

ΕΔΕΕ

ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2009

ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

**ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2009**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με τον Ν. 3115/03 συστάθηκε, σε εκτέλεση του άρθρου 19 παράγρ. 2 του Συντάγματος, η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ). Με τη συγκρότησή της, διαμορφώνεται κατ' ουσίαν ένα θεσμικό κεκτημένο, ένα πλαίσιο προστασίας του απορρήτου, το οποίο ξεπερνά τα στενά όρια ενός κοινού ελεγκτικού μηχανισμού και αναγορεύεται, κατά ρητή συνταγματική επιταγή, σε θεσμό της δημοκρατίας.

Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι από τους πρώτους μήνες λειτουργίας της, δηλαδή από τον Νοέμβριο του 2003, η ΑΔΑΕ αντελήφθη ότι ο ιδρυτικός της νόμος είχε πολλές ασάφειες, παραλείψεις και κενά. Λόγω αυτού, από τότε υπέβαλε προς τα αρμόδια υπουργεία πλήθος προτάσεων νομοθετικής ρύθμισης, όπως είχε δικαίωμα από τη σχετική εξουσιοδότηση που προβλέπεται στον ιδρυτικό της νόμο. Στις προτάσεις αυτές περιλαμβάνονται: η δυνατότητα ελέγχου ιδιωτικών εγκαταστάσεων, η δυνατότητα ελέγχου προμηθευτών ηλεκτρονικού εξοπλισμού, η πιστοποίηση του εισαγόμενου λογισμικού και εξοπλισμού που σχετίζεται με παρακολουθήσεις, η δυνατότητα ελέγχου καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών, η αύξηση του προβλεπόμενου στον νόμο προσωπικού. Επίσης, πρότεινε την εκπόνηση μελέτης εθνικής στρατηγικής για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών, προκειμένου να εφαρμοστεί μια πολιτική αντιμετώπισης κακόβουλων προσβάσεων στα αρχεία υπολογιστικών συστημάτων φορέων με στρατηγική σημασία.

Τέλος, πρότεινε να υπάρξει δημοσιονομική αυτοτέλεια της ΑΔΑΕ, ώστε αυτή να έχει τη δυνατότητα να αποφασίζει αυτόνομα, πάντοτε βέβαια υπό τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και εντός των ορίων του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της, επί όλων των δραστηριοτήτων που εγγράφονται σε αυτόν.

Στην πράξη, η έλλειψη δημοσιονομικής αυτοτέλειας της ΑΔΑΕ δημιουργεί προσκόμματα στην ευελιξία και στην ταχύτητα ανταπόκρισής της σε περιστατικά παραβίασης του απορρήτου και, τελικά, στην εκτέλεση του έργου της. Έτσι, παρ' ότι απαιτείται η άμεση δραστηριοποίηση της Αρχής, προκειμένου να εντοπιστεί ένας παραβάτης, η ΑΔΑΕ αναγκάζεται να παραμένει αδρανής για κρίσιμο χρονικό διάστημα (άνω των 15 ημερών), αφού είναι δέσμια των χρονοβόρων διαδικασιών ελέγχου και των εγκρίσεων από τα αρμόδια υπουργεία, ακόμη και για την παραμικρή λεπτομέρεια της λειτουργίας της.

Με τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, τη γενίκευση της χρήσης των υπολογιστικών συστημάτων, τη διασύνδεσή τους μέσω τηλεπικοινωνιακών δικτύων και την αλληλεπίδραση εκατομμυρίων χρηστών παγκοσμίως πολλαπλασιάζονται οι απειλές στην ασφάλεια των δικτύων που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της Αρχής. Για την αντιμετώπισή τους καθίσταται όλο και περισσότερο αναγκαία η εύρυθμη λειτουργία και η ταχεία ανταπόκριση της ΑΔΑΕ.

Η ΑΔΑΕ, στον μικρό σχετικά χρόνο λειτουργίας της, με ελλιπές θεσμικό πλαίσιο που δεν της δίνει σαφώς διατυπωμένες αρμοδιότητες και ευελιξία κινήσεων, με ελάχιστο προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή και με έλλειψη δημοσιονομικής αυτοτέλειας, έκανε ό,τι της ήταν δυνατόν προκειμένου να ανταποκριθεί στην αποστολή της και να εκπληρώσει τον θεσμικό της ρόλο, όπως άλλωστε φαίνεται και από την παρούσα έκθεση.

Ήδη, από το Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει συσταθεί νομοπαρασκευαστική επιτροπή για να μελετήσει ένα σχέδιο νόμου για την Αρχή που θα περιλαμβάνει τις αναγκαίες τροποποιήσεις του καταστατικού της νόμου 3115/2003. Σε αυτό το σχέδιο νόμου περιλαμβάνονται και πολλές από τις νομοθετικές προτάσεις που έχει υποβάλει η ΑΔΑΕ ήδη από την αρχή της λειτουργίας της.

Η ΑΔΑΕ ευελπιστεί ότι ο νόμος που θα υιοθετηθεί θα της δίνει τη δυνατότητα να επιτελέσει απρόσκοπτα και αποτελεσματικά τον κρίσιμο ρόλο που της έχει ανατεθεί.

Αθήνα, Μάρτιος 2010

Ανδρέας Λαμπρινόπουλος
Πρόεδρος της ΑΔΑΕ

Η σύνθεση της ΑΔΑΕ

Πρόεδρος

Ανδρέας Λαμπρινόπουλος

Αντιπρόεδρος

Μιχαήλ Καρατζάς

Αναπληρωτής αντιπρόεδρος

Δημήτριος Βαρουτάς

Τακτικά μέλη

Ιάκωβος Βενιέρης

Σωκράτης Κάτσικας (υπέβαλε παραίτηση στις 18.11.2009)

Χρήστος Καψάλης

Κωνσταντίνος Μαραβέλας

Σταύρος Σκοπετέας

Αναπληρωτές τακτικών μελών

Χρήστος Βασιλόπουλος (υπέβαλε παραίτηση στις 11.9.2009)

Κωνσταντίνος Βρετός

Νικόλαος Καλουπτσίδης

Αικατερίνη Καραμάνου

Νικόλαος Νίντος

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
----------------	----

Κεφάλαιο 1

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΔΑΕ

1. Σύσταση της ΑΔΑΕ	15
2. Στελέχωση της ΑΔΑΕ	15
3. Υποχρεώσεις των μελών	19
3.1 Καθήκοντα των μελών	19
3.2 Κωλύματα και ασυμβίβαστο των μελών	19
3.3 Πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ	20
4. Αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ	20
5. Τρόπος λειτουργίας της ΑΔΑΕ	24
6. Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ	25

Κεφάλαιο 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2009

1. Έκτακτοι έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών	27
2. Τακτικοί έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών	28
3. Εξέταση καταγγελιών	29
3.1 Έκτακτοι έλεγχοι ύστερα από καταγγελίες για πιθανή παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών	31
3.2 Έκτακτοι έλεγχοι ύστερα από καταγγελίες για πιθανή παραβίαση του απορρήτου κατά τη χρήση αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ)	32
4. Πολιτικές ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών	33
5. Διασφάλιση του απορρήτου των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ)	36
6. Περιστατικά ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών	38
7. Κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις	39
8. Επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης	40
9. Κοινοποίηση διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών	41
10. Ακροάσεις	42
10.1 Συνεδριάσεις στην έδρα της Αρχής με θέμα την κλήση σε ακρόαση παρόχων	44

11. Διοικητικές κυρώσεις	44
12. Συστάσεις	46
13. Ευρωπαϊκές και διεθνείς δραστηριότητες της ΑΔΑΕ	47
13.1 Συνάντηση της Τεχνικής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών(ETSI).....	47
13.2 «31st International Conference of Data Protection and Privacy», Διεθνής Σύνοδος Αρχών και Επιτροπών	47
13.3 Διεθνές Συνέδριο με θέμα «E-Democracy: Next Generation Society. Technological and Legal Issues»	48
13.4 Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Personal Data - More Use More Protection?»	48
13.5 5ο Διεθνές Συνέδριο Συστημικών Μελετών με θέμα «From Systemic Thinking to Systems Design and Systems Practice»	48
13.6 Συνάντηση του IRG Informal Working Group on Network and Information Security	48
14. Εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από την ΑΔΑΕ	48
15. Συμμετοχή του προσωπικού της Αρχής σε επιμορφωτικά προγράμματα	49
16. Συγκρότηση ομάδων εργασιών	49
16.1 Ομάδα εργασίας για τη μελέτη και την ανάλυση του ρόλου της ΑΔΑΕ σε σχέση με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών	49
16.2 Ομάδα εργασίας για την αναθεώρηση του ΠΔ 40/2005	50
16.3 Ομάδα εργασίας για τη μελέτη και την ανάλυση των διαδικασιών καθώς και των τεχνικών και οργανωτικών εγγυήσεων για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και τη διασφάλισή του	50
16.4 Ομάδα εργασίας για τη μελέτη αρχείων καταγραφής και εφεδρικών αρχείων των συστημάτων των παρόχων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών	50
16.5 Ομάδα εργασίας για την κατάρτιση κανονισμού σχετικού με τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών της ΑΔΑΕ	50
16.6 Ομάδα εργασίας για την αναθεώρηση των κανονισμών της ΑΔΑΕ για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών	51
17. Συγκρότηση επιτροπών επιλογής ειδικού επιστημονικού προσωπικού	51
18. Το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΣ)	51
18.1 Έλεγχος των πολιτικών ασφάλειας που υποβάλλουν οι πάροχοι και ενημέρωση των παρόχων	52
18.2 Έλεγχος των παρόχων για την τήρηση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη συμμόρφωσή τους με τους κανονισμούς	52
18.3 Διαχείριση στοιχείων από παρόχους και άλλους εποπτευόμενους φορείς αναφορικά με την ασφάλεια του δικτύου των παρόχων	53
18.4 Διαχείριση ακροάσεων	53
18.5 Διαχείριση παραπόνων	53
18.6 Διαχείριση διαφορών/καταγγελιών	53
18.7 Συνεργασία με άλλους φορείς	53
19. Σύνταξη σχεδίου προϋπολογισμού	54

Κεφάλαιο 3

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

1. Διασαφήνιση της έννοιας της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας	56
2. Άσκηση ελέγχου από το προσωπικό της ΑΔΑΕ και διεύρυνση του ελέγχου και στα στοιχεία επικοινωνίας.....	57
3. Αρμοδιότητα επί εσωτερικών δικτύων σε οργανισμούς, υπηρεσίες και επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν δίκτυα επικοινωνιών	57
4. Υποκείμενα ακρόασης από την ΑΔΑΕ	58
5. Κατάσχεση των μέσων παραβίασης	59
6. Έλεγχος καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών	59
7. Άσκηση ένδικων μέσων κατά βουλευμάτων για την άρση του απορρήτου	59
8. Άσκηση ελέγχου επί του εξοπλισμού (άρθρο 24, παράγρ. 19 του Ν. 3431/2006) και αποφασιστική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ κατά την εφαρμογή του ΠΔ 47/2005	60
9. Κυρωτική αρμοδιότητα	60
10. Αμοιβές μελών επιτροπών και ομάδων εργασίας	61
11. Συνάψεις συμβάσεων	61
12. Ενημέρωση της ΑΔΑΕ για αξιόποινες πράξεις παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών	62
13. Συνεδριάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ	62
14. Στελέχωση της ΑΔΑΕ	62
15. Αποσπάσεις προσωπικού της ΑΔΑΕ	63
16. Κατανομή θέσεων του προσωπικού της ΑΔΑΕ	63
17. Αποδοχές του προσωπικού της ΑΔΑΕ	63
18. Υπηρεσιακό συμβούλιο και δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο της Αρχής	64
19. Αυστηρότερες διοικητικές κυρώσεις	65
20. Διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ για την έκδοση του Κανονισμού Γενικών Αδειών της ΕΕΤΤ	65
21. Οικονομική ευελιξία – Πόροι της Αρχής	66
22. Διεύρυνση των αδικημάτων που δικαιολογούν την άρση του απορρήτου	68
23. Θέσπιση υποχρέωσης για σύνταξη έκθεσης από την υπηρεσία στην οποία ανατέθηκε η εκτέλεση της διάταξης της άρσης του απορρήτου σε περίπτωση αδυναμίας εκτέλεσής της	68
Άλλες προτάσεις σχετικές με τη λειτουργία της Αρχής	
α. Εξασφάλιση των αναγκαίων μέσων για την υλοποίηση του θεσμικού ρόλου της ΑΔΑΕ	68
i. Προϋπολογισμός	68
ii. Τεχνολογικός εξοπλισμός	69
iii. Υποδομές	69
β. Ελεγκτικός ρόλος της ΑΔΑΕ ως προς την Οδηγία 2006/24/ΕΚ	69
γ. Αναθέωρηση του ΠΔ 47/2005 σχετικά με τις τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών	70
δ. Εθνική στρατηγική ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών	70

Κεφάλαιο 4**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2010**

Προγραμματισμός δράσης του έτους 2010	72
---	----

Κεφάλαιο 5**ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (ΕΣΑΔΠ)**

1. Αρχές της εθνικής στρατηγικής για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών	76
2. Στόχοι της εθνικής στρατηγικής για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών και μέτρα για την επίτευξή τους	78
3. Διαδικασία υλοποίησης των μέτρων για την επίτευξη των στόχων της εθνικής στρατηγικής	82
4. Προοπτικές από την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής	83

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο	85
2. Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τις αρμόδιες αρχές κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο	93
3. Πίνακας συντομογραφιών	99

Ευρετήριο διαγραμμάτων και πινάκων

Κεφάλαιο 1

Διάγραμμα 1	Επίπεδο σπουδών του προσωπικού της ΑΔΑΕ	18
Διάγραμμα 2	Επίπεδο σπουδών του επιστημονικού προσωπικού της ΑΔΑΕ	18
Σχήμα 1	Βασικές αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ	23
Σχήμα 2	Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ	25

Κεφάλαιο 2

Διάγραμμα 1	Έκτακτοι έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2008–2009	27
Διάγραμμα 2	Τακτικοί έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2007–2009	28
Διάγραμμα 3	Καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2005–2009	29
Διάγραμμα 4	Κατηγοριοποίηση καταγγελιών, 2009	30
Διάγραμμα 5	Κατηγοριοποίηση συνδέσεων καταγγελιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2009	31
Διάγραμμα 6	Επιτόπιες έρευνες ύστερα από καταγγελίες, 2008–2009	33
Διάγραμμα 7	Πολιτικές ασφάλειας παρόχων για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, που κατατέθηκαν στην Αρχή το 2009 ή διεκπεραιώθηκαν μέσα στο 2009 αλλά αφορούν το προηγούμενο έτος	34
Διάγραμμα 8	Πολιτικές ασφάλειας παρόχων για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών που εγκρίθηκαν ή δεν εγκρίθηκαν κατά τα έτη 2008–2009	35
Διάγραμμα 9	Πολιτικές ασφάλειας που κατατέθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2005–2009	36
Διάγραμμα 10	Αξιολόγηση ετήσιων εκθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων, 2007–2009	37
Διάγραμμα 11	Περιστατικά ασφάλειας παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών αναφορικά με το απόρρητο των επικοινωνιών, 2008	38
Διάγραμμα 12	Αιτήσεις για κακόβουλες κλήσεις, 2007–2008	39
Διάγραμμα 13	Αιτήματα για την επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης, 2007–2008	40
Διάγραμμα 14	Κοινοποίηση διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, 2005–2009	41
Διάγραμμα 15	Αριθμός αποφάσεων για κλήση σε ακρόαση παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2008–2009	42
Διάγραμμα 16	Αποφάσεις για κλήσεις σε ακρόαση παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2009	43
Διάγραμμα 17	Κατηγοριοποίηση των αποφάσεων της ΑΔΑΕ για κλήσεις σε ακρόαση παρόχων, 2009	43
Διάγραμμα 18	Συνεδριάσεις της Ολομέλειας για κλήσεις σε ακρόαση, 2009	44
Διάγραμμα 19	Επιβληθέντα πρόστιμα, 2008–2009	46
Πίνακας 1	Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ	54

Κεφάλαιο 3

Πίνακας 1	Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ	69
-----------	--	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) είναι ανεξάρτητη αρχή κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα, σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 2. Η ΑΔΑΕ συστάθηκε με τον Ν. 3115/2003 και έχει ως αποστολή της την προστασία του απορρήτου των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε τρόπο. Στην έννοια της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών περιλαμβάνεται και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου.

Η προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας, και γενικότερα της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής περιλαμβάνεται σε όλα σχεδόν τα διεθνή κείμενα για τα ανθρώπινα δικαιώματα¹, καθώς και στα συντάγματα των περισσότερων κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Όπως αναφέρει ο ειδικός εισηγητής του ΟΗΕ στα θέματα προστασίας των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών, Μάρτιν Σέινιν², ακόμη και όταν το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή δεν περιλαμβάνεται στο σύνταγμα μιας χώρας, αναγνωρίζεται η αξία του ως θέμα συνταγματικής σημασίας. Ο ίδιος σημειώνει «Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή δεν είναι μόνο θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, αλλά και ανθρώπινο δικαίωμα το οποίο υποστηρίζει άλλα ανθρώπινα δικαιώματα και αποτελεί τη βάση κάθε δημοκρατικής κοινωνίας» και συστήνει να καθιερωθούν διεθνή πρότυπα και ανεξάρτητοι μηχανισμοί εποπτείας και ελέγχου των κρατικών εξουσιών προκειμένου να αποτραπούν παραβιάσεις της ιδιωτικής σφαίρας των πολιτών.

Ειδικότερα, ο εισηγητής του ΟΗΕ, τονίζει επίσης τον κίνδυνο στον οποίο τίθεται η προστασία του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής με τα μέτρα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Ο κίνδυνος αυτός προκύπτει από τις παρακολουθήσεις και τη χρήση νέων τεχνολογιών, οι οποίες δεν χρησιμοποιούνται με τις κατάλληλες νομικές εγγυήσεις και τα μέτρα για την εκτίμηση της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και του ευλόγου των παρεμβολών στην ιδιωτική ζωή.

Στη σημερινή συγκυρία, όπου οι εξελίξεις στο διεθνές πολιτικό γίγνεσθαι οδηγούν στην υιοθέτηση ολοένα περισσότερων και επαχθέστερων προληπτικών μέτρων με σκοπό τη δίωξη του εγκλήματος και την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, η ύπαρξη και η εύρυθμη λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών, όπως της ΑΔΑΕ, για την εγγύηση των θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων καθίσταται ζωτικής σημασίας στη σύγχρονη δημοκρατία.

¹ Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΟΗΕ, άρθρο 12), Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά/Μορφωτικά Δικαιώματα (ICCPR, άρθρο 17), γενικό σχόλιο με αριθ. 16 (1988) της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ αναφορικά με το Δικαίωμα Σεβασμού της Ιδιωτικής και Οικογενειακής Ζωής, της Εστίας και της Αλληλογραφίας, της Προστασίας της Τιμής και της Φήμης (άρθρο 17), Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων όλων των Εργαζόμενων Μεταναστών και των Μελών των Οικογενειών τους (ΟΗΕ, άρθρο 14), Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΟΗΕ, άρθρο 16), Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 7), Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τις Θεμελιώδεις Ελευθερίες (άρθρο 8) και Διακήρυξη του Καΐρου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Ισλάμ (Α/45/421-S/21797, άρθρο 18), της 5ης Αυγούστου 1990.

² Έκθεση του ειδικού εισηγητή, για την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών κατά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, Martin Scheinin, έγγραφο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ A/HRC/13/37, 28 Δεκεμβρίου 2009.

Σύμφωνα με την αρμόδια επίτροπο της ΕΕ για την Κοινωνία της Πληροφορίας και τα Μέσα Επικοινωνίας, Βίβιαν Ρέντιγκ, η προστασία της ιδιωτικής ζωής των Ευρωπαίων θα είναι το μεγάλο θέμα της επόμενης δεκαετίας. «Η καινοτομία είναι σημαντική στη σημερινή κοινωνία, αλλά δεν πρέπει να αποβεί εις βάρος του θεμελιώδους δικαιώματος ιδιωτικότητας των πολιτών», δήλωσε η επίτροπος. «Πρέπει επί του παρόντος να διασφαλίσουμε ότι οι γενικοί κανόνες για την προστασία των δεδομένων συμβαδίζουν με την εξέλιξη της τεχνολογίας και ότι καλύπτουν το σύνολο των απαιτήσεων της συνθήκης της Λισαβόνας»³.

Σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις σε κανονιστικά θέματα, αξιοσημείωτη είναι η τροποποίηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η οποία έχει ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον Ν. 3471/2006 (ΦΕΚ 133/Α΄/28.6.2006).

Συγκεκριμένα, μέσα από το πρίσμα των τεχνολογικών εξελίξεων και της ανάπτυξης της ενιαίας αγοράς ολοκληρώθηκε η αναθεώρηση του πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων της ΕΕ σχετικά με δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (τροποποίηση των Οδηγιών 2002/58/ΕΚ και 2002/22/ΕΚ και του κανονισμού ΕΚ2006/2004) με την έκδοση στις 25 Νοεμβρίου 2009 της Οδηγίας 2009/136/ΕΚ, την οποία τα κράτη-μέλη οφείλουν να ενσωματώσουν στο δίκαιό τους μέχρι τις 25 Μαΐου 2011.

Μια από τις σημαντικές τροποποιήσεις στους κανόνες για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες στην ΕΕ επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών επικοινωνιών, όπως του διαδικτύου, να αναφέρουν στις αρχές τις περιπτώσεις κατά τις οποίες παραβιάσεις της ασφάλειας είχαν ως αποτέλεσμα την απώλεια ή την κατάχρηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η νέα Οδηγία, με την οποία αναθεωρείται και η Οδηγία 2002/58/ΕΚ, αποσκοπεί να βελτιώσει περαιτέρω την ασφάλεια και την ακεραιότητα του δικτύου, να παράσχει καλύτερη προστασία στα δεδομένα των χρηστών και να αυξήσει τα μέτρα καταπολέμησης των ανεπιθύμητων ηλεκτρονικών μηνυμάτων και των «επιθέσεων στον κυβερνοχώρο».

Στη νέα Οδηγία, στην οποία έχουν συμπεριληφθεί κανόνες που θεσπίστηκαν για πρώτη φορά στο κοινοτικό δίκαιο, προβλέπεται ότι τυχόν παραβίαση της ασφάλειας, όπως κλοπή από τρίτους καταλόγου πελατών από έναν πάροχο υπηρεσιών του διαδικτύου, πρέπει να κοινοποιείται αμέσως στη ρυθμιστική αρχή. Οι χρήστες θα ειδοποιούνται για την παραβίαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής τους εάν η σοβαρότητα της εν λόγω παραβίασης υπαγορεύει κάτι τέτοιο. Οι πάροχοι υπηρεσιών που αποδεικνύουν στις αρμόδιες αρχές ότι έχουν λάβει τα κατάλληλα μέτρα τεχνικής προστασίας δεν θα υποχρεούνται να ενημερώσουν έναν συνδρομητή για παραβίαση των προσωπικών δεδομένων του όταν αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κανένα άλλο πρόσωπο. Παρ' όλα αυτά, οι πάροχοι οφείλουν να τηρούν λεπτομερή κατάλογο των παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να μπορούν οι αρχές να εξακριβώνουν την επάρκεια των μέτρων προστασίας. Επίσης, οι πάροχοι υπηρεσιών υποχρεούνται ήδη να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τη μείωση των κινδύνων παραβιάσεων ασφάλειας. Οι πρόσθετες απαιτήσεις ασφάλειας που λαμβάνονται διασφαλίζουν ότι η πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο σε εξουσιοδοτημένο προσωπικό⁴.

³ Η προστασία της ιδιωτικής ζωής των Ευρωπαίων θα είναι το μεγάλο θέμα της επόμενης δεκαετίας, σύμφωνα με την Επίτροπο της ΕΕ, Βρυξέλλες, 28 Ιανουαρίου 2010, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/63&format=HTML&aged=0&language=EL&guiLanguage=en>

⁴ Ενημερωτικό σημείωμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, «Δέσμη μέτρων για τις τηλεπικοινωνίες: ενίσχυση των δικαιωμάτων των καταναλωτών», 19 Νοεμβρίου 2009. Τα μέτρα για την ενσωμάτωση της Οδηγίας εναπόκεινται στην ευχέρεια των κρατών μελών.

Διάρθρωση της Έκθεσης Πεπραγμένων της ΑΔΑΕ

Στο τέλος κάθε έτους, η ΑΔΑΕ υποβάλλει την Έκθεση των Πεπραγμένων της στον Πρόεδρο της Βουλής, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, στους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η παρούσα έκθεση, που καλύπτει την χρονική περίοδο από 1.1.2009 έως 31.12.2009, είναι δομημένη με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί ο αναγνώστης να παρακολουθεί την πορεία του έργου της Αρχής αλλά και τους λόγους ίδρυσής της. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι αρμοδιότητες της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών και το νομικό πλαίσιο. Ακολουθούν οι δραστηριότητές της του έτους 2009 (κεφάλαιο 2) και οι νομοθετικές της προτάσεις για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου προστασίας των επικοινωνιών (κεφάλαιο 3). Στο τέταρτο κεφάλαιο υπάρχει ο προγραμματισμός δράσης για το επόμενο έτος, και στο πέμπτο η πρόταση της ΑΔΑΕ για μια εθνική στρατηγική ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών, την οποία υποβάλλει η ΑΔΑΕ ήδη από το 2004. Τέλος, στο παράρτημα της Έκθεσης περιλαμβάνονται δύο συστάσεις:

- α)** για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο, και
- β)** για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τις αρμόδιες αρχές κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΔΑΕ

1. Σύσταση της ΑΔΑΕ

Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών συστάθηκε με το Ν. 3115/2003 (ΦΕΚ 47/Α΄/27.2.2003), κατ' επιταγήν της παραγρ. 2 του άρθρου 19 του Συντάγματος, όπως τροποποιήθηκε με απόφαση της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής (Μάρτιος 2001).

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ιδρυτικού της νόμου, σκοπός της Αρχής είναι η προστασία του απορρήτου των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Στην έννοια της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών περιλαμβάνεται και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου.

Η ΑΔΑΕ είναι ανεξάρτητη αρχή η οποία έχει διοικητική αυτοτέλεια, αλλά υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο με τον τρόπο και τη διαδικασία που ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής. Έδρα της είναι η Αθήνα (Ιερού Λόχου 3, Μαρούσι Αττικής), μπορεί όμως με απόφασή της να εγκαθιστά και να θέτει σε λειτουργία γραφεία και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Οι αποφάσεις της κοινοποιούνται με μέριμνά της στον Υπουργό Δικαιοσύνης και στο τέλος κάθε έτους υποβάλλεται έκθεση των πεπραγμένων της στον Πρόεδρο της Βουλής, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, στους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Στελέχωση της ΑΔΑΕ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 3115/2003, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ συγκροτείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, τον αναπληρωτή Αντιπρόεδρο, άλλα πέντε μέλη και τους αναπληρωτές τους. Η Ολομέλεια της Αρχής επιλέγεται από τη Βουλή, σύμφωνα με την παράγρ. 2 του άρθρου 101Α του Συντάγματος, τη διαδικασία που προβλέπεται από τον Κανονισμό της Βουλής, και διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης μέσα σε 15 ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Με τις αποφάσεις των Υπουργών Δικαιοσύνης, 125807/30.7.2003 (ΦΕΚ 1072/Β΄/1.8.2003), 38507/3.4.2007 (ΦΕΚ 152/ΥΟΔΔ/13.4.2007), 95111/3.8.2007 (ΦΕΚ336/ΥΟΔΔ/6.8.2007), 62339/12.6.2008 (ΦΕΚ 256/ΥΟΔΔ/12.6.2008), 88809/21.8.2008 (ΦΕΚ 370/ΥΟΔΔ/21.8.2008), διορίστηκαν τα μέλη της ΑΔΑΕ.

Η σύνθεση της ΑΔΑΕ είναι η ακόλουθη:

Πρόεδρος

Ανδρέας Λαμπρινόπουλος, μηχανολόγος-ηλεκτρολόγος ΕΜΠ, τέως Πρόεδρος ΕΕΤΤ

Αντιπρόεδρος

Μιχαήλ Καρατζάς, αεροπαγίτης ε.τ.

Αναπληρωτής Αντιπρόεδρος

Δημήτριος Βαρουτάς, λέκτορας Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Αθηνών

Τακτικά μέλη

Ιάκωβος Βενιέρης, καθηγητής ΕΜΠ

Σωκράτης Κάτσικας, καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, πρώην πρύτανης Πανεπιστημίου Αιγαίου (υπέβαλε παραίτηση στις 18.11.2009)

Χρήστος Καψάλης, καθηγητής ΕΜΠ

Κωνσταντίνος Μαραβέλας, τέως αναπληρωτής γενικός διευθυντής ΟΤΕ

Σταύρος Σκοπετέας, δικηγόρος

Αναπληρωτές τακτικών μελών

Χρήστος Βασιλόπουλος, δικηγόρος (υπέβαλε παραίτηση στις 11.9.2009)

Κωνσταντίνος Βρετός, τέως διευθυντής ΟΤΕ

Νικόλαος Καλουπτσίδης, καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Αικατερίνη Καραμάνου, δικηγόρος

Νικόλαος Νίντος, τέως διευθυντής ΟΤΕ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών», όπως αυτές αντικαταστάθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 19 του Ν. 3472/2006 (ΦΕΚ 135Α'/4.7.2006) «Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις», για τη στελέχωση της ΑΔΑΕ συνιστώνται 40 θέσεις προσωπικού, από τις οποίες οι 19 είναι θέσεις τακτικού προσωπικού, οι 18 ειδικού επιστημονικού προσωπικού, οι δύο θέσεις δικηγόρων παρ' εφέταις με έμμισθη εντολή και μία θέση νομικού συμβούλου.

- α.** Οι 19 θέσεις του τακτικού προσωπικού κατανέμονται κατά κατηγορίες και κλάδους ως εξής:
- πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ): Κλάδος ΠΕ Διοικητικού/Οικονομικού, θέσεις τρεις,
 - τεχνολογικής εκπαίδευσης (ΤΕ): Κλάδος ΤΕ Διοικητικού/Λογιστικού, θέσεις τρεις. Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, θέσεις πέντε,
 - δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ, θέσεις επτά,
 - πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΥΕ): Κλάδος ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού, θέση μία.
- β.** Οι 18 θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού κατανέμονται ως εξής:
- 14 για διπλωματούχους ηλεκτρολόγους μηχανικούς και μηχανικούς Η/Υ ή ηλεκτρονικούς μηχανικούς ή τηλεπικοινωνιακούς μηχανικούς ή μηχανικούς Πληροφορικής ή φυσικούς,
 - δύο για πτυχιούχους ανώτατων ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή αναγνωρισμένων ισότιμων σχολών της αλλοδαπής διεθνών ή ευρωπαϊκών σπουδών ή πολιτικών ή οικονομικών σπουδών ή οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων, και

- δύο για πτυχιούχους νομικής, οι οποίες συνεπάγονται την αναστολή άσκησης του δικηγορικού λειτουργήματος.

γ. Οι θέσεις των δικηγόρων με έμμισθη εντολή είναι δύο.

δ. Ο νομικός σύμβουλος πρέπει να είναι δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω και κάτοχος τουλάχιστον μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών σε συναφές με τους σκοπούς της ΑΔΑΕ αντικείμενο.

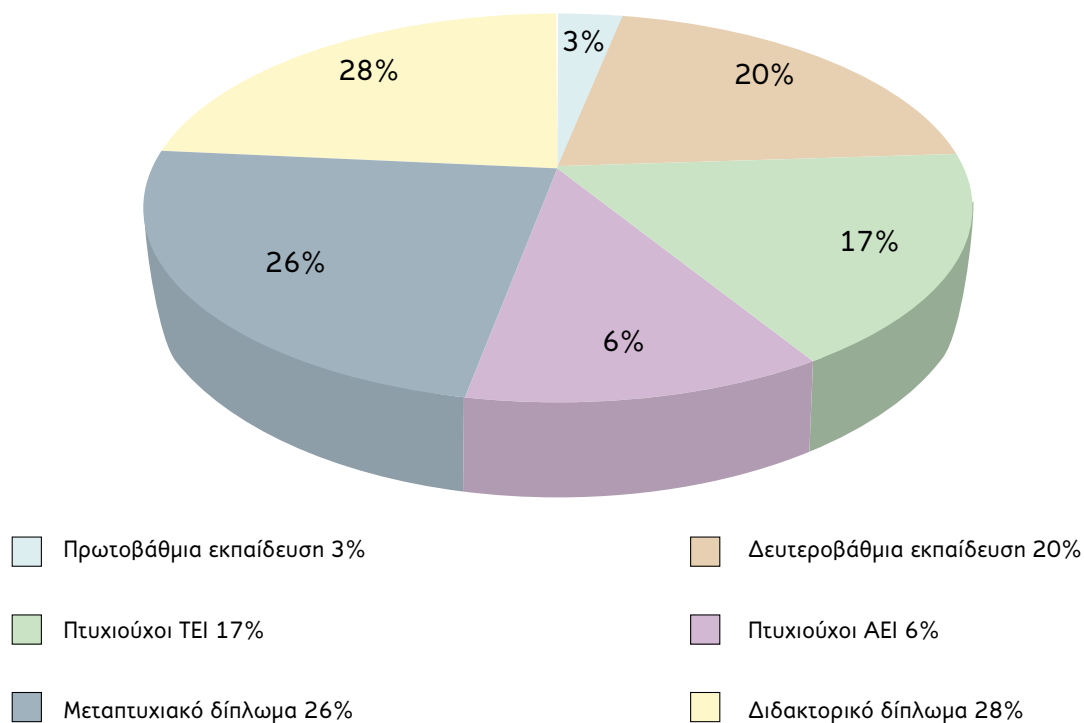
Στις 31 Δεκεμβρίου 2009 το ανθρωπινό δυναμικό της ΑΔΑΕ αριθμούσε 35 εργαζομένους, έναντι 34 στο τέλος του 2008. Ειδικότερα:

- 18 άτομα στο τακτικό προσωπικό (2 ΠΕ Διοικητικού/Οικονομικού, 5 ΤΕ Μηχανικών, 3 ΤΕ Διοικητικού/Λογιστικού, 6 ΔΕ Διοικητικού/Λογιστικού, ένας ΔΕ οδηγών αυτοκινήτων, ένας ΥΕ βοηθητικού προσωπικού),
- 11 άτομα στο ειδικό επιστημονικό προσωπικό (6 διπλωματούχοι ηλεκτρολόγοι μηχανικοί, μηχανικοί Η/Υ ή πληροφορικής, 2 πτυχιούχοι φυσικοί, 1 πτυχιούχος πολιτικών επιστημών και διεθνών σχέσεων και 2 πτυχιούχοι νομικής),
- τρεις ειδικοί επιστήμονες σε θέσεις προϊσταμένων διευθύνσεων και τμημάτων της Αρχής με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου,
- δύο δικηγόροι με έμμισθη εντολή, και
- ένας νομικός σύμβουλος.

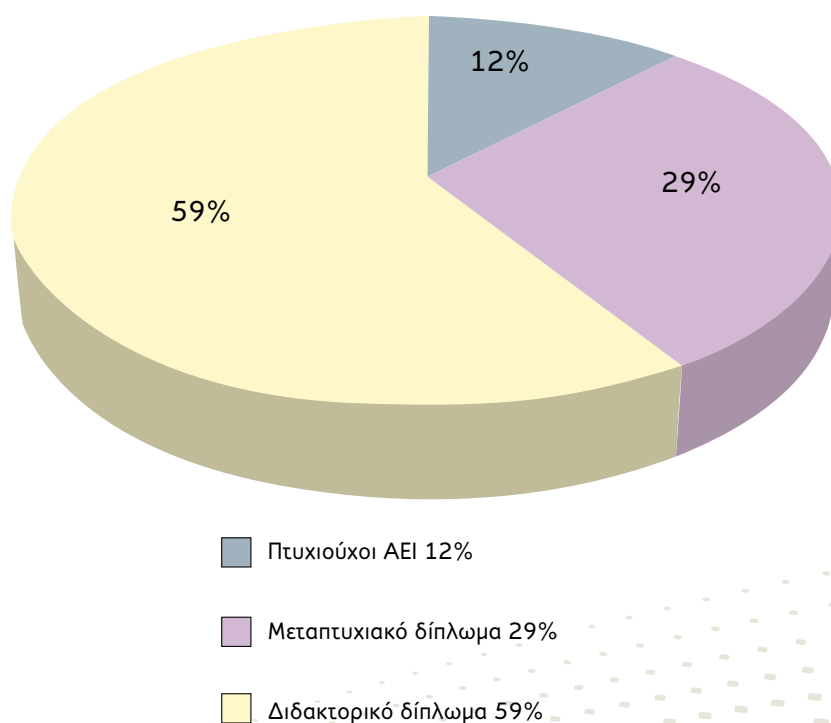
Επίσης, προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2010 η κάλυψη τεσσάρων θέσεων ειδικού επιστημονικού προσωπικού. Παραμένει σε εκκρεμότητα η έγκριση για την κάλυψη μίας θέσης τακτικού προσωπικού κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού/Οικονομικού, προκειμένου να συμπληρωθεί ο προβλεπόμενος από τους παραπάνω νόμους αριθμός του προσωπικού.

Το επίπεδο σπουδών του προσωπικού που υπηρετούσε στην ΑΔΑΕ στις 31 Δεκεμβρίου 2009 απεικονίζεται στα διαγράμματα 1 και 2.

Διαγράμμα 1: Επίπεδο σπουδών του προσωπικού της ΑΔΑΕ

Διάγραμμα 2: Επίπεδο σπουδών του επιστημονικού προσωπικού της ΑΔΑΕ

3. Υποχρεώσεις των μελών

3.1 Καθήκοντα των μελών

Τα μέλη της ΑΔΑΕ, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, δεσμεύονται από τον νόμο και υπόκεινται στο καθήκον της εχεμύθειας, το οποίο υφίσταται και μετά την με οποιονδήποτε τρόπο αποχώρησή τους. Επίσης, υποβάλλουν κάθε χρόνο στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου την προβλεπόμενη από το Ν. 2429/1996 (ΦΕΚ 155/Α'/10.7.1996), όπως ισχύει κάθε φορά, δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης.

3.2 Κωλύματα και ασυμβίβαστο των μελών

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3115/2003, τα μέλη της ΑΔΑΕ υπόκεινται στους ακόλουθους περιορισμούς:

1. Ως μέλος της Αρχής δεν μπορεί να διοριστεί όποιος:
 - α) έχει καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα,
 - β) είναι εταίρος, μέτοχος, μέλος διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστής, υπάλληλος, σύμβουλος, μελετητής ατομικής ή άλλης επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιείται στους τομείς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής ή της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
2. Εκπίπτει από την ιδιότητα του μέλους της Αρχής όποιος, μετά τον διορισμό του:
 - α) καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου σύμφωνα, με τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα,
 - β) καταστεί εταίρος, μέτοχος, μέλος διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστής, υπάλληλος, σύμβουλος, μελετητής ατομικής ή άλλης επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιείται στους τομείς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής ή της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε περίπτωση που μέλος κατέχει εταιρικά μερίδια ή μετοχές των παραπάνω επιχειρήσεων, τις οποίες απέκτησε κατά τη διάρκεια της θητείας του από κληρονομική διαδοχή, υποχρεούται να απέχει από την ενάσκηση των δικαιωμάτων συμμετοχής και ψήφου στα όργανα της διοίκησης, της διαχείρισης και του ελέγχου των εν λόγω επιχειρήσεων, μέχρι τον χρόνο λήξης της θητείας του,
 - γ) προβαίνει σε πράξεις, αναλαμβάνει εργασία ή έργο ή αποκτά άλλη ιδιότητα που, κατά την κρίση της ΑΔΑΕ, δεν συμβιβάζεται με τα καθήκοντά του ως μέλους της Αρχής.
3. Τα μέλη της ΑΔΑΕ, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, αναστέλλουν την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος στο δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και δεν επιτρέπεται να αναλαμβάνουν άλλα καθήκοντα, αμειβόμενα ή μη, στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, που αναφέρονται στο πεδίο των ταχυδρομικών υπηρεσιών, της πληροφορικής ή της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των τηλεπικοινωνιών, εξαιρουμένων των υπηρεσιών ευρυεκπομπής οι οποίες ανατίθενται από δημόσιο φορέα. Στα μέλη της ΑΔΑΕ, εκτός του Προέδρου που είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, επιτρέπεται η άσκηση οποιουδήποτε άλλου λειτουργήματος, πλην του δικαστικού.

4. Η έκπτωση από το καθεστώς μέλους της ΑΔΑΕ, συνεπεία τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης, σύμφωνα με το εδάφιο α' της παραγρ. 2 του προαναφερθέντος άρθρου, καθώς και η αποδοχή παραίτησης, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης μέσα σε 15 ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Η ΑΔΑΕ προβαίνει στη διαπίστωση των υπόλοιπων κωλυμάτων και ασυμβιβάστων με το παρόν άρθρο χωρίς συμμετοχή του μέλους της, για το οποίο ενδέχεται να συντρέχει το ασυμβίβαστο. Η τελική απόφαση λαμβάνεται ύστερα από ακρόαση του εν λόγω μέλους. Όλη τη διαδικασία κινεί ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ ή ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

3.3 Πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3115/03, προβλέπεται η ακόλουθη πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ:

1. Για κάθε παράβαση των υποχρεώσεών τους, όπως αυτές απορρέουν από τον ισχύοντα νόμο, τα μέλη της ΑΔΑΕ υπέχουν πειθαρχική ευθύνη. Την πειθαρχική διαδικασία ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου κινεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης για τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη της ΑΔΑΕ και ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ για τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη της. Το πειθαρχικό συμβούλιο αποφασίζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό για την απαλλαγή ή την παύση κάποιου μέλους.
2. Το πειθαρχικό συμβούλιο αποτελείται από έναν Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ως πρόεδρο, έναν αρεοπαγίτη και τρεις καθηγητές ΑΕΙ με γνωστικό αντικείμενο το δίκαιο. Χρέη γραμματέα του συμβουλίου εκτελεί υπάλληλος της Αρχής. Ο Πρόεδρος, τα μέλη και ο γραμματέας του συμβουλίου ορίζονται με τους ισάριθμους αναπληρωτές τους. Για τα μέλη του συμβουλίου που είναι δικαστικοί λειτουργοί απαιτείται απόφαση του οικείου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Το συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης με τριετή θητεία. Η αμοιβή του Προέδρου, των μελών και του γραμματέα καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης.
Σύμφωνα με την απόφαση 33864/22.3.2007 (ΦΕΚ Β' / 470 / 4.4.2007) του Υπουργού Δικαιοσύνης, συγκροτήθηκε το πειθαρχικό συμβούλιο της ΑΔΑΕ που ασχολείται με κάθε παράβαση των υποχρεώσεων των μελών, όπως αυτές απορρέουν από το Ν. 3115/2003.
3. Κάθε λεπτομέρεια σχετικά με την πειθαρχική ευθύνη των μελών της ΑΔΑΕ και την πειθαρχική διαδικασία ρυθμίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της ΑΔΑΕ.

4. Αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ

Στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ, όπως ορίζει το άρθρο 6, παράγρ. 1 του Ν. 3115/2003, συγκαταλέγεται η διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων σε εγκαταστάσεις δημόσιων υπηρεσιών ή και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες, ύστερα από καταγγελίες ατόμων περί άρσης του απορρήτου και παραβίασης των δικαιωμάτων τους.

Στις αρμοδιότητες της Αρχής εντάσσεται επίσης η επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων, βάσει του άρθρου 11 του Ν. 3115/2003, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 του Ν. 3674/2008.

Ειδικότερα, για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, η ΑΔΑΕ:

- α)** Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από καταγγελία, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημόσιων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Τον έλεγχο διενεργεί μέλος (ή μέλη) της ΑΔΑΕ. Για τη γραμματειακή υποστήριξη της διαδικασίας ελέγχου συμμετέχει και υπάλληλος της Αρχής, εντεταλμένος προς τούτο από τον Πρόεδρό της. Κατά τον έλεγχο αρχείων που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, παρίσταται αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ.
- β)** Λαμβάνει πληροφορίες σχετικές με την αποστολή της από τις υπό το στοιχείο α' αναφερθείσες υπηρεσίες, οργανισμούς και επιχειρήσεις, καθώς και από τους εποπτεύοντες υπουργούς.
- γ)** Καλεί σε ακρόαση τις διοικήσεις υπηρεσιών, οργανισμών, νομικών προσώπων και επιχειρήσεων που αναφέρονται στο προαναφερθέν στοιχείο α', τους νόμιμους εκπροσώπους τους, υπαλλήλους και κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο κρίνει ότι μπορεί να συμβάλει στην εκπλήρωση της αποστολής της.
- δ)** Προχωρεί σε κατάσχεση μέσων παραβίασης του απορρήτου που υποπίπτουν στην αντίληψη της κατά την ενάσκηση του έργου της και ορίζεται μεσεγγυούχος τους, μέχρι να αποφανθούν τα αρμόδια δικαστήρια. Προβαίνει στην καταστροφή πληροφοριών ή στοιχείων ή δεδομένων τα οποία αποκτήθηκαν με παράνομη παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- ε)** Εξετάζει καταγγελίες σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων τα οποία θίγονται από τη διαδικασία άρσης του απορρήτου.
- στ)** Στις περιπτώσεις των άρθρων 3, 4 και 5 του Ν. 2225/1994, η ΑΔΑΕ υπεισέρχεται μόνο στον έλεγχο της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου, χωρίς να εξετάζει την κρίση των αρμόδιων δικαστικών αρχών.
- ζ)** Τηρεί αρχείο απόρρητης αλληλογραφίας, σύμφωνα με το στοιχείο β' της παραγρ. 2 του άρθρου 12 του Ν. 3115/2003.
- η)** Συνεργάζεται, για θέματα της αρμοδιότητάς της, με άλλες αρχές της χώρας, με αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών, με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς.
- θ)** Συντάσσει κάθε χρόνο την προβλεπόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ιδρυτικού της νόμου έκθεση πεπραγμένων, στην οποία περιγράφει το έργο της, διατυπώνει παρατηρήσεις, επισημαίνει παραλείψεις και προτείνει τις ενδεικνυόμενες νομοθετικές μεταβολές στον τομέα διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών.
 - ι)** Γνωμοδοτεί και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις για τη λήψη μέτρων διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και για τη διαδικασία άρσης του.
- ια)** Εκδίδει τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της, ο οποίος πρέπει να είναι σύμφωνος με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- ιβ)** Καταρτίζει τον κανονισμό οικονομικής διαχείρισης, ο οποίος υποβάλλεται αρμοδίως και εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.
- ιγ)** Εκδίδει κανονιστικές πράξεις που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με τις οποίες ρυθμίζεται κάθε διαδικασία και λεπτομέρεια σε σχέση με τις παραπάνω αρμοδιότητες της και την εν γένει διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Εφαρμόζοντας τα παραπάνω, η ΑΔΑΕ έχει δημοσιεύσει τους εξής κανονισμούς που διασφαλίζουν την τήρηση του απορρήτου των πληροφοριών:

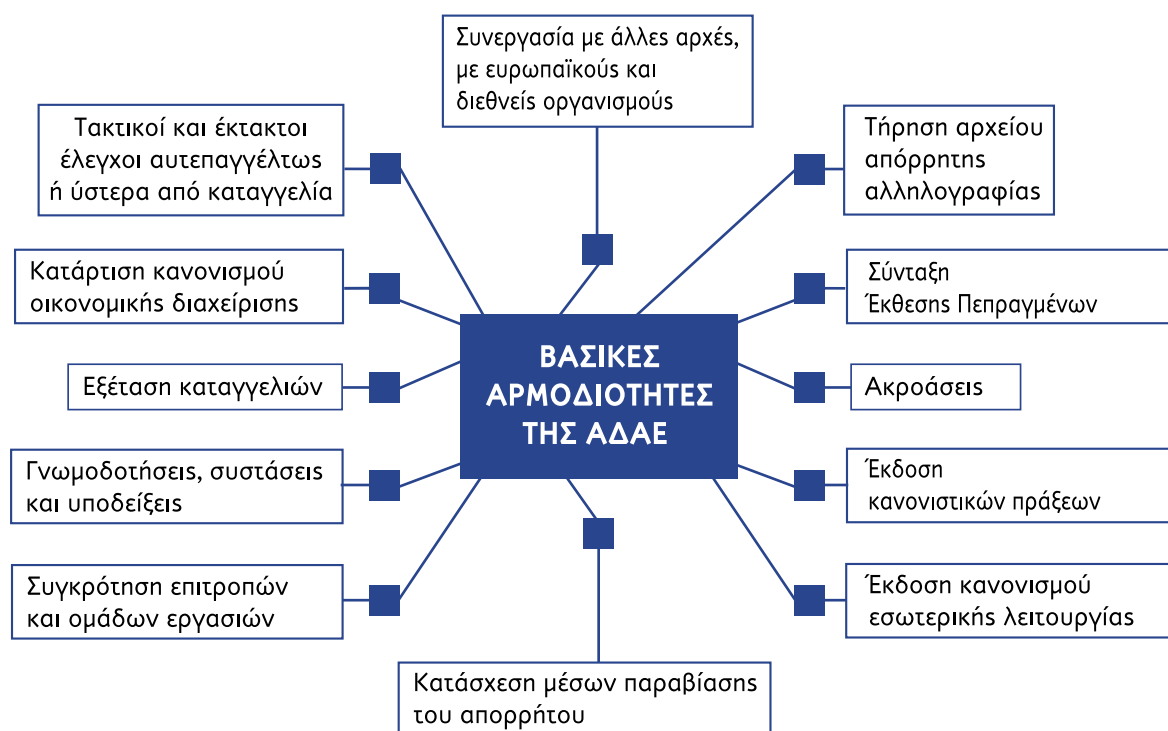
- i. Κανονισμός για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά την παροχή κινητών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (απόφαση 629α, ΦΕΚ 87/Β/26.1.2005),
- ii. Κανονισμός για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά την παροχή σταθερών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (απόφαση 630α, ΦΕΚ 87/Β/26.1.2005),
- iii. Κανονισμός για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών μέσω ασύρματων δικτύων (απόφαση 631α, ΦΕΚ 87/Β/26.1.2005),
- iv. Κανονισμός για τη διασφάλιση του απορρήτου στις διαδικτυακές επικοινωνίες, τις συναφείς υπηρεσίες και εφαρμογές (απόφαση 632α, ΦΕΚ 88/Β/26.1.2005),
- v. Κανονισμός για τη διασφάλιση του απορρήτου διαδικτυακών υποδομών (απόφαση 633α, ΦΕΚ 88/Β/26.1.2005),
- vi. Κανονισμός για τη διασφάλιση του απορρήτου των εφαρμογών και του χρήστη του διαδικτύου (απόφαση 634α, ΦΕΚ 88/Β/26.1.2005),
- vii. Κανονισμός για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών (απόφαση 1001, ΦΕΚ 384/Β/24.3.2005),
- viii. Κανονισμός για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (απόφαση 969, ΦΕΚ 298/Β/8.3.2005).

Για να διαπιστωθούν οι παραβιάσεις της νομοθεσίας περί προστασίας του απορρήτου, τα μέλη και το προσωπικό της ΑΔΑΕ, πλην του βοηθητικού προσωπικού, διαθέτουν τις εξουσίες και τα δικαιώματα που προβλέπονται στον Ν. 703/1977, όπως αυτός ισχύει. Επίσης, έχουν δικαίωμα να ελέγχουν τα προβλεπόμενα από το ΠΔ 186/1992 (Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων) βιβλία και στοιχεία επιχειρήσεων και οργανισμών, αποκλειόμενης της κατάσχεσης ή της παραλαβής τους, καθώς και πάσης φύσεως αρχεία, βιβλία, στοιχεία και άλλα έγγραφα των υπό έλεγχο προσώπων, να διενεργούν έρευνα σε γραφεία και άλλες εγκαταστάσεις τους και, τέλος, να λαμβάνουν ένορκες και ανωμοτί, κατά την κρίση τους, καταθέσεις, με την επιφύλαξη του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Οι σχετικές διατάξεις, απαγορεύσεις, ποινές και κυρώσεις του Ν. 703/1977, όπως αυτός ισχύει, εφαρμόζονται αναλόγως σε περίπτωση άρνησης παροχής στοιχείων, παρεμπόδισης ή δυσχέρειας του έργου της ΑΔΑΕ, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων από τον Ν. 3115/2003 κυρώσεων. Η ΑΔΑΕ μπορεί με απόφασή της να συγκροτεί μόνιμες και έκτακτες επιτροπές και ομάδες εργασίας για εξέταση και έρευνα θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με θέματα των αρμοδιοτήτων της. Σε αυτές μπορούν να συμμετέχουν και πρόσωπα που δεν αποτελούν μέλη ή προσωπικό της ΑΔΑΕ. Το έργο των επιτροπών ή των ομάδων εργασίας διευθύνεται από μέλη της Αρχής. Οι εισηγήσεις και οι γνωμοδοτήσεις των επιτροπών και των ομάδων εργασίας υποβάλλονται στα αρμόδια όργανα της ΑΔΑΕ που αποφασίζουν για ενδεχόμενη δημοσιοποίηση των πορισμάτων.

Κατά των αποφάσεων της ΑΔΑΕ, που εκδίδονται κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 3674/2008 για τα ζητήματα παραβίασης του απορρήτου που αφορούν την τηλεφωνία, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Για την άσκηση και την εκδίκαση της προσφυγής εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου επιτρέπεται αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Για τα υπόλοιπα ζητήματα παραβίασης του απορρήτου, κατά των εκτελεστών αποφάσεων της ΑΔΑΕ, μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και οι προβλεπόμενες από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία διοικητικές προσφυγές, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγρ. 4 του Ν 3115/2003. Ένδικο βοηθήματα κατά των αποφάσεων της ΑΔΑΕ μπορεί να

ασκεί και ο Υπουργός Δικαιοσύνης. Η ΑΔΑΕ παρίσταται αυτοτελώς σε κάθε είδους δίκες που έχουν ως αντικείμενο πράξεις ή παραλείψεις της. Εκπροσωπείται δικαστικώς από μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή από μέλη της νομικής της υπηρεσίας. Μπορεί, επίσης, να συνάπτει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών για θέματα που άπτονται των σκοπών και της λειτουργίας της. Η σύναψη και η υλοποίηση αυτών των συμβάσεων διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις διατάξεις περί προμηθειών του ελληνικού δημοσίου και από τους σχετικούς κανονισμούς της ΑΔΑΕ, οι οποίοι εγκρίνονται και τροποποιούνται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

Σχήμα 1: Βασικές αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ

5. Τρόπος λειτουργίας της ΑΔΑΕ

Η ΑΔΑΕ συνέρχεται στην έδρα της ή και εκτός αυτής, αν τούτο έχει οριστεί προηγουμένως, τακτικά (τουλάχιστον μία φορά τον μήνα) και εκτάκτως, με αίτημα του Προέδρου ή δύο μελών της. Θεωρείται ότι υπάρχει απαρτία των συνεδριάσεων, εφόσον μετέχουν τουλάχιστον τρία μέλη της Αρχής. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου ή, σε περίπτωση απουσίας του, του Αντιπροέδρου. Η αδικαιολόγητη απουσία μέλους από τρεις διαδοχικές συνεδριάσεις της ΑΔΑΕ συνεπάγεται την έκπτωσή του, σύμφωνα με την παράγρ. 4 του άρθρου 4 του ιδρυτικού της νόμου.

Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης καθορίζονται από τον Πρόεδρο, ο οποίος και τα εισηγείται. Μπορεί να τα εισηγηθεί όμως και άλλο μέλος το οποίο έχει ορίσει ο Πρόεδρος. Οι αποφάσεις της ΑΔΑΕ αιτιολογούνται, καταχωρίζονται σε ειδικό βιβλίο και είναι δυνατόν να ανακοινώνονται δημοσίως, εκτός και αν αφορούν την εθνική άμυνα ή τη δημόσια ασφάλεια. Επίσης, τα τηρούμενα πρακτικά των συνεδριάσεων, καθώς και οι φάκελοι των υποθέσεων που διεκπεραιώθηκαν από την ΑΔΑΕ, είναι προσιτά στους άμεσα ενδιαφερομένους, εκτός και αν αφορούν την εθνική άμυνα ή τη δημόσια ασφάλεια. Σε κάθε περίπτωση, η ΑΔΑΕ οφείλει να μην αποκαλύπτει πληροφορίες και δεδομένα για φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία προσβάλλουν ενδεχομένως την προσωπικότητά τους ή επηρεάζουν δυσμενώς την επαγγελματική ή κοινωνική τους θέση, εκτός αν υποχρεώνεται προς τούτο από τον νόμο.

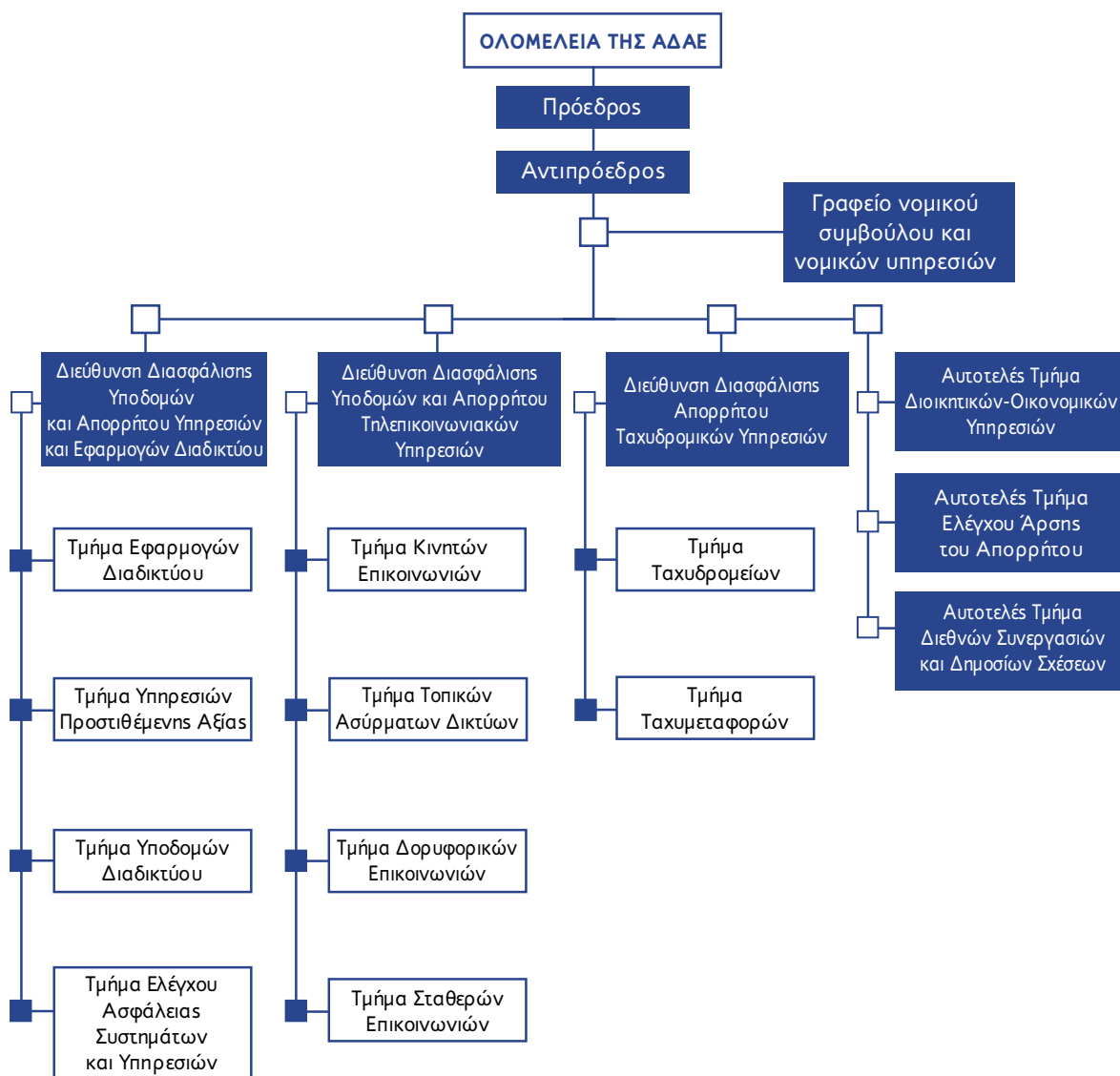
Τα μέλη της ΑΔΑΕ, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ενεργούν συλλογικά. Στον Πρόεδρο ανατίθενται καθήκοντα συντονισμού και διοίκησης των υπηρεσιών της, καθώς και παρακολούθησης της εκτέλεσης των αποφάσεων, των πορισμάτων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεων της. Με απόφαση του Προέδρου και σύμφωνη γνώμη της ΑΔΑΕ μπορούν να ανατίθενται στα μέλη ή το προσωπικό της συγκεκριμένες αρμοδιότητες, μεταξύ των οποίων καθήκοντα διοίκησης ή διαχείρισης. Με απόφαση του Προέδρου είναι, επίσης, δυνατόν να εξουσιοδοτούνται μέλη ή άλλα όργανα της ΑΔΑΕ να υπογράφουν «με εντολή Προέδρου» έγγραφα ή άλλες πράξεις της. Έναντι τρίτων η Αρχή εκπροσωπείται δικαστικώς και εξωδίκως από τον Πρόεδρό της και, όταν αυτός κωλύεται, από τον Αντιπρόεδρο. Σε περίπτωση κωλύματος και του Αντιπροέδρου, η ΑΔΑΕ μπορεί να αναθέτει σε άλλο μέλος της την εκπροσώπησή της για συγκεκριμένη πράξη ή ενέργεια ή κατηγορία πράξεων ή ενεργειών.

Οι αναγκαίες για τη λειτουργία της ΑΔΑΕ πιστώσεις εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, τον οποίο εισηγείται στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ που είναι και διατάκτης των δαπανών της. Οι σχετικές δαπάνες εκκαθαρίζονται από την αρμόδια υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου και υπόκεινται στον προληπτικό και κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

6. Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ

Η αποτελεσματική λειτουργία της ΑΔΑΕ προϋποθέτει οργανωτικό πλαίσιο ικανό να ανταποκρίνεται στις κατευθυντήριες γραμμές που έχει χαράξει ο νομοθέτης. Η εσωτερική διάρθρωση της Αρχής ορίζεται με το ΠΔ 40/2005 και απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα 3.

Σχήμα 2: Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2009

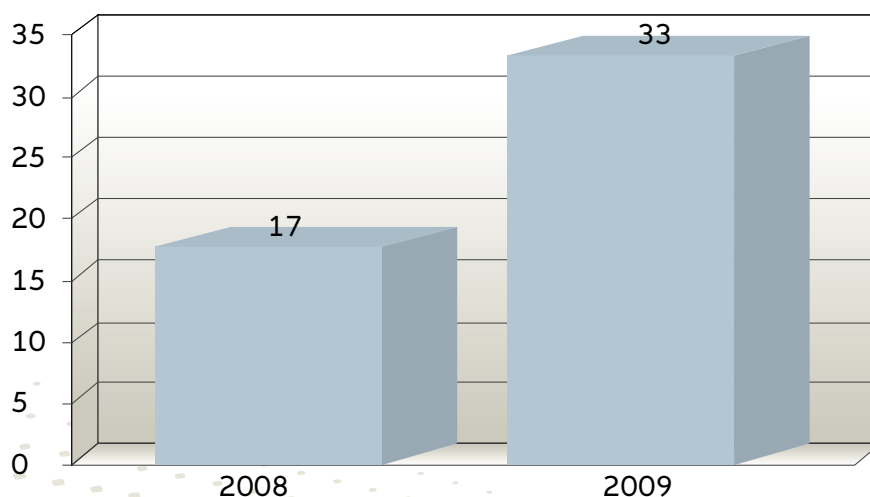
Στις κύριες δραστηριότητες της Αρχής για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Επικοινωνιών περιλαμβάνονται η διενέργεια έκτακτων και τακτικών ελέγχων, η εξέταση καταγγελιών, η έκδοση κανονιστικών πράξεων και συστάσεων, ο έλεγχος πολιτικών ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η διενέργεια ακροάσεων, η συνεργασία με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία.

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι δραστηριότητες της Αρχής μέσα στο 2009, στο πλαίσιο των ελεγκτικών και κανονιστικών της αρμοδιοτήτων. Μεταξύ άλλων, η ΑΔΑΕ εξέδωσε συστάσεις προς τις αρμόδιες αρχές και τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο, οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης. Επιπλέον, παρέχονται στοιχεία για την οργάνωση ημερίδας μέσα στο 2009 για παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τη συμμετοχή της Αρχής σε ευρωπαϊκά και διεθνή fora και συνέδρια, την υλοποίηση του έργου για το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα της Αρχής, την εκπαίδευση του προσωπικού και τη συγκρότηση ομάδων εργασίας για την αναθεώρηση των κανονισμών της Αρχής και, τέλος, για τη μελέτη θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος.

1. Έκτακτοι έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ διενεργεί έκτακτους ελέγχους στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η διαδικασία ελέγχου διεξάγεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Αρχής, με την παρουσία εξουσιοδοτημένου προσώπου του παρόχου. Η Αρχή, κατά τη διάρκεια του 2009, διενήργησε συνολικά 33 έκτακτους ελέγχους σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών έναντι 17 κατά τη διάρκεια του έτους 2008 (βλ. διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1: Έκτακτοι έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2008–2009

Συγκεκριμένα οι 33 έκτακτοι έλεγχοι που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2009, κατανέμονται ως εξής:

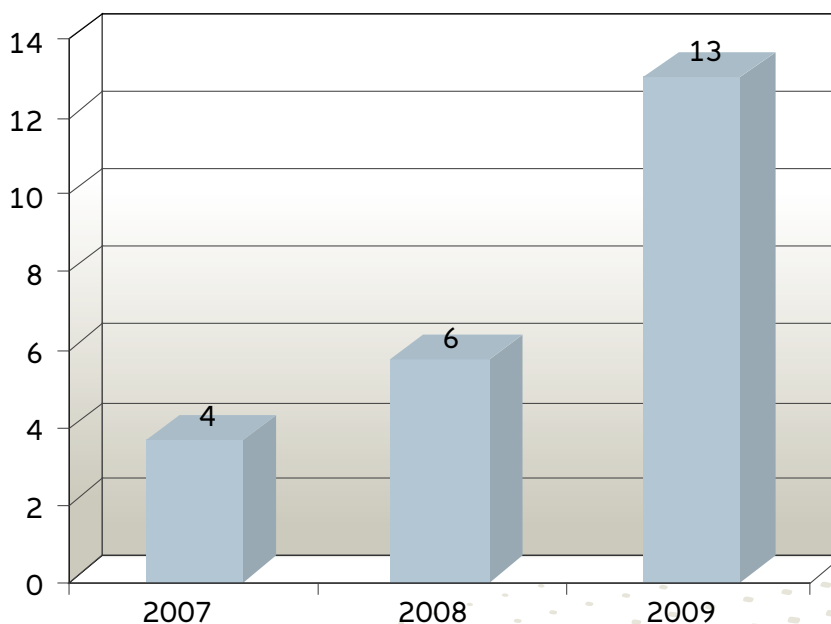
- 20 έλεγχοι ύστερα από καταγγελία για πιθανή παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και επικοινωνιών μέσω διαδικτύου στις εταιρείες ΟΤΕ ΑΕ, Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, Vodafone-Πάναφον ΑΕΕΤ, Cosmote Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, Hellas Online Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες ΑΕ, Google Hellas. Οι έλεγχοι αυτοί αναλύονται εκτενέστερα στην ενότητα 3.1.

- 13 έλεγχοι στις εταιρείες Vodafone-Πάναφον ΑΕΕΤ, Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, Cosmote Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, Hellas Online Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες ΑΕ, ΟΤΕ ΑΕ, Newsphone Hellas SA. Οι λόγοι που οδήγησαν στους προαναφερόμενους έκτακτους ελέγχους ήταν κυρίως η εξέταση περιστατικών ασφάλειας τα οποία κοινοποιήθηκαν στην ΑΔΑΕ από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

2. Τακτικοί έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Σύμφωνα με τον Ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών» (ΦΕΚ 47/Α/27.2.2003) και ιδίως το άρθρο 6, παράγρ. 1, εδάφιο α΄, τις διατάξεις του β΄, δ΄ και ι΄ και την παράγρ. 2, τα άρθρα 15 των αποφάσεων 629α, 630α, 631α (ΦΕΚ 87/Β΄/26.1.2005) καθώς και το άρθρο 10 της απόφασης 632α (ΦΕΚ 88/Β΄/26.1.2005), η ΑΔΑΕ προχώρησε στη διενέργεια 13 τακτικών ελέγχων σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά τη διάρκεια του έτους 2009 (βλ. διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2: Τακτικοί έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2007-2009

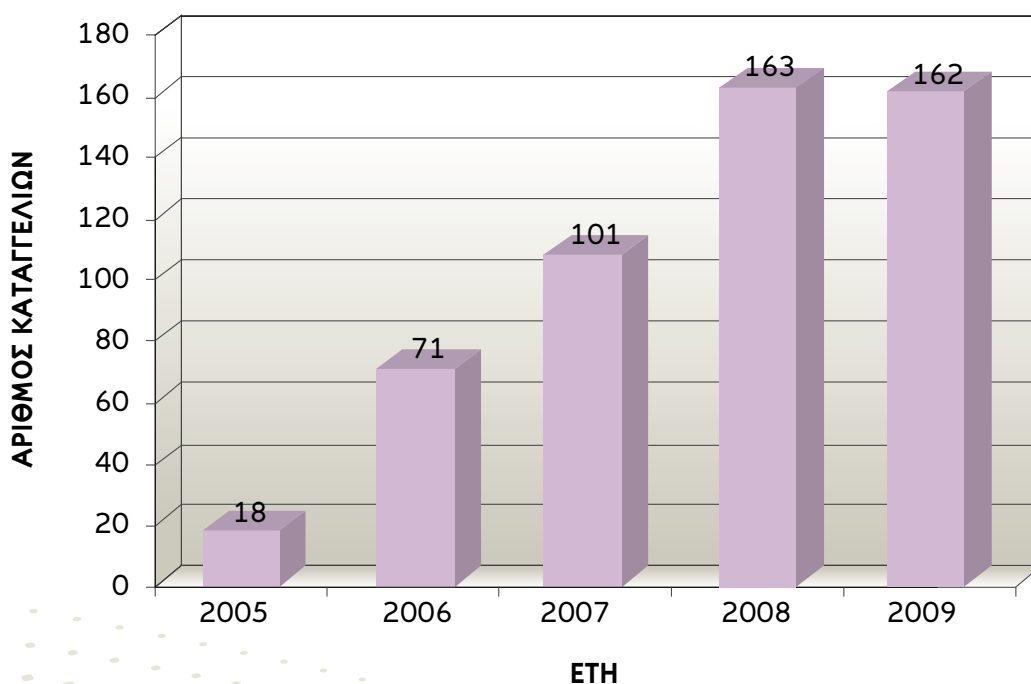

Οι τακτικοί αυτοί έλεγχοι διενεργήθηκαν στις εταιρείες-παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών με σκοπό να διαπιστωθεί αν εφαρμόζεται η εγκεκριμένη πολιτική ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών τους, καθώς και οι διαδικασίες που απορρέουν από αυτή, σε συγκεκριμένα συστήματα. Ειδικότερα, η ΑΔΑΕ ολοκλήρωσε τους τεχνικούς ελέγχους στις εταιρείες Vivodi Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, Tellas ΑΕ, Hellas On Line SA και Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος που ξεκίνησαν το 2008, καθώς και στις εταιρείες Mediterranean Nautilus Greece SA, OTEGlobe SA, Hellas-SAT SA, Vodafone-Πάναφον ΑΕΕΤ, Cosmote Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ και ΟΤΕ ΑΕ, των οποίων τα αποτελέσματα θα επικυρωθούν το 2010. Επίσης, αποφασίστηκε να διενεργηθούν τακτικοί έλεγχοι σε άλλες 13 εταιρείες-παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, από τις οποίες, μέσα στο 2009, ξεκίνησε ο τεχνικός έλεγχος στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών ΑΕ, ο οποίος θα συνεχιστεί και το 2010.

3. Εξέταση καταγγελιών

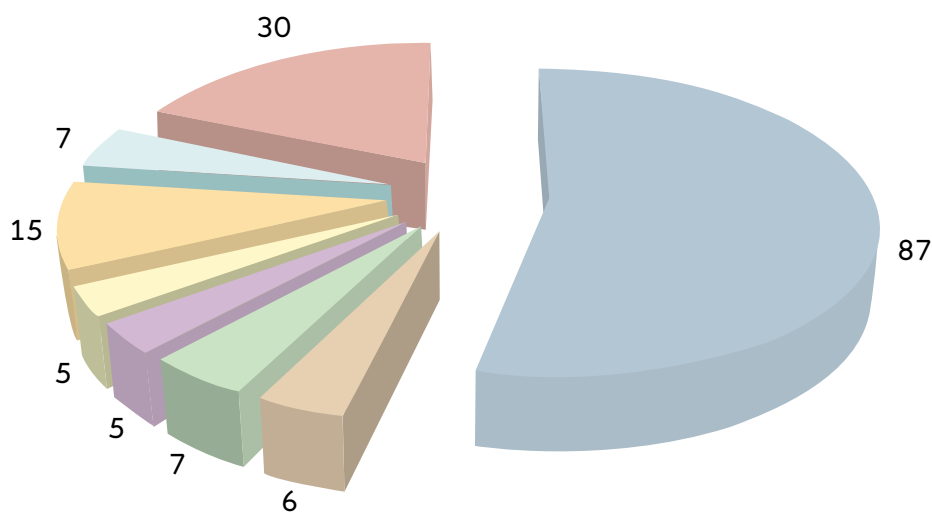
Το 2009 κατατέθηκαν στην ΑΔΑΕ 162 καταγγελίες οι οποίες αφορούν περιπτώσεις πιθανής παραβίασης του απορρήτου υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, περιπτώσεις πιθανής παραβίασης του απορρήτου της επικοινωνίας μέσω ταχυδρομικών επιστολών και περιπτώσεις για πιθανή παραβίαση του απορρήτου κατά τη χρήση των ΑΤΜ (βλ. διάγραμμα 3). Κάποιες από τις καταγγελίες αυτές είχαν θέματα τα οποία δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ, οπότε και παραπέμφθηκαν στις αρμόδιες αρχές.

Διάγραμμα 3: Καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2005–2009

Οι 162 καταγγελίες που κατατέθηκαν το 2009 είχαν ως αντικείμενο περιπτώσεις πιθανής παραβίασης του απορρήτου των τηλεφωνικών και των διαδικτυακών επικοινωνιών τους, τη διάνοιξη κλειστού ταχυδρομικού φακέλου, την πλημμελή επίδοση επιστολών, την απώλεια ταχυδρομικών αντικειμένων από τις ταχυδρομικές επιχειρήσεις καθώς και άλλα θέματα εκτός αρμοδιότητας της Αρχής. Συγκεκριμένα, οι προαναφερθείσες καταγγελίες κατανέμονται ως εξής: 87 για παραβίαση του απορρήτου των τηλεφωνικών επικοινωνιών, έξι για παραβίαση του απορρήτου της διαδικτυακής επικοινωνίας, επτά για παραβίαση του απορρήτου της επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πέντε για παραβίαση του απορρήτου σε ΑΤΜ, πέντε καταγγελίες είχαν ελλιπή ή ασαφή στοιχεία, 15 καταγγελίες αφορούσαν θέματα ταχυδρομικών επιχειρήσεων, επτά καταγγελίες αφορούσαν κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις και, τέλος, 30 καταγγελίες είχαν θέματα που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ. Επίσης, η ΑΔΑΕ παρέλαβε και εννέα ερωτήματα πολιτών για θέματα που αφορούσαν τις αρμοδιότητες της Αρχής (βλ. διάγραμμα 4 που ακολουθεί).

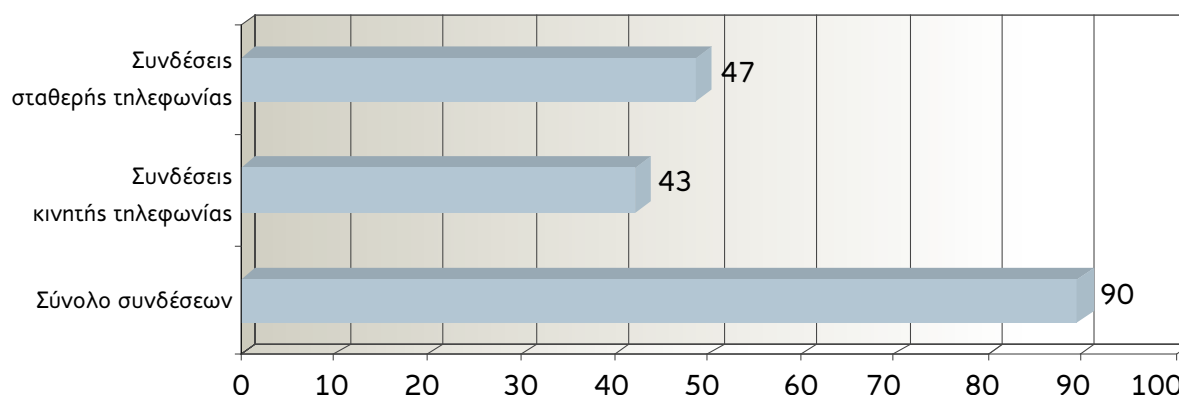
Διάγραμμα 4 : Κατηγοριοποίηση καταγγελιών, 2009

- Καταγγελίες για παραβίαση του απορρήτου των τηλεπικοινωνιών
- Καταγγελίες για παραβίαση του απορρήτου της διαδικτυακής επικοινωνίας
- Καταγγελίες για παραβίαση του απορρήτου του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- Καταγγελίες για παραβίαση του απορρήτου σε ΑΤΜ
- Καταγγελίες που περιλαμβάνουν ελλιπή ή ασαφή στοιχεία
- Καταγγελίες που αφορούν τις ταχυδρομικές επιχειρήσεις
- Καταγγελίες για τις κακόβουλες κλήσεις
- Καταγγελίες για θέματα που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, οι 87 καταγγελίες αφορούσαν συνολικά 90 συνδέσεις, από τις οποίες οι 43 ήταν συνδέσεις κινητής τηλεφωνίας και οι 47 ήταν συνδέσεις σταθερής τηλεφωνίας (βλ. διάγραμμα 5).

Διάγραμμα 5: Κατηγοριοποίηση συνδέσεων καταγγελιών τηλεφωνικών επικοινωνιών, 2009

Η ΑΔΑΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, διερευνά όλα τα καταγγελλόμενα περιστατικά και σε ορισμένες περιπτώσεις διενεργεί έκτακτους επιτόπιους ελέγχους. Μετά το πέρας των ερευνών, η ΑΔΑΕ ενημερώνει τον καταγγέλλοντα και, ανάλογα με την περίπτωση και τα αποτελέσματα της έρευνας, προχωράει σε περαιτέρω ενέργειες. Κατά τη διάρκεια του έτους 2009 και αναφορικά με τις καταγγελίες που κατατέθηκαν στην Αρχή στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (σταθερή, κινητή τηλεφωνία, διαδίκτυο) και των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών διεξήχθησαν οι παρακάτω έκτακτοι επιτόπιοι έλεγχοι.

3.1 Έκτακτοι έλεγχοι ύστερα από καταγγελίες για πιθανή παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών

Από τις καταγγελίες που κατατέθηκαν στην ΑΔΑΕ και εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της, 87 αφορούσαν πιθανή παραβίαση του απορρήτου των τηλεφωνικών επικοινωνιών. Σε όλες τις περιπτώσεις έγινε συλλογή και εξέταση στοιχείων. Για εννέα από αυτές έλαβε χώρα επιτόπιος έλεγχος (συνολικά 14 έλεγχοι, δεδομένου ότι για ορισμένες καταγγελίες διεξήχθησαν περισσότεροι από έναν επιτόπιοι έλεγχοι).

Στις 85 από τις υποβληθείσες καταγγελίες δεν διαπιστώθηκε περιστατικό που να συνιστά παραβίαση του απορρήτου, συντάχθηκαν οι σχετικές εκθέσεις έρευνας και ενημερώθηκε για το θέμα ο καταγγέλλων. Για τις υπόλοιπες δύο περιπτώσεις διαπιστώθηκε παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών του καταγγέλλοντος και αποφασίστηκε κλήση σε ακρόαση του εμπλεκόμενου παρόχου.

Με θέμα τις διαδικτυακές επικοινωνίες, οι οποίες εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ, κατατέθηκαν έξι καταγγελίες αναφορικά με πιθανή παραβίαση του απορρήτου της επικοινωνίας μέσω διαδικτύου. Σε όλες τις περιπτώσεις συλλέχθηκαν και εξετάστηκαν τα απαραίτητα στοιχεία. Σε τρεις από αυτές δεν διαπιστώθηκε παραβίαση, οπότε τέθηκαν στο αρχείο και ενημερώθηκε σχετικά ο καταγγέλλων, ενώ για τις υπόλοιπες τρεις περιπτώσεις έγινε επιπλέον επιτόπιος έλεγχος στις εγκαταστάσεις των εμπλεκόμενων παρόχων. Μετά τη διαδικασία του επιτόπιου ελέγχου

σε δύο από αυτές δεν διαπιστώθηκε περιστατικό που να συνιστά παραβίαση του απορρήτου. Σε μία μόνο περίπτωση διαπιστώθηκε ότι ο πάροχος όφειλε να λάβει συμπληρωματικά μέτρα για την αποφυγή πιθανού περιστατικού παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών των συνδρομητών του. Με απόφαση της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ κατά τη Συνεδρία της 20.5.2009 έγινε σύσταση στον πάροχο για τη λήψη και την εφαρμογή συγκεκριμένων συμπληρωματικών μέτρων ασφάλειας¹.

Τέλος, κατατέθηκαν επτά καταγγελίες αναφορικά με πιθανή παραβίαση του απορρήτου κατά τη χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail). Τέσσερις καταγγελίες αφορούσαν παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου οι οποίοι δεν διατηρούν εγκαταστάσεις ή σχετικό εξοπλισμό εντός Ελλάδας. Η Αρχή επικοινωνήσε με την εταιρεία στο εξωτερικό ώστε να διερευνηθεί η πιθανότητα διατήρησης εξοπλισμού στην Ελλάδα για τις υπηρεσίες που παρέχονται σε χρήστες των υπηρεσιών αυτών εντός της Ελλάδας. Διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει εξοπλισμός στην Ελλάδα –και συνεπώς αδυναμία ελέγχου των καταγγελιών από την ΑΔΑΕ– και ενημερώθηκαν σχετικά οι καταγγέλλοντες. Στις υπόλοιπες τρεις περιπτώσεις καταγγελιών αναφορικά με τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου έγινε συλλογή και εξέταση στοιχείων και σε μία από αυτές δεν διαπιστώθηκε παραβίαση. Η καταγγελία τέθηκε στο αρχείο και ενημερώθηκε σχετικά ο καταγγέλλων. Στις υπόλοιπες δύο περιπτώσεις διενεργήθηκε επιπλέον επιτόπιος έλεγχος στις εγκαταστάσεις των εμπλεκόμενων παρόχων. Μετά τη διαδικασία της επιτόπιας έρευνας κατά την οποία δεν διαπιστώθηκε περιστατικό που να συνιστά παραβίαση του απορρήτου, συντάχθηκαν οι σχετικές εκθέσεις.

Συνοπτικά, ύστερα από καταγγελίες που αφορούν πιθανή παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και επικοινωνιών μέσω διαδικτύου, η Αρχή διενήργησε 20 ελέγχους στις εταιρείες, ΟΤΕ ΑΕ, Hellas Online Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες ΑΕ, Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, Google Hellas², Vodafone-Πάναφον ΑΕΕΤ, και Cosmote Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ. Οι 14 έλεγχοι αφορούσαν καταγγελίες στον τομέα της σταθερής και της κινητής τηλεφωνίας και οι υπόλοιποι 6 αφορούσαν καταγγελίες στον τομέα του διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

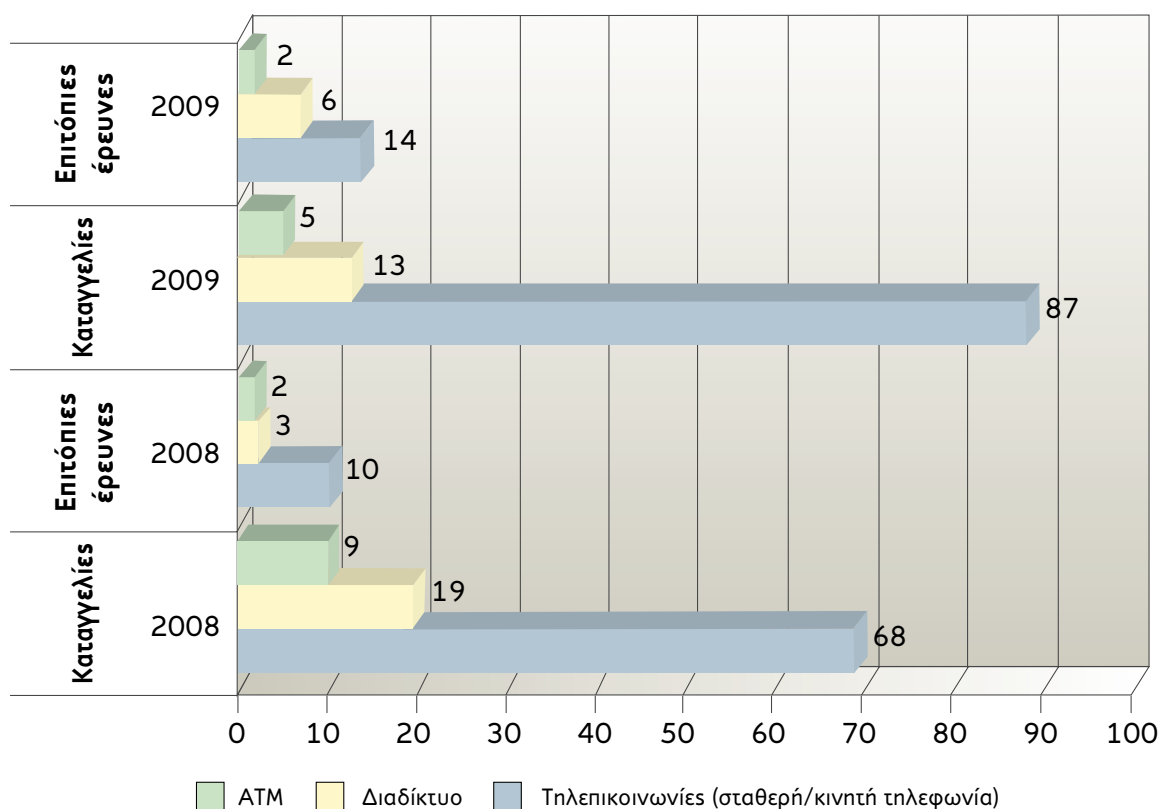
3.2 Έκτακτοι έλεγχοι ύστερα από καταγγελίες για πιθανή παραβίαση του απορρήτου κατά τη χρήση αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ)

Αναφορικά με τις καταγγελίες που σχετίζονται με πιθανή παραβίαση του απορρήτου κατά τη χρήση των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ) εξετάστηκαν πέντε από αυτές. Σε δύο περιπτώσεις έγινε επιτόπια έρευνα. Μετά τη συλλογή και την εξέταση των στοιχείων δεν διαπιστώθηκε κανένα περιστατικό παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών και ενημερώθηκαν σχετικά οι καταγγέλλοντες (βλ. διάγραμμα 6).

¹ Εισήγηση 135/14.5.2009 «Έγκριση έκθεσης έκτακτης έρευνας».

² Μετά την επιτόπια έρευνα στην εν λόγω εταιρεία, διαπιστώθηκε ότι το ελληνικό τμήμα της εταιρείας δεν παρέχει υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών παρέχει όμως άλλες (εμπορικές) υπηρεσίες που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ.

Διάγραμμα 6: Επιτόπιες έρευνες ύστερα από καταγγελίες, 2008–2009

4. Πολιτικές ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

Σύμφωνα με τους κανονισμούς της ΑΔΑΕ (ΦΕΚ 87/Β΄/26.1.2005, ΦΕΚ 88/Β΄/26.1.2005), όλοι οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν προς έγκριση στην Αρχή την πολιτική διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών που εφαρμόζουν. Οι πολιτικές που υποβάλλονται εξετάζονται από την ΑΔΑΕ ως προς τη συμβατότητά τους με τους κανονισμούς της Αρχής και την επάρκειά τους. Τα αποτελέσματα καταγράφονται σε «Έκθεση ελέγχου συμμόρφωσης». Στην έκθεση ελέγχου συμμόρφωσης κάθε πολιτικής που δεν είναι πλήρως σύμφωνη με τους κανονισμούς της Αρχής, περιλαμβάνονται και οι παρατηρήσεις της ΑΔΑΕ, ως προς την πληρότητα και τη νομιμότητά της. Στη συνέχεια, οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών καλούνται να λάβουν υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές, αναθεωρώντας και τροποποιώντας αντίστοιχα τις πολιτικές τους. Σε περίπτωση που απαιτούνται μεγάλης κλίμακας αλλαγές, μαζί με την έκθεση ελέγχου συμμόρφωσης της πολιτικής ασφάλειας, ο πάροχος ενημερώνεται και για το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο πρέπει να εναρμονίσει την πολιτική του, με βάση τις παρατηρήσεις της έκθεσης, και να υποβάλει αναθεωρημένη πολιτική, η οποία ελέγχεται εκ νέου από την Αρχή.

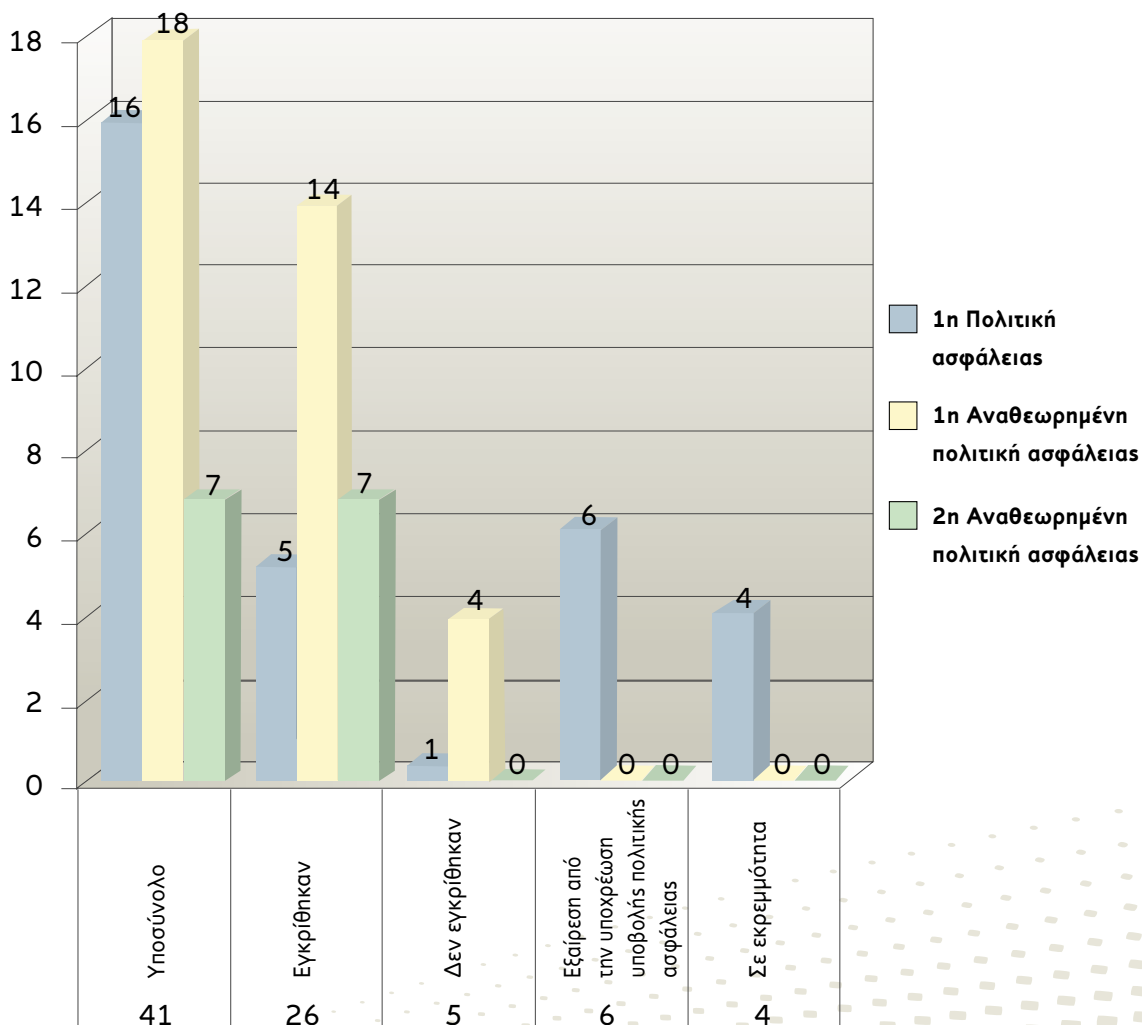
Κατά το 2009, κατατέθηκαν στην Αρχή 26 πολιτικές ασφάλειας από τις οποίες 14 εγκρίθηκαν, πέντε δεν εγκρίθηκαν και τέσσερις τελούν υπό επεξεργασία. Σε τρεις περιπτώσεις, οι

εταιρείες εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας, με την επισήμανση ότι, σε περίπτωση που μεταβληθούν οι συνθήκες δραστηριοποίησης των εταιρειών αυτών, υποχρεούνται να υποβάλουν πολιτική ασφάλειας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Επιπλέον, μέσα στο 2009 ολοκληρώθηκε η επεξεργασία 15 πολιτικών ασφάλειας που είχαν κατατεθεί στην Αρχή κατά το προηγούμενο έτος. Από αυτές, η Αρχή ενέκρινε 12 πολιτικές ασφάλειας, ενώ σε άλλες τρεις περιπτώσεις οι εταιρείες εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας.

Συνοπτικά, ο συνολικός αριθμός των πολιτικών ασφάλειας που κατατέθηκαν στην Αρχή το 2009 ή διεκπεραιώθηκαν από την Αρχή μέσα στο 2009 αλλά αφορούσαν το προηγούμενο έτος ανέρχεται στις 41. Από αυτές, η Αρχή ενέκρινε 26 πολιτικές ασφάλειας, δεν ενέκρινε πέντε, έξι εταιρείες εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας, με την επισήμανση ότι, σε περίπτωση που μεταβληθούν οι συνθήκες δραστηριοποίησης των εταιρειών αυτών, υποχρεούνται να υποβάλλουν πολιτική ασφάλειας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και τέσσερις τελούν υπό επεξεργασία (βλ. διάγραμμα 7).

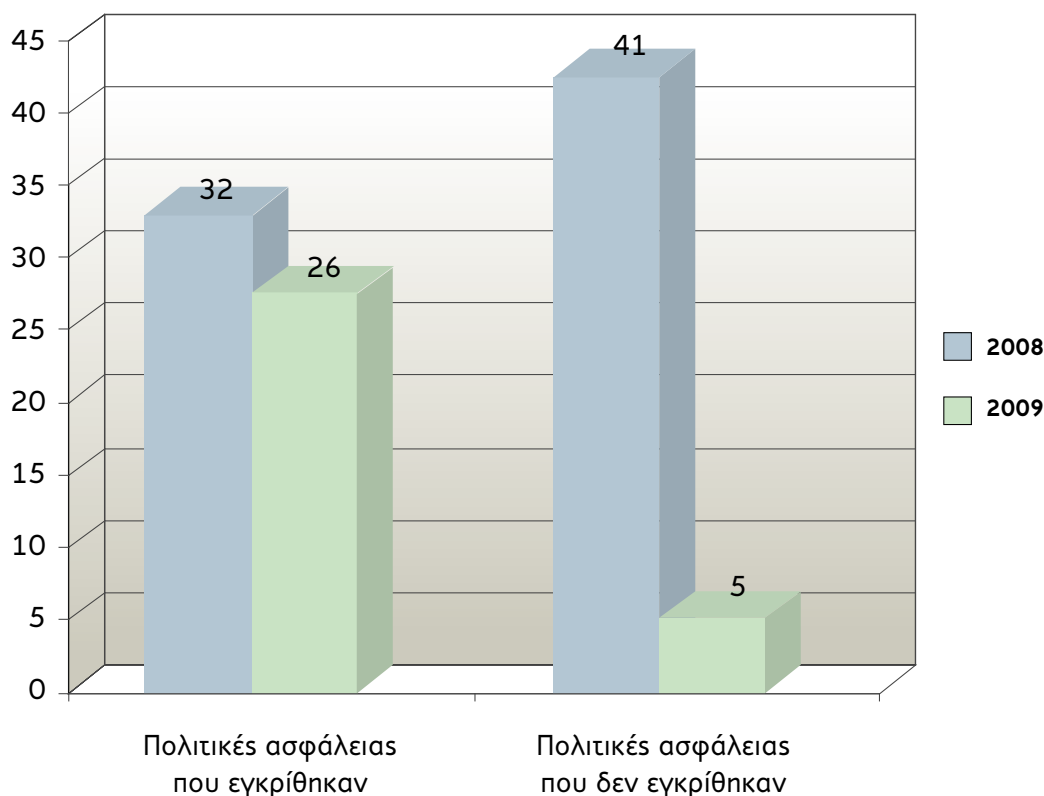
Διάγραμμα 7: Πολιτικές ασφάλειας παρόχων για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, που κατατέθηκαν στην Αρχή το 2009 ή διεκπεραιώθηκαν μέσα στο 2009 αλλά αφορούν το προηγούμενο έτος

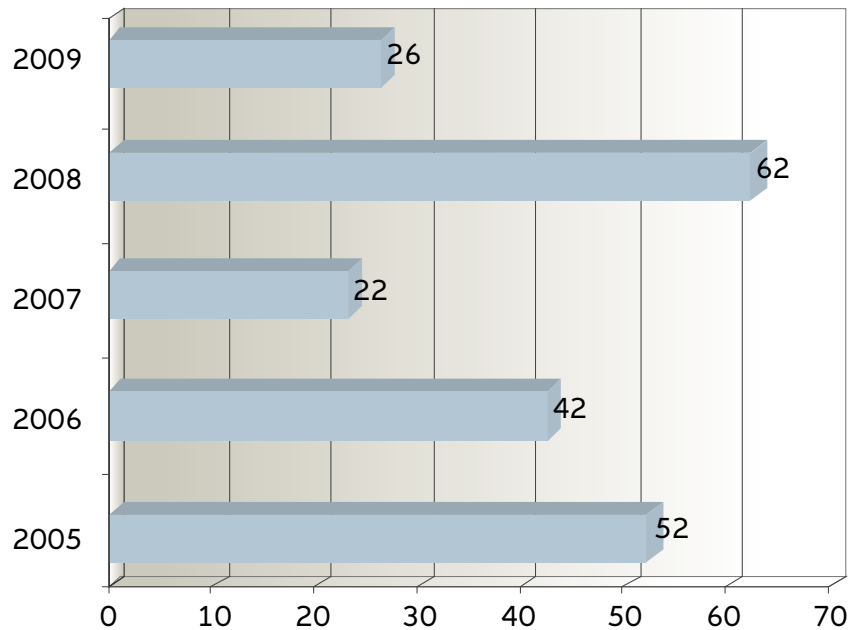

Σε σχέση με το προηγούμενο έτος, μειώθηκε ο αριθμός των πολιτικών που κατατέθηκαν στην Αρχή ή διεκπεραιώθηκαν από την Αρχή και αφορούσαν προηγούμενα έτη, διότι το μεγαλύτερο ποσοστό παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών είχε ήδη αποστείλει πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών. Ενώ το 2009 ο αριθμός των πολιτικών αυτών ανήλθε στις 41, το 2008 ο αριθμός αυτός έφτασε τις 109. Το 2009 ο αριθμός των πολιτικών ασφάλειας που εγκρίθηκαν από την Αρχή ανήλθε στις 26 έναντι 32 του 2008. Επίσης ο αριθμός των πολιτικών ασφάλειας οι οποίες δεν εγκρίθηκαν από την ΑΔΑΕ ήταν για το 2009 πέντε, έναντι 41 του έτους 2008 (βλ. διαγράμματα 8 και 9).

Η ΑΔΑΕ, με γνώμονα τις νέες εξελίξεις στον τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και την εμπειρία που έχει αποκομίσει από τους ελέγχους, βρίσκεται στη διαδικασία αναθεώρησης των υφιστάμενων κανονισμών για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Διάγραμμα 8: Πολιτικές ασφάλειας παρόχων για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών που εγκρίθηκαν ή δεν εγκρίθηκαν κατά τα έτη 2008–2009

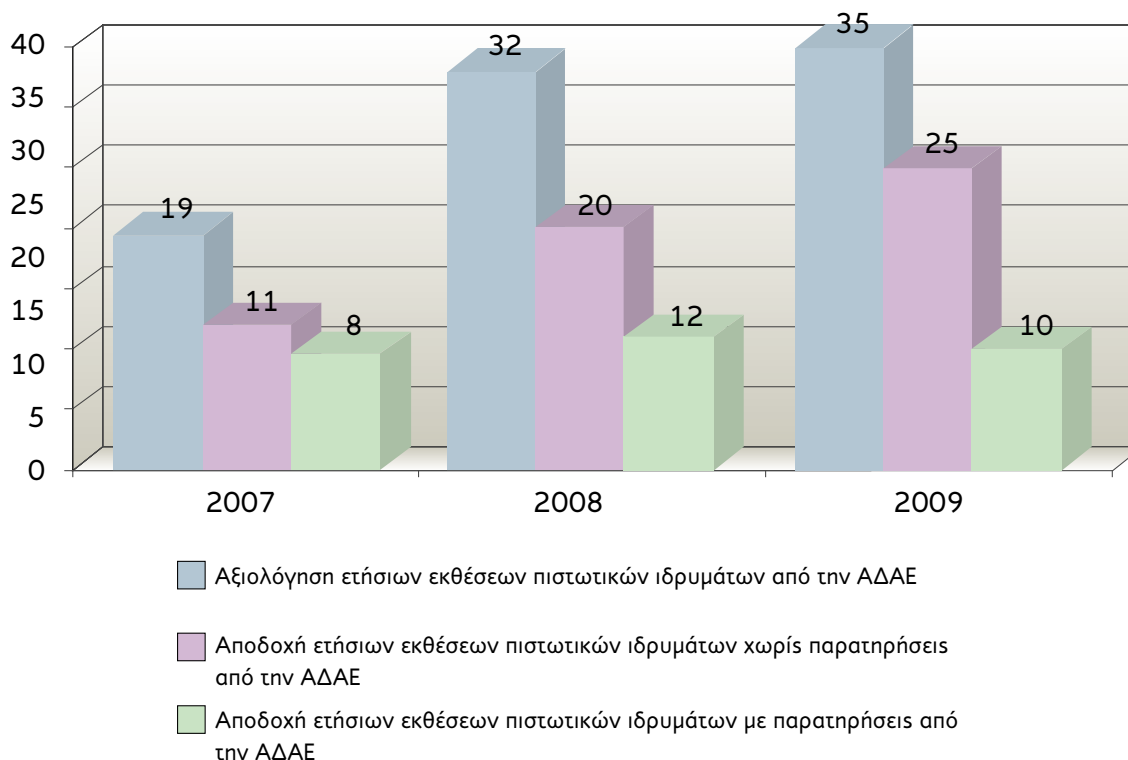

Διάγραμμα 9: Πολιτικές ασφάλειας που κατατέθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2005–2009

5. Διασφάλιση του απορρήτου των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ)

Κατά τη διάρκεια του 2009 ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση σε 35 πιστωτικά ιδρύματα έναντι 32 το έτος 2008. Από το σύνολο αυτό, 25 έλεγχοι για αντίστοιχο αριθμό ετήσιων εκθέσεων οδήγησαν σε πλήρη αποδοχή τους, ενώ οι υπόλοιποι δέκα έλεγχοι για αντίστοιχο αριθμό ετήσιων εκθέσεων οδήγησαν σε αποδοχή των εκθέσεων αυτών με παρατηρήσεις που αφορούσαν τον κανονισμό της Αρχής σχετικά με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση των ΑΤΜ. Τα πιστωτικά ιδρύματα/παραλήπτες των παρατηρήσεων της Αρχής απέστειλαν διορθωτική έκθεση που ανταποκρινόταν στις συγκεκριμένες παρατηρήσεις. Στις περιπτώσεις που δεν το έχουν πράξει, οφείλουν να συμπεριλάβουν τις όποιες παρατηρήσεις τους στην ετήσια έκθεσή τους για το έτος 2010. Επίσης σε μία περίπτωση η ετήσια έκθεση αναφέρεται στο προηγούμενο έτος (2008) (βλ. διάγραμμα 10).

Διάγραμμα 10: Αξιολόγηση ετήσιων εκθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων, 2007–2009

Σύμφωνα με τους κανονισμούς της Αρχής, τα πιστωτικά ιδρύματα καταθέτουν σε αυτήν τα περιστατικά παραβίασης του απορρήτου των συναλλαγών που σχετίζονται με τις ATM των τραπεζών. Με βάση τις αναφορές αυτές των πιστωτικών ιδρυμάτων, ο αριθμός των περιστατικών παραβίασης του απορρήτου των συναλλαγών που σχετίζονται με τις ATM των τραπεζών διπλασιάστηκε το 2008 σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Συγκεκριμένα, για το έτος 2008 τα πιστωτικά ιδρύματα δήλωσαν ότι σημειώθηκαν 1.021 περιστατικά παραβίασης των συναλλαγών, ενώ για το 2007 είχαν δηλώσει 512 περιστατικά.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η αύξηση των περιστατικών απάτης κατά τη χρήση των ATM ήταν ακόμη μεγαλύτερη. Πράγματι, ο Οργανισμός European ATM Security Team (EAST)³ που απαρτίζεται από μέλη και των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αναφορές του για τα περιστατικά απάτης, για τα έτη 2007 και 2008, καταγράφει αύξηση των περιστατικών κατά 147%.

Η ΑΔΑΕ, προκειμένου να μελετήσει και να αναλύσει τον ρόλο της για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση των ATM και να εξετάσει τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις περιπτώσεις απάτης κατά τη χρήση τους με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας του καταναλωτή, αποφάσισε (απόφαση 969/2005, ΦΕΚ 298/Β΄/8.3.2005) τη σύσταση ομάδας εργασίας για τη μελέτη και την ανάλυση του ρόλου της ΑΔΑΕ σε σχέση με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών στο πλαίσιο του κανονισμού της.

³ <https://www.european-atm-security.eu/Welcome%20to%20EAST/>

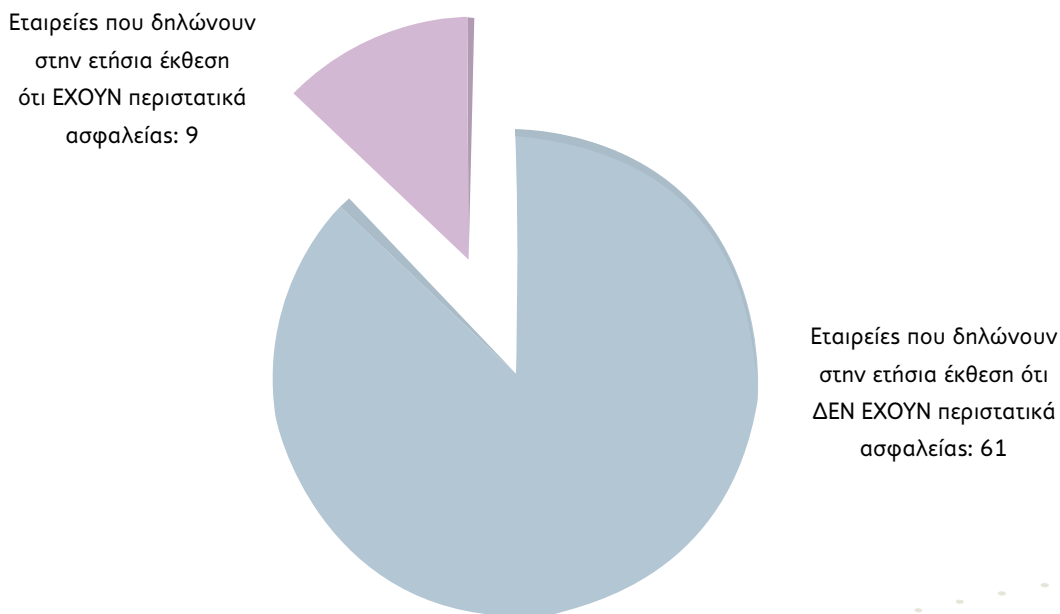
Για την προώθηση αυτού του έργου έχει συναντηθεί και συζητήσει με εκπροσώπους τόσο από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών όσο και από την Τράπεζα της Ελλάδος.

6. Περιστατικά ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Κατά τη διάρκεια του 2009 αξιολογήθηκαν από την ΑΔΑΕ οι ετήσιες εκθέσεις περιστατικών ασφάλειας οι οποίες κατατέθηκαν στην Αρχή το έτος 2008. Συγκεκριμένα, το 2008 κατατέθηκαν 70 ετήσιες εκθέσεις περιστατικών ασφάλειας από ισάριθμους παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στο πλαίσιο της υποχρέωσής τους για αποστολή ετήσιας έκθεσης περιστατικών που αφορούν την ασφάλεια των επικοινωνιών ως προς τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών. Οι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών υπέβαλαν την ετήσια έκθεση περιστατικών ασφάλειας είτε αυτόβουλα είτε ως απάντηση στην 1591/10.7.2009 επιστολή της ΑΔΑΕ. Από τους 79 παραλήπτες της εν λόγω επιστολής δεν απάντησαν εννέα εταιρείες. Επιπρόσθετα, επιστράφηκαν από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία 12 από τις εξερχόμενες επιστολές, ως αζήτητες, από τις εταιρείες-αποδέκτες τους. Από την επεξεργασία του συνόλου των 70 ετήσιων εκθέσεων περιστατικών ασφάλειας που παρέλαβε η Αρχή προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- 61 εταιρείες δηλώνουν ότι δεν έχει υποπέσει στην αντίληψή τους κάποιο περιστατικό ασφάλειας σχετικά με το απόρρητο των επικοινωνιών,
- εννέα εταιρείες αναφέρουν στην έκθεσή τους περιστατικά ασφάλειας (βλ. διάγραμμα 11).

Διάγραμμα 11: Περιστατικά ασφάλειας παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών αναφορικά με το απόρρητο των επικοινωνιών, 2008

7. Κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις

Με την πράξη 2322/2006 της ΑΔΑΕ (ΦΕΚ 1853/Β'/21.12.2006) καθορίζονται οι διαδικασίες ενημέρωσης των συνδρομητών/χρηστών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ύστερα από αίτημά τους, στις περιπτώσεις που δέχονται κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις.

Με την απόφαση 224/4.11.2009 (ΦΕΚ 2359/Β'/20.11.2009) τροποποιείται η παραπάνω πράξη ως εξής: «Ειδικώς στις περιπτώσεις κακόβουλων κλήσεων, εφόσον διενεργείται, ύστερα από σχετική έγκληση, τακτική ανάκριση ή προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση, ο αρμόδιος κατά περίπτωση τακτικός ανακριτής ή εισαγγελέας μπορεί να ζητήσει με ειδική παραγγελία προς τους παρόχους σταθερής ή κινητής τηλεφωνίας, και εκείνοι υποχρεούνται να παρέχουν, για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τον ένα μήνα, την παροχή στοιχείων ταυτότητας του κακοβούλως καλούντος συνδρομητή ή χρήστη, εφόσον, σύμφωνα με την τήρηση των αρχών της αναλογικότητας, κρίνει, ότι, βάσει των στοιχείων που μέχρι τη στιγμή εκείνη διαθέτει, είναι δυνατόν να υποτεθεί ευλόγως ότι μόνο με αυτό το μέσον θα καταστεί δυνατή η βεβαίωση του εγκλήματος και η αποκάλυψη του δράστη».

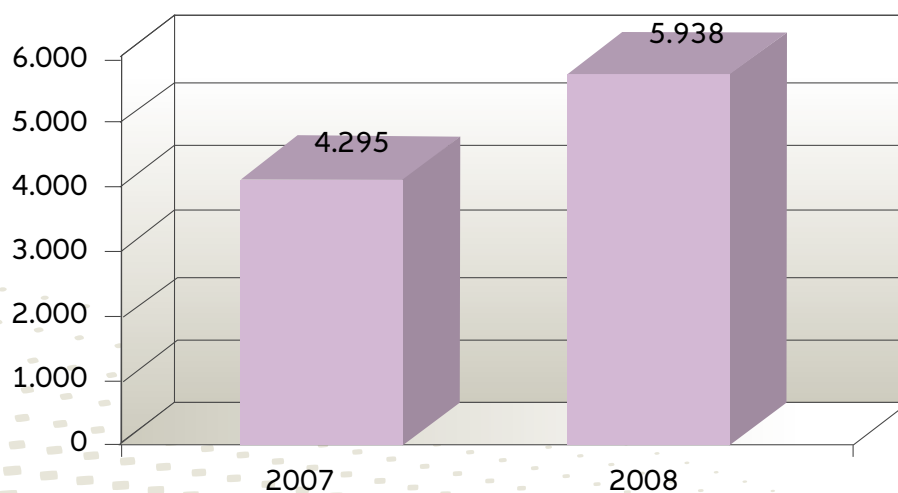
Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγρ. 4 της παραπάνω πράξης, μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε έτους, όλοι οι υπόχρεοι-πάροχοι υποβάλλουν στην ΑΔΑΕ ετήσια έκθεση για το προηγούμενο έτος με στοιχεία που αφορούν τη διεκπεραίωση αιτήσεων για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων και τη διασφάλιση του απορρήτου της συγκεκριμένης διαδικασίας.

Από τα υποβληθέντα στην ΑΔΑΕ στοιχεία προκύπτει ότι το 2008 ο αριθμός των αιτήσεων για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων που έλαβαν συνολικά οι πάροχοι υπηρεσιών κινητής και σταθερής τηλεφωνίας Cosmote Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, Cyta Ελλάς Τηλεπικοινωνιακή ΑΕ, Forthnet ΑΕ, Hellas Online Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες ΑΕ, Netone, ΟΤΕ, Vodafone-Πάναφον ΑΕΕΤ, Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, Tellas ανέρχεται στις 5.938.

Για το έτος 2007 ο αριθμός των αιτήσεων που έλαβαν συνολικά οι πάροχοι υπηρεσιών κινητής και σταθερής τηλεφωνίας σχετικά με κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις ανέρχεται στις 4.295.

Τα προαναφερθέντα στοιχεία καταδεικνύουν αύξηση της τάξης του 38% στον αριθμό των αιτήσεων που έλαβαν οι πάροχοι κινητής και σταθερής τηλεφωνίας μεταξύ των ετών 2007 και 2008 (βλ. διάγραμμα 12).

Διάγραμμα 12: Αιτήσεις για κακόβουλες κλήσεις, 2007–2008

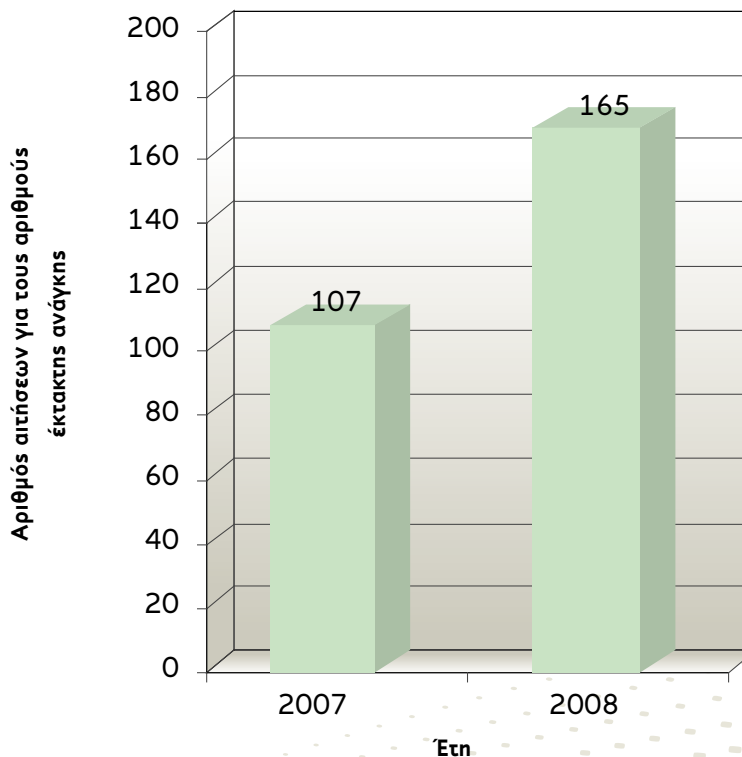
8. Επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης

Με την πράξη 216/2008 της ΑΔΑΕ ρυθμίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και κάθε άλλη τεχνική λεπτομέρεια για την επεξεργασία των δεδομένων θέσης και την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής από τους φορείς παροχής δημόσιου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με σκοπό την παροχή πληροφοριών στους αρμόδιους φορείς για την απάντηση στις κλήσεις προς τους αριθμούς έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένου του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού κλήσης έκτακτης ανάγκης 112, και για τον εντοπισμό της θέσης του καλούντος και μόνο για τον συγκεκριμένο σκοπό.

Όπως προκύπτει από τις ετήσιες εκθέσεις επεξεργασίας κλήσεων έκτακτης ανάγκης από τους παρόχους που έχει λάβει έως τώρα η ΑΔΑΕ για το έτος 2008, δεν σημειώθηκαν περιστατικά που να απείλησαν την ασφάλεια του απορρήτου των επικοινωνιών. Επίσης, σχετικά με τα αιτήματα που αφορούσαν την επεξεργασία δεδομένων θέσης του καλούντος, οι πάροχοι κινητής και σταθερής τηλεφωνίας Cosmote Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, Tellas, Cyta Hellas, Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, Hellas Online Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες ΑΕ, Vodafone-Παναφόν ΑΕΕΤ, Netone, On Telecoms και Forthnet έλαβαν συνολικά 165 αιτήματα.

Το 2007, αντίστοιχα, οι πάροχοι κινητής και σταθερής τηλεφωνίας έλαβαν συνολικά 107 αιτήματα που αφορούσαν την επεξεργασία δεδομένων θέσης του καλούντος για την επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης (βλ. διάγραμμα 13).

Διάγραμμα 13: Αιτήματα για την επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης, 2007–2008

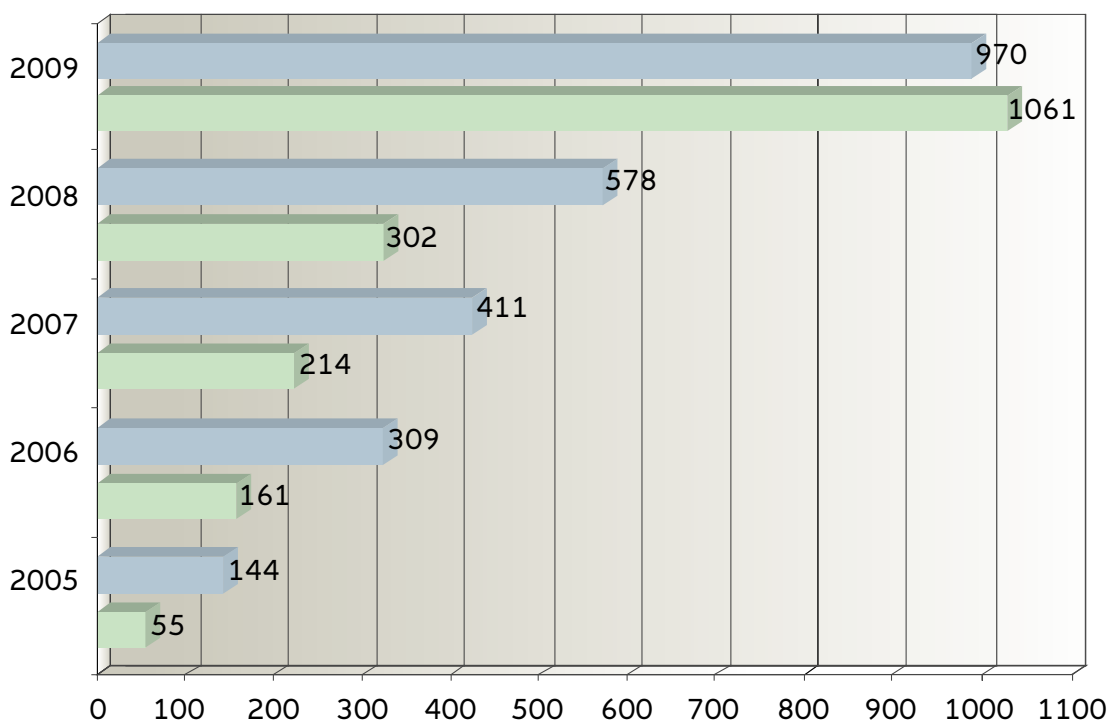
9. Κοινοποίηση διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ παρέλαβε το έτος 2009:

α. 1061 εισαγγελικές διατάξεις που αφορούσαν νέες περιπτώσεις άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών για λόγους εθνικής ασφάλειας έναντι 302 το 2008. Επίσης, 1412 εισαγγελικές διατάξεις που αφορούσαν παρατάσεις προγενέστερων διατάξεων έναντι 822 το 2008 και 58 που διέτασσαν την παύση της άρσης του απορρήτου.

β. 970 βουλεύματα δικαστικών συμβουλίων –έναντι 578 το 2008– για τη διακρίβωση εγκλημάτων, τα οποία αναφέρονται στις αξιόποινες πράξεις της ανθρωποκτονίας από πρόθεση, της ληστείας, της έκρηξης, της κατοχής εκρηκτικών υλών, της απάτης, της πλαστογραφίας, της κλοπής, του εμπρησμού, της αρπαγής, της πορνογραφίας ανηλίκων, της εκβίασης και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και εγκλημάτων που αφορούν τον νόμο περί ναρκωτικών (βλ. διάγραμμα 14). Ακόμη, 30 βουλεύματα που παρελήφθησαν μέσα στο 2009 αφορούσαν το έτος 2008 και τρία αφορούσαν την παύση της άρσης του απορρήτου.

Διάγραμμα 14: Κοινοποίηση διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, 2005–2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Βουλεύματα δικαστικών συμβουλίων για τη διακρίβωση εγκλημάτων	144	309	411	578	970
Διατάξεις του Εισαγγελέα Εφετών για λόγους εθνικής ασφάλειας που αφορούν νέες περιπτώσεις άρσης του απορρήτου	55	161	214	302	1061

Η Αρχή κοινοποίησε τα παραπάνω βουλεύματα και τις εισαγγελικές διατάξεις, όπως προβλέπεται από τον νόμο, στον Υπουργό Δικαιοσύνης και ενημέρωσε σχετικά τους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή.

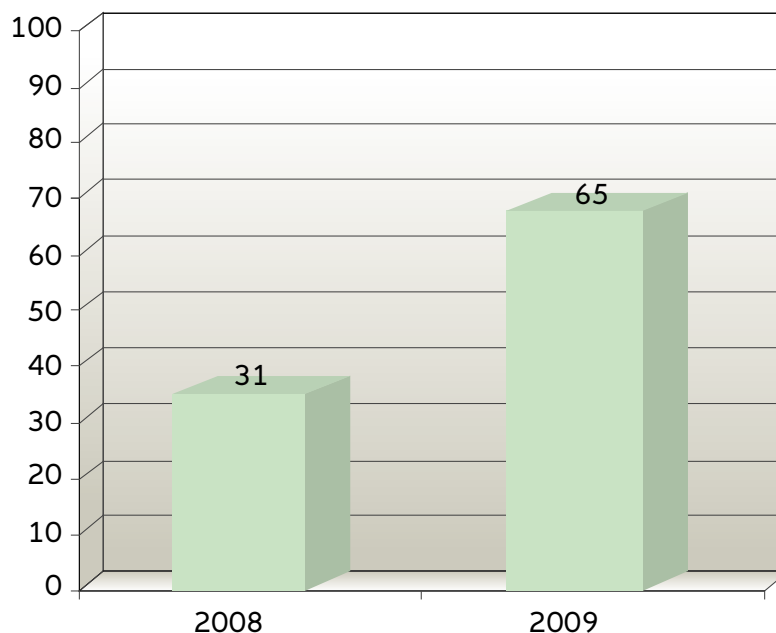
Επίσης η ΑΔΑΕ επισήμανε με επιστολές της προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου παραλείψεις ως προς την αποστολή στην Αρχή βουλευμάτων και εισαγγελικών διατάξεων, καθώς και περιπτώσεις μη τήρησης της προβλεπόμενης από τον Ν. 2225/1994, όπως ισχύει, διαδικασίας άρσης του απορρήτου, με σκοπό να διασφαλιστεί η πλήρης και απαρέγκλιτη τήρηση των διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας κατά τη διαχείριση των σχετικών υποθέσεων.

10. Ακροάσεις

Κατά το έτος 2009 διπλασιάστηκε ο αριθμός των αποφάσεων της ΑΔΑΕ που αφορούν κλήσεις σε ακρόαση παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

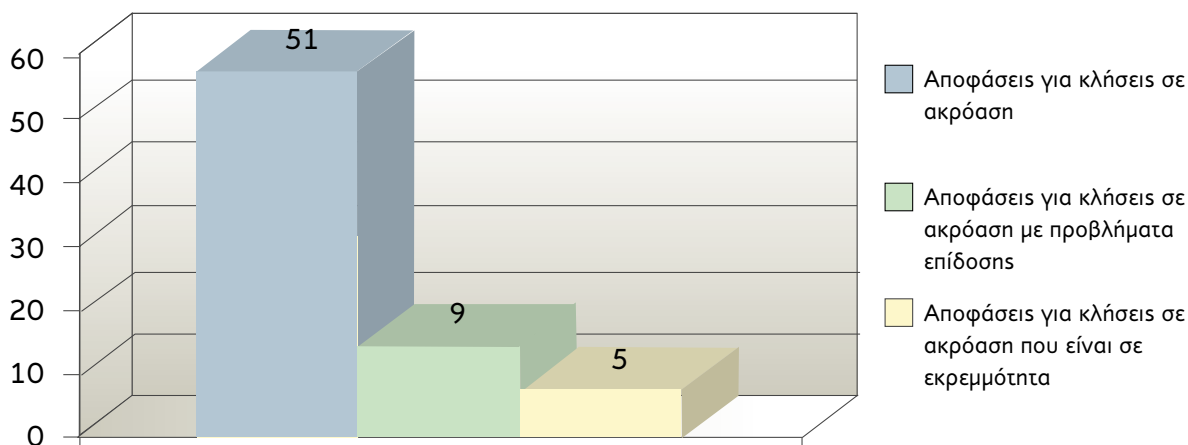
Συγκεκριμένα, η ΑΔΑΕ έλαβε 65 αποφάσεις το 2009 έναντι 31 για το 2008, που αναφέρονται σε κλήσεις σε ακρόαση παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, από τις οποίες κάποιες πρόκειται να ολοκληρωθούν μέσα στο 2010. Τα προαναφερθέντα απεικονίζονται στο διάγραμμα 15.

Διάγραμμα 15 : Αριθμός αποφάσεων για κλήση σε ακρόαση παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2008–2009

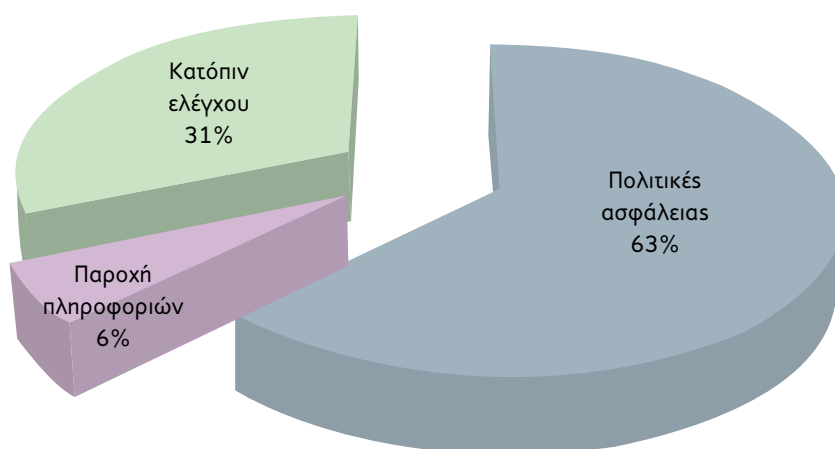
Σε εννέα περιπτώσεις υπήρξε πρόβλημα επίδοσης της κλήσης σε ακρόαση και σε πέντε εκκρεμεί η διεξαγωγή των ακροάσεων (βλ. διάγραμμα 16).

Διάγραμμα 16: Αποφάσεις για κλήσεις σε ακρόαση παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2009

Στις υπόλοιπες 51 περιπτώσεις κλήσης παρόχου σε ακρόαση είτε παρουσιάστηκαν στην έδρα της ΑΔΑΕ εκπρόσωποι των εταιρειών είτε υπέβαλαν εμπρόθεσμα οι κληθείσες εταιρείες έγγραφο υπόμνημα. Οι παραπάνω 51 περιπτώσεις κατηγοριοποιούνται ως εξής: 32 αποφάσεις (63%) αφορούν κλήση σε ακρόαση παρόχων λόγω παράβασης της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με τις πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, τρεις αποφάσεις (6%) αφορούν κλήση σε ακρόαση για παροχή πληροφοριών και 16 αποφάσεις (31%) αφορούν κλήση σε ακρόαση παρόχων, ύστερα από έλεγχο με αντικείμενο την ενδεχόμενη παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών (βλ. διάγραμμα 17).

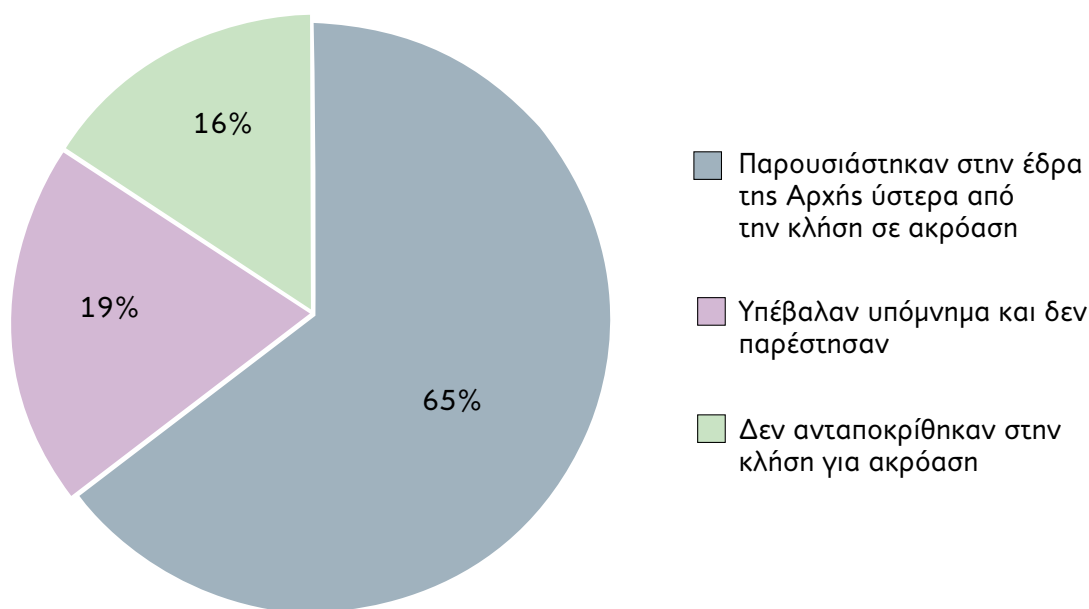
Διάγραμμα 17 : Κατηγοριοποίηση των αποφάσεων της ΑΔΑΕ για κλήσεις σε ακρόαση παρόχων, 2009

10.1 Συνεδριάσεις στην έδρα της Αρχής με θέμα την κλήση σε ακρόαση παρόχων

Η ΑΔΑΕ συνεδρίασε στην έδρα της με θέμα την κλήση σε ακρόαση παρόχων. Συγκεκριμένα 33 πάροχοι κλήθηκαν σε ακρόαση και παρουσιάστηκαν στην έδρα της ΑΔΑΕ. Επίσης, η ΑΔΑΕ κάλεσε σε ακρόαση δέκα ακόμη παρόχους για να ελέγξει αν υπάρχει παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο των επικοινωνιών διά της μη υποβολής στην ΑΔΑΕ πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, σύμφωνα με τις 629α, 630α, 631α, 632α, 633α και 634α αποφάσεις της (ΦΕΚ 87/Β'/26.1.2005 και ΦΕΚ 88/Β'/26.1.2005), δίνοντας στις εταιρείες τη δυνατότητα είτε να παραστούν μετά ή διά πληρεξουσίου δικηγόρου είτε να καταθέσουν έγγραφο υπόμνημα μέσα στην προθεσμία από την επίδοση της απόφασης κλήσης σε ακρόαση. Σε οκτώ περιπτώσεις κλήθηκαν οι πάροχοι σε ακρόαση αλλά δεν παρουσιάστηκαν στην ΑΔΑΕ (βλ. διάγραμμα 18).

Διάγραμμα 18: Συνεδριάσεις της Ολομέλειας για κλήσεις σε ακρόαση, 2009

11. Διοικητικές κυρώσεις

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 1, παράγρ. 1 του Ν. 3115/2003, σκοπός της ΑΔΑΕ είναι η προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Με το άρθρο 11 του ίδιου νόμου, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 του Ν. 3674/2008, προβλέπεται η κυρωτική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ.

Επιπλέον η Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2002 σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η οποία ενσω-

ματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με τον Ν. 3471/2006 «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του Ν. 2472/1997» (ΦΕΚ 133/Α' /28.6.2006), προβλέπει ότι απαγορεύεται η ακρόαση, η υποκλοπή, η αποθήκευση ή άλλο είδος παρακολούθησης ή επιτήρησης των επικοινωνιών και των συναφών δεδομένων κίνησης από πρόσωπα εκτός από τους χρήστες, εκτός και αν υπάρχει σχετική νόμιμη άδεια (άρθρο 5 της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ και άρθρο 4 του Ν. 3471/2006).

Η διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία, αποτελεί υποχρέωση του παρόχου στο κοινό τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, ο οποίος οφείλει να λαμβάνει τα ενδεδειγμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την αποφυγή οποιασδήποτε παραβίασής του.

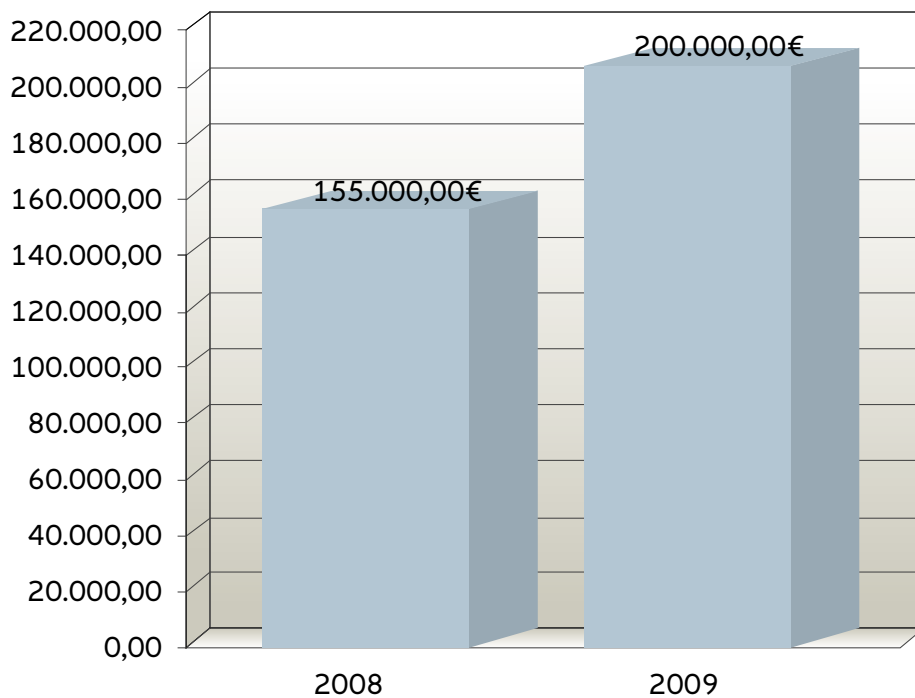
Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών ή των όρων και των διαδικασιών άρσης του απορρήτου, η ΑΔΑΕ μπορεί, όπως προαναφέρθηκε, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και ύστερα από προηγουμένη κλήση των ενδιαφερομένων για παροχή εξηγήσεων, να επιβάλλει κυρώσεις στο υπαίτιο νομικό ή φυσικό πρόσωπο.

Κατά το 2009, η ΑΔΑΕ επέβαλε τις ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις:

1. Με την 44/2009 απόφαση της 17.2.2009 «Επιβολή κύρωσης εις βάρος παρόχου για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών», επιβλήθηκε στη συγκεκριμένη εταιρεία η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου των 25.000€ και η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου των 15.000€ με βάση την αρχή της αναλογικότητας και τη βαρύτητα της αποδιδόμενης παράβασης.
2. Με την 45/2009 απόφαση της 17.2.2009 «Επιβολή κύρωσης εις βάρος παρόχου για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών», επιβλήθηκε στη συγκεκριμένη εταιρεία η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου των 25.000€ καθώς και η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου των 40.000€.
3. Με την 46/2009 απόφαση της 17.2.2009 «Επιβολή κύρωσης εις βάρος παρόχου για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών», επιβλήθηκε στην εταιρεία η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου των 25.000€ και η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου των 15.000€.
4. Με την 47/2009 απόφαση της 17.2.2009 «Επιβολή κύρωσης εις βάρος παρόχου για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών», επιβλήθηκε στη συγκεκριμένη εταιρεία η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου των 25.000€ και η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου των 15.000€.
5. Με την 182/2009 απόφαση της 26.08.2009 η Αρχή κάλεσε πάροχο σε ακρόαση με αντικείμενο τον έλεγχο παράβασης της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο των επικοινωνιών διά της μη έγκρισης της αναθεωρημένης πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών. Κατόπιν τούτου, η ΑΔΑΕ αποφάσισε ότι ο πάροχος ευθύνεται για την παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών διά της μη έγκαιρης υποβολής στην ΑΔΑΕ πολιτικής ασφάλειας και κατά συνέπεια επέβαλε τη διοικητική κύρωση της σύστασης.
6. Με την 188/2009 απόφαση της 4.09.2009 επιβλήθηκε σε πάροχο η διοικητική κύρωση του χρηματικού ποσού των 15.000€ για ελλιπή μέτρα ασφάλειας με σκοπό την αποτροπή παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών.
7. Κατόπιν των ελέγχων στις εγκαταστάσεις και στα τηλεπικοινωνιακά συστήματα παρόχου, η ΑΔΑΕ με την 71/2009 απόφαση της, κάλεσε τον πάροχο σε ακρόαση με αντικείμενο τον έλεγχο της παράβασης της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο των επικοινωνιών.

ωνιών. Από τον διεξαχθέντα έλεγχο στα πληροφοριακά συστήματα της εταιρείας όπου διατηρούνται στοιχεία κλήσεων συνδρομητών, καθώς και στα αρχεία καταγραφής που δημιουργούνται κατά την πρόσβαση των χρηστών στα συστήματα αυτά, η ΑΔΑΕ με την 252/2009 απόφαση της 24.11.2009 της επέβαλε τη διοικητική κύρωση της σύστασης με βάση την αρχή της αναλογικότητας και τη βαρύτητα της αποδιδόμενης παράβασης (βλ. διάγραμμα 19).

Διάγραμμα 19: Επιβληθέντα πρόστιμα, 2008–2009

12. Συστάσεις

Η ΑΔΑΕ με βάση το άρθρο 19 του Συντάγματος, τον Ν. 3115/2003 και ιδίως το άρθρο 1, παράγρ. 1 και το άρθρο 6 παράγρ. 1, περίπτ. ι' και το ΠΔ 47/2005 («Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του» (ΦΕΚ 67/Α'/10.3.2005) ενέκρινε τη «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο» (απόφαση 52/2009).

Επίσης, η ΑΔΑΕ ενέκρινε τη «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τις αρμόδιες αρχές κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο» (απόφαση 53/2009). Τα πλήρη κείμενα των δύο συστάσεων περιλαμβάνονται στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

13. Ευρωπαϊκές και διεθνείς δραστηριότητες της ΑΔΑΕ

Η ΑΔΑΕ συνεχίζει να συμμετέχει στα διεθνή δρώμενα στον τομέα του απορρήτου των επικοινωνιών, να ανταλλάσσει τεχνογνωσία με ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς και να συμβάλλει στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών εξελίξεων στα θέματα που αφορούν την ασφάλεια των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, έλαβε μέρος σε συνέδρια, ημερίδες, διεθνείς ομάδες εργασίας και τεχνικές επιτροπές. Παράλληλα, η συστηματική επαφή και η ανταλλαγή απόψεων αποτέλεσε γόνιμη πηγή πληροφόρησης για τα τεκταινόμενα στην Ευρώπη. Επιπλέον η Αρχή, με στόχο την επίτευξη διμερών συνεργασιών, ανέπτυξε επαφές και συναντήθηκε με εκπροσώπους χωρών όπως της Κίνας, της Κορέας, της Φιλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, ενδυναμώνοντας τον ρόλο της στη διεθνή κοινότητα.

13.1 Συνάντηση της Τεχνικής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI), Νίκαια (Γαλλία), 29 Ιουνίου – 1 Ιουλίου 2009

Η ΑΔΑΕ ως επίσημο μέλος του ETSI συμμετείχε με στελέχη της στη συνάντηση της Τεχνικής Επιτροπής Άρσης του Απορρήτου (TC LI) του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI). Η ΑΔΑΕ έλαβε μέρος στην επιτροπή αυτή με σκοπό την παρακολούθηση των εξελίξεων στα πρότυπα. Παράλληλα, με τη συμμετοχή της διατηρεί το δικαίωμα να εισηγείται αλλαγές ή βελτιώσεις των προτύπων ή και προσθήκες νέων, όποτε το κρίνει απαραίτητο. Περαιτέρω, η παρουσία της έχει ως σκοπό τη συνεχή επαφή και ανταλλαγή απόψεων για τεχνικά θέματα της άρσης του απορρήτου με τους εκπροσώπους ανεξάρτητων αρχών, υπουργείων, υπεύθυνων φορέων, παρόχων και κατασκευαστών συστημάτων διαχείρισης της άρσης του απορρήτου από τα ευρωπαϊκά κράτη που συμμετέχουν στην ομάδα.

13.2 31st International Conference of Data Protection and Privacy, με θέμα «Privacy: Today is Tomorrow», Μαδρίτη 4–6 Νοεμβρίου 2009

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης διεθνών σχέσεων, η ΑΔΑΕ συμμετείχε στη 31η Διεθνή Σύνοδο Αρχών και Επιτρόπων η οποία αποτελούνταν από δύο μέρη: την ανοιχτή και την κλειστή σύνοδο. Στα 30 χρόνια που πραγματοποιείται η σύνοδος, η Αρχή συμμετείχε για πρώτη φορά. Σημαντικό θεωρείται ότι έγινε δεκτό το αίτημα της ΑΔΑΕ να παρακολουθήσει ως παρατηρητής τις εργασίες της κλειστής συνόδου, του πλέον αναγνωρισμένου διεθνούς φόρουμ. Στην κλειστή σύνοδο, όπου μετέχουν εκπρόσωποι 78 ανεξάρτητων αρχών και επιτρόπων προστασίας δεδομένων, συζητήθηκαν και υιοθετήθηκαν διακηρύξεις με θέματα που πραγματεύτηκαν στην ανοιχτή σύνοδο οι περίπου 1.000 σύνεδροι από 83 χώρες. Η βασικότερη διακήρυξη αφορούσε την αποδοχή ενός πρωτόλειου κειμένου με διεθνείς πρότυπους κανόνες για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων («Joint Proposal for Setting International Standards on Privacy and Personal Data Protection»), το οποίο συνέταξε ομάδα εργασίας από 40 Αρχές υπό τη διεύθυνση της ισπανικής Αρχής, με στόχο να υιοθετηθεί και να αποτελέσει ένα διεθνές δεσμευτικό κείμενο.

Η ΑΔΑΕ θα υποβάλει αίτηση για να γίνει δεκτή ως κανονικό μέλος της κλειστής συνόδου Αρχών και Επιτρόπων για την προστασία των δεδομένων.

13.3 Διεθνές Συνέδριο με θέμα «E-Democracy: Next Generation Society. Technological and Legal Issues», Αθήνα 23–25 Σεπτεμβρίου 2009

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στο συνέδριο που διοργανώθηκε από το Επιστημονικό Συμβούλιο για την Κοινωνία της Πληροφορίας με στελέχη της και με εισήγηση από έναν ειδικό επιστήμονα. Το θέμα της εισήγησης ήταν: «Evaluating Common Privacy Vulnerabilities in Internet Service Providers».

13.4 Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Personal Data - More Use More Protection?», Βρυξέλλες 19–20 Μαΐου 2009

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στο Data Protection Conference 2009: «Personal Data – More Use, More protection?» που διοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι το πρώτο συνέδριο που διοργάνωσε η Επιτροπή σε αυτόν τον τομέα, με στόχο να αποτελέσει μέρος της διαδικασίας μιας ανοιχτής διαβούλευσης της Επιτροπής για την αποτελεσματικότερη προσέγγιση θεμάτων που αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών, την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής.

13.5 5ο Διεθνές Συνέδριο Συστημικών Μελετών με θέμα «From Systemic Thinking to Systems Design and Systems Practice», Ξάνθη 24–27 Ιουνίου 2009

Στέλεχος της ΑΔΑΕ συμμετείχε με επιστημονική εργασία στο 5ο Διεθνές Συνέδριο Συστημικών Μελετών που διοργανώθηκε από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, με σκοπό την προβολή της ΑΔΑΕ στο επιστημονικό περιβάλλον και με θέμα το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών.

13.6 Συνάντηση του IRG Informal Working Group on Network and Information Security, Στοκχόλμη 7–8 Μαΐου 2009

Από το 2008 η ΑΔΑΕ συμμετέχει στην ομάδα IRG Informal Working Group on Network and Information Security του διεθνούς δικτύου Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών (Independent Regulators Group – IRG). Στη συνάντηση της ομάδας στη Στοκχόλμη η Αρχή συμμετείχε με δύο στελέχη της τα οποία παρουσίασαν τα εξής θέματα: «Το πλαίσιο ασφάλειας σε περιβάλλον νόμιμης επισύνδεσης και διατήρησης δεδομένων» και «Ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών στην ΕΕ. Προκλήσεις και προοπτικές».

14. Εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από την ΑΔΑΕ

Στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Προμήθεια και εγκατάστασης ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος εξυπηρέτησης πολιτών και παρόχων (ΟΠΣ)», η ΑΔΑΕ διοργάνωσε τέσσερις ημερίδες μέσα στο 2008 (Θεσσαλονίκη, Κέρκυρα, Πάτρα και Ηράκλειο) με σκοπό την ενημέρωση των φορέων, των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των δευτεροβάθμιων οργάνων εκπροσώπησης στον τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Το 2009 διοργάνωσε μια ακόμη ημερίδα η οποία απευθυνόταν σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 26 Οκτωβρίου.

Με αφορμή την εκδήλωση για την παρουσίαση του ΟΠΣ, ζητήθηκε από τις εταιρείες που συμμετείχαν να θέσουν τους προβληματισμούς τους σε θέματα υλοποίησης και εφαρμογής των κανονισμών της ΑΔΑΕ. Η πρωτοβουλία της Αρχής να ζητήσει τις απόψεις των παρόχων εν όψει της αναθεώρησης των κανονισμών, αλλά και για τη λειτουργία του ΟΠΣ, έγινε δεκτή με θετικά σχόλια από τους συμμετέχοντες.

15. Συμμετοχή του προσωπικού της Αρχής σε επιμορφωτικά προγράμματα

Στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν σε επιμορφωτικά προγράμματα που οργάνωσε το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) και πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα. Τα εν λόγω επιμορφωτικά προγράμματα είχαν προστιθέμενη αξία στη γνώση και τις δεξιότητες των στελεχών της Αρχής και συνέβαλαν ώστε να είναι πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά στην εργασία τους και κατά συνέπεια να βελτιωθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς το κράτος και τους πολίτες.

Συγκεκριμένα, συμμετείχαν στα εξής επιμορφωτικά προγράμματα: «Ευρωπαϊκή Ένωση και ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση: Θεσμοί και χρηματοδοτήσεις» (30 Μαρτίου – 3 Απριλίου), «Τεχνολογίες και διαχείριση δικτύου» (16–27 Νοεμβρίου), «Αρχές και πρακτικές διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού στον δημόσιο τομέα» (2–6 Νοεμβρίου), «Κανόνες νομιμότητας της διοικητικής δράσης» (2–6 Νοεμβρίου).

16. Συγκρότηση ομάδων εργασίας

Η ΑΔΑΕ, βάσει του Ν. 3115/2003 (άρθρο 6, παράγρ. 3), μπορεί με απόφασή της να συγκροτεί μόνιμες και έκτακτες επιτροπές και ομάδες εργασίας για την εξέταση και την έρευνα θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με το αντικείμενο της αρμοδιότητάς της και στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν και πρόσωπα που δεν αποτελούν μέλη της ΑΔΑΕ. Το έργο των επιτροπών/ομάδων εργασίας συντονίζεται από μέλη της ΑΔΑΕ. Οι εισηγήσεις και οι γνωμοδοτήσεις τους υποβάλλονται στα αρμόδια όργανα της Αρχής τα οποία αποφασίζουν για τυχόν δημοσιοποίηση των πορισμάτων. Η ΑΔΑΕ κατά τη διάρκεια του 2009 συγκρότησε τις παρακάτω ομάδες εργασίας με σκοπό την εξέταση θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος.

16.1 Ομάδα εργασίας για τη μελέτη και την ανάλυση του ρόλου της ΑΔΑΕ σε σχέση με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (απόφαση 969/2005, ΦΕΚ 298/Β´/8.3.2005)

Η ΑΔΑΕ αποφάσισε (απόφαση 81/2009, συνεδρίαση της 17.12.2008, ΥΟΔΔ 22/26.1.2009) την εκ νέου μελέτη και ανάλυση του ρόλου της σε σχέση με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ) στο πλαίσιο του Κανονισμού που έχει εκδώσει. Η ομάδα εργασίας σκοπό έχει την ανάλυση των τεχνολογικών εξελίξεων αλλά και των περιπτώσεων απάτης κατά τη χρήση των ΑΤΜ, προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία του καταναλωτή και να καταγραφούν τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθούν στο μέλλον. Η ομάδα εργασίας θα ολοκληρώσει το έργο της μέσα στο 2010.

16.2 Ομάδα εργασίας για την αναθεώρηση του ΠΔ 40/2005

Η ΑΔΑΕ αποφάσισε (απόφαση 296/2008, συνεδρίαση της 12.11.2008, ΥΟΔΔ 22/26.1.2009) τη σύσταση ομάδας εργασίας με αντικείμενο την αναθεώρηση του ΠΔ 40/2005 (Εσωτερική Διάρθρωση της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών) και συγκεκριμένα των σχετικών διατάξεων για τη στελέχωση των οργανικών της μονάδων καθώς και των διατάξεων εκείνων που πρέπει να αναθεωρηθούν, ύστερα από πέντε χρόνια λειτουργίας της Αρχής, ώστε να μπορεί αυτή να λειτουργεί εύρυθμα και να ανταποκρίνεται επαρκέστερα στην αποστολή της. Η ομάδα εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της και η Αρχή είναι σε θέση να υποβάλει τις προτάσεις της, όταν της ζητηθούν.

16.3 Ομάδα εργασίας για τη μελέτη και την ανάλυση των διαδικασιών καθώς και των τεχνικών και οργανωτικών εγγυήσεων για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και τη διασφάλισή του

Η ΑΔΑΕ αποφάσισε (απόφαση 293/2008, συνεδρίαση της 24.12.2008, ΥΟΔΔ 22/26.1.2009) τη σύσταση ομάδας εργασίας για τη μελέτη και την ανάλυση των διαδικασιών καθώς και των τεχνικών και οργανωτικών εγγυήσεων για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του στο πλαίσιο πρότασης για την τροποποίηση του ΠΔ 47/2005. Η ομάδα εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της και η Αρχή είναι σε θέση να υποβάλει τις προτάσεις της, όταν της ζητηθούν.

16.4 Ομάδα εργασίας για τη μελέτη αρχείων καταγραφής και εφεδρικών αρχείων των συστημάτων των παρόχων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών

Η ΑΔΑΕ αποφάσισε (απόφαση 61/2009, συνεδρίαση της 9.3.2009, ΥΟΔΔ 441/2.10.2009) τη σύσταση ομάδας εργασίας με σκοπό τη μελέτη, δειγματοληπτικά, των αρχείων καταγραφής και της διαδικασίας δημιουργίας εφεδρικών αρχείων των συστημάτων που διατηρούν οι πάροχοι πρόσβασης στο διαδίκτυο για την υποστήριξη των ελέγχων διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών. Η Αρχή αποφάσισε επίσης την καταγραφή της πληροφορίας και του τρόπου αποθήκευσης των αρχείων καταγραφής και των εφεδρικών αρχείων, καθώς και την υποβολή συμπερασμάτων και προτάσεων για χειρισμό στο μέλλον σχετικά με τα αρχεία καταγραφής και τις διαδικασίες που απαιτούνται. Για τη διεκπεραίωση του έργου απαιτείται η παρουσία τόσο τεχνικών όσο και εκπροσώπων παρόχων υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο και ειδικών σε θέματα διαχείρισης δικτύων και IT συστημάτων. Η ομάδα εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της.

16.5 Ομάδα εργασίας για την κατάρτιση κανονισμού σχετικού με τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών της ΑΔΑΕ

Το άρθρο 6 παράγρ. 6 του Ν. 3115/2003 ορίζει ότι η ΑΔΑΕ μπορεί να συνάπτει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών για θέματα που άπτονται των σκοπών και της λειτουργίας της και ότι η σύναψη των συμβάσεων αυτών διέπεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του δικαίου της ΕΕ, τις διατάξεις περί προμηθειών του ελληνικού δημοσίου και τους σχετικούς κανονισμούς της ΑΔΑΕ, οι οποίοι εγκρίνονται και τροποποιούνται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

Η ΑΔΑΕ συγκρότησε (απόφαση 192/2009, συνεδρίαση της 1.7.2009, και απόφαση 196/2009 συνεδρίαση της 2.9.2009, ΥΟΔΔ 441/2.10.2009) και τροποποίησε, αντίστοιχα, ομάδα εργασίας για την κατάρτιση κανονισμού σχετικού με τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων

παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών της ΑΔΑΕ. Η ομάδα εργασίας θα ολοκληρώσει το έργο της μέσα στο 2010.

16.6 Ομάδα εργασίας για την αναθεώρηση των κανονισμών της ΑΔΑΕ για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ συγκρότησε ομάδα εργασίας (απόφαση 277/2008, ΦΕΚ ΥΟΔΔ/510/10.12.08) για την αναθεώρηση των κανονισμών της για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών (αποφάσεις 632Α/14.1.2005, 633Α/14.1.2005, 634Α/14.1.2005) προκειμένου να εναρμονιστούν αυτοί με το νέο νομοθετικό πλαίσιο και να εμπλουτιστούν. Αποφασιστικό ρόλο στον εμπλουτισμό θα παίξουν η εμπειρία που έχουν αποκομίσει τα στελέχη της από τους ελέγχους και οι τεχνολογικές εξελίξεις. Το έργο της ομάδας εργασίας ξεκίνησε το 2008 και θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2010.

17. Συγκρότηση επιτροπών επιλογής ειδικού επιστημονικού προσωπικού

- α)** Με βάση την 163/2009 απόφαση της Αρχής (συνεδρίαση της 17.6.2009, ΥΟΔΔ 282/30.6.2009) συγκροτήθηκε επιτροπή για την αξιολόγηση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων για την πλήρωση της θέσης του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ. Η σχέση εργασίας είναι σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Η επιτροπή ολοκλήρωσε το έργο της.
- β)** Με βάση την 58/2009 απόφαση της Αρχής (συνεδρίαση της 4.2.2009, ΥΟΔΔ 107/12.3.2009) συγκροτήθηκε επιτροπή για την αξιολόγηση των αιτήσεων και των υπόλοιπων δικαιολογητικών που υποβλήθηκαν από τους υποψηφίους για την πλήρωση τριών θέσεων ειδικού επιστημονικού προσωπικού το οποίο θα προσληφθεί με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Η επιτροπή ολοκλήρωσε το έργο της.

18. Το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΣ)

Το 2009 ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση του ΟΠΣ εξυπηρέτησης πολιτών και παρόχων. Έχει ήδη τεθεί σε λειτουργία η διαδικτυακή πύλη (portal) του συστήματος, η οποία αντικατέστησε τον προηγούμενο ιστότοπο της ΑΔΑΕ, δίνοντάς της τη δυνατότητα για παροχή νέων υπηρεσιών προς τους πολίτες, όπως είναι η υποβολή καταγγελίας και ερωτήματος

Η νέα διαδικτυακή πύλη εμπλουτίστηκε με θεματικές ενότητες ώστε να ενημερώνονται οι πολίτες και οι πάροχοι σχετικά με την ισχύουσα νομοθεσία, το έργο της ΑΔΑΕ, τους τρόπους αυτοπροστασίας των χρηστών ηλεκτρονικών επικοινωνιών αλλά και σχετικά με άλλα θέματα που αφορούν την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών.

Το έργο αυτό δίνει την ευχέρεια στο προσωπικό της ΑΔΑΕ να προσφέρει περισσότερες και πιο άμεσα τις υπηρεσίες του στους πολίτες, παράλληλα δε βελτιώνει τη δυνατότητα πρόσβασης των παρόχων και των συνεργαζόμενων φορέων στις λειτουργικές μονάδες της Αρχής. Μέσω του ΟΠΣ, η υποβολή εγγράφων γίνεται ηλεκτρονικά με πιστοποίηση και διασφάλιση της αποστολής μέσω ψηφιακών υπογραφών. Κατά συνέπεια:

- α) δεν θα είναι πλέον απαραίτητη η φυσική παρουσία εκπροσώπων των εποπτευόμενων φορέων στην ΑΔΑΕ για θέματα όπως είναι η υποβολή πολιτικών ασφάλειας,
- β) δεν χρειάζεται η αποστολή των απαντήσεων της Αρχής να γίνεται με δικαστικό επιμελητή,
- γ) θα μειωθεί ο χρόνος και το κόστος αποστολής, καθώς και ο χρόνος και το κόστος απόκρισης,
- δ) η διαχείριση αλλαγών θα είναι αποτελεσματικότερη και ο έλεγχος ταχύτερος, και
- ε) θα αυξηθεί η αποδοτικότητα της συγκεκριμένης διεργασίας που υποστηρίζεται από το ΟΠΣ.

Οι λειτουργίες που παρέχονται από το σύστημα είναι:

1. Ηλεκτρονική υποβολή εγγράφων από πολίτες, παρόχους και συνεργαζόμενους φορείς.
2. Άμεση ενημέρωση παρόχων και συνεργαζόμενων φορέων για διάφορα θέματα που τους αφορούν.
3. Ανταλλαγή πληροφοριών και εγγράφων με τους παρόχους και τους συνεργαζόμενους φορείς.
4. Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο.
5. Ηλεκτρονική διακίνηση και παρακολούθηση εγγράφων, σε κάθε τμήμα της υπηρεσίας, με οποιονδήποτε τρόπο και αν έχουν υποβληθεί.
6. Διαχείριση παραπόνων.
7. Διαχείριση καταγγελιών.

Ειδικότερα, το σύστημα διευκολύνει τις παρακάτω λειτουργίες της Αρχής.

18.1 Έλεγχος των πολιτικών ασφάλειας που υποβάλλουν οι πάροχοι και ενημέρωση των παρόχων

Οι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και οι πάροχοι ταχυδρομικών υπηρεσιών έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν στην Αρχή πολιτική διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών η οποία ελέγχεται από την ΑΔΑΕ με βάση του σχετικού κανονισμού. Στη συνέχεια, η εφαρμογή της πολιτικής διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών από τους παρόχους ελέγχεται με τακτικούς ελέγχους (επιτόπιους τεχνικούς ελέγχους) στις εγκαταστάσεις και στα αρχεία των παρόχων.

Επίσης, τα πιστωτικά ιδρύματα αποστέλλουν στην ΑΔΑΕ ετήσια έκθεση για τη διασφάλιση του απορρήτου των συναλλαγών κατά τη χρήση των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ). Η ΑΔΑΕ, αφού μελετήσει την έκθεση, ακολουθεί την ίδια διαδικασία που περιγράφεται και για τους παρόχους.

Το ΟΠΣ δίνει πλέον τη δυνατότητα η διαδικασία αυτή να υλοποιείται ηλεκτρονικά με δημοσίευση των αποφάσεων της Αρχής μέσω του διαδικτύου και με την άμεση και ασφαλή ενημέρωση των παρόχων.

18.2 Έλεγχος των παρόχων για την τήρηση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη συμμόρφωσή τους με τους κανονισμούς

Η λειτουργία αυτή αφορά την υποστήριξη των ελέγχων που διενεργεί η ΑΔΑΕ για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών. Συγκεκριμένα το ΟΠΣ θα διευκολύνει τον:

Τακτικό έλεγχο παρόχων: Σε τακτά χρονικά διαστήματα, που ορίζονται από τους κανονισμούς, η ΑΔΑΕ διενεργεί προγραμματισμένους τεχνικούς ελέγχους για να εξακριβώσει αν συμμορφώνονται οι πάροχοι με τις αποφάσεις και τους κανονισμούς που εκδίδει.

Αυτεπάγγελτο έκτακτο έλεγχο παρόχων: Η ΑΔΑΕ μπορεί να διενεργεί αυτεπάγγελτους έκτακτους ελέγχους με τον ίδιο σκοπό όπως και για τους τακτικούς ελέγχους.

Έλεγχο παρόχου ύστερα από καταγγελία: Κατά την εξέταση καταγγελιών πολιτών που αφορούν πιθανή παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών, η ΑΔΑΕ μπορεί να διενεργήσει τεχνικούς ελέγχους σε εγκαταστάσεις των παρόχων που σχετίζονται με την καταγγελία.

18.3 Διαχείριση στοιχείων από παρόχους και άλλους εποπτευόμενους φορείς αναφορικά με την ασφάλεια του δικτύου των παρόχων

Οι πάροχοι έχουν υποχρέωση να δηλώνουν στην Αρχή κάθε χρόνο όλα τα περιστατικά παραβίασης ασφάλειας που είχαν. Ανάλογα ισχύουν για τα πιστωτικά ιδρύματα που υποβάλλουν έκθεση με περιστατικά παραβίασης των ΑΤΜ.

Μέσω του ΟΠΣ η ανταλλαγή εγγράφων και συνοδευτικών δεδομένων (π.χ. αρχεία καταγραφής δεδομένων – log files κ.λπ.) θα γίνεται μέσω των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχει η διαδικτυακή πύλη στους παρόχους και στους εποπτευόμενους φορείς.

18.4 Διαχείριση ακροάσεων

Η ΑΔΑΕ καλεί σε ακρόαση τις διοικήσεις υπηρεσιών, οργανισμών, νομικών προσώπων και επιχειρήσεων που εποπτεύει, τους νόμιμους εκπροσώπους τους, υπαλλήλους και κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο κρίνει ότι μπορεί να συμβάλει στην εκπλήρωση της αποστολής της (π.χ. ακρόαση παρόχων που δεν εναρμονίζονται με τις απαιτήσεις των κανονισμών της ΑΔΑΕ, ακρόαση πριν από την επιβολή διοικητικών ή οικονομικών κυρώσεων ή ακρόαση παρόχων με προβλήματα παραβίασης του απορρήτου). Μέσω του ΟΠΣ θα οργανώνεται ο προγραμματισμός των ακροάσεων και η ενημέρωση των φορέων, η αποστολή σχετικής αλληλογραφίας και υλικού απαραίτητου για την προετοιμασία της ακρόασης καθώς και η διαχείριση των πρακτικών των ακροάσεων.

18.5 Διαχείριση παραπόνων

Στοιχεία με παράπονα πολιτών παραλαμβάνονται από την ΑΔΑΕ είτε ταχυδρομικά ή με fax είτε μέσω του διαδικτυακού της τόπου. Επιπλέον, κατά τη διαδικασία αρχειοθέτησης, περιλαμβάνονται και στοιχεία για τα μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των παραπόνων, γεγονός που επιτρέπει την επεξεργασία τους για την εξαγωγή στατιστικών συμπερασμάτων.

18.6 Διαχείριση διαφορών/καταγγελιών

Η λειτουργία αυτή αφορά τη διαχείριση των καταγγελιών από πολίτες και των διαφορών μεταξύ φορέων που ανήκουν στην αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ. Περιλαμβάνει την καταχώρηση και την επεξεργασία της καταγγελίας, την κατηγοριοποίησή της, την καταχώρηση των στοιχείων για τον τρόπο αντιμετώπισης από την ΑΔΑΕ, την επιβολή κυρώσεων και την εξαγωγή στατιστικών στοιχείων και συμπερασμάτων. Η διαχείριση της σχετικής αλληλογραφίας και των αντίστοιχων εγγράφων γίνεται μέσω του ΟΠΣ.

18.7 Συνεργασία με άλλους φορείς

Η σχεδίαση και η υλοποίηση του ΟΠΣ προβλέπει την εύκολη δημιουργία διεπαφών επικοινωνίας μέσω διαδικτύου προς τα πληροφοριακά συστήματα άλλων φορέων, με βάση τα διεθνή πρότυπα διαλειτουργικότητας και διασφάλισης της ακεραιότητας και του απορρήτου της επικοινωνίας. Η σχεδίαση και η υλοποίηση του ΟΠΣ είναι συνεπής με:

- α) το σχέδιο δράσης E-Europe 2005 (ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών, ηλεκτρονικό κράτος, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονικό εμπόριο), καθώς αποσκοπεί στην ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και μάλιστα σε έναν τομέα καθοριστικής σημασίας για την ασφάλεια των δικτύων και των επικοινωνιών,
- β) το σχέδιο δράσης E-Government, διότι ανταποκρίνεται με online παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες και τους παρόχους, αλλά και προς τα ίδια τα στελέχη της ΑΔΑΕ που εκτελούν επιτόπιους ελέγχους, και
- γ) τις οδηγίες της διεθνούς κοινοπραξίας W3C (World Wide Web Consortium) που αναφέρονται στην «Πρωτοβουλία για την Προσβασιμότητα του Παγκόσμιου Ιστού» από άτομα με οπτικές, ακουστικές, σωματικές, γνωστικές και νευρολογικές αναπηρίες.

Η υλοποίηση και η εγκατάσταση του ΟΠΣ συγχρηματοδοτήθηκε κατά 20% από εθνικούς πόρους και κατά 80% από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

19. Σύνταξη σχεδίου προϋπολογισμού

Η ΑΔΑΕ συνέταξε έγκαιρα και υπέβαλε στα αρμόδια υπουργεία, όπως προβλέπει ο νόμος, τον προϋπολογισμό της για το έτος 2010, προκειμένου αυτός να ενταχθεί στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης υπό ίδιο φορέα.

Το 2009 ο προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ ανήλθε στο ποσόν των 2.563.000,00 ευρώ. Για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση του θεσμικού της ρόλου, η Αρχή θα πρέπει να καλύψει ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή, τις οποίες, ύστερα από έξι χρόνια λειτουργίας, ακόμη αντιμετωπίζει, αφού δεν της έχουν χορηγηθεί μέχρι σήμερα τα απαιτούμενα κονδύλια. Έτσι, προκειμένου να αντεπεξέλθει στα καθήκοντά της, καταφεύγει αναγκαστικά σε πρόσκαιρες λύσεις, όπως είναι ο δανεισμός εξοπλισμού.

Πίνακας 1: Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ

Έτος	Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ
2009	2.563.000,00 €
2008	2.147.000,00 €
2007	2.145.000,00 €
2006	2.100.000,00 €
2005	2.000.000,00 €

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Οι νομοθετικές προτάσεις τις οποίες έχει υποβάλει η ΑΔΑΕ –κάποιες από το 2004– για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου προστασίας των επικοινωνιών παρουσιάζονται κατ’ αρχάς επιγραμματικά και στη συνέχεια αναλύονται.

- Διασαφήνιση της έννοιας της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας.
- Άσκηση ελέγχου από το προσωπικό της ΑΔΑΕ και διεύρυνση του ελέγχου και στα στοιχεία επικοινωνίας.
- Αρμοδιότητα επί εσωτερικών δικτύων σε οργανισμούς, υπηρεσίες και επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν δίκτυα επικοινωνιών.
- Υποκείμενα ακρόασης από την ΑΔΑΕ.
- Κατάσχεση των μέσων παραβίασης.
- Έλεγχος καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- Άσκηση ένδικων μέσων κατά βουλευμάτων για την άρση του απορρήτου.
- Άσκηση ελέγχου επί του εξοπλισμού (άρθρο 24, παράγρ. 19 του Ν. 3431/2006) και αποφασιστική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ κατά την εφαρμογή του ΠΔ 47/2005.
- Κυρωτική αρμοδιότητα.
- Αμοιβές μελών επιτροπών και ομάδων εργασίας.
- Συνάψεις συμβάσεων.
- Ενημέρωση της ΑΔΑΕ για αξιόποινες πράξεις παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών.
- Συνεδριάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ.
- Στελέχωση της ΑΔΑΕ.
- Αποσπάσεις προσωπικού της ΑΔΑΕ.
- Κατανομή θέσεων του προσωπικού της ΑΔΑΕ.
- Αποδοχές του προσωπικού της ΑΔΑΕ.
- Υπηρεσιακό Συμβούλιο και Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο της Αρχής.
- Αυστηρότερες διοικητικές κυρώσεις.
- Διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ για την έκδοση του Κανονισμού Γενικών Αδειών της ΕΕΤΤ.
- Οικονομική ευελιξία – Πόροι της ΑΔΑΕ.
- Διεύρυνση των αδικημάτων που δικαιολογούν την άρση του απορρήτου.
- Θέσπιση υποχρέωσης για σύνταξη έκθεσης από την υπηρεσία στην οποία ανατέθηκε η εκτέλεση της διάταξης της άρσης του απορρήτου, σε περίπτωση αδυναμίας εκτέλεσής της.

1. Διασαφήνιση της έννοιας της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας

Η προτεινόμενη προσθήκη γίνεται για να διασαφηνιστεί πλήρως η έννοια της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας που εμπεριέχει την ασφάλεια των δικτύων και την ασφάλεια της διακίνησης, της αποθήκευσης και της επεξεργασίας δεδομένων. Είναι προφανές ότι από μη ασφαλή δίκτυα δεν είναι πάντοτε ευχερής η ελεύθερη ανταπόκριση και η μη παραβίαση του απορρήτου.

Πέραν αυτού, το απόρρητο συνδέεται άμεσα με τις τρεις πρώτες από τις παρακάτω τέσσερις γενικές απαιτήσεις που προσδιορίζουν και τον ορισμό της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών που είναι:

- α) η τήρηση του απορρήτου,
- β) η ακεραιότητα των αποστελλόμενων πληροφοριών,
- γ) η επαλήθευση της ταυτότητας που δηλώνουν οι χρήστες, και
- δ) η διαθεσιμότητα.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στο άρθρο 1, παράγρ. 1 του Ν. 3115/2003, το τελευταίο εδάφιο αντικαθίσταται ως ακολούθως:
«Στην έννοια της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας περιλαμβάνεται η ασφάλεια των δικτύων επικοινωνίας και των δεδομένων της επικοινωνίας, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου».

2. Άσκηση ελέγχου από το προσωπικό της ΑΔΑΕ και διεύρυνση του ελέγχου και στα στοιχεία επικοινωνίας

- α) Προτείνεται να διευρυνθεί ο έλεγχος της ΑΔΑΕ όχι μόνο στις τράπεζες δεδομένων, αλλά και στα στοιχεία επικοινωνίας.
- β) Προτείνεται η διενέργεια ελέγχων να λαμβάνει χώρα όχι μόνο από μέλος ή μέλη της ΑΔΑΕ, αλλά και από μέλη του προσωπικού της που έχουν οριστεί ειδικά για τον έλεγχο, προκειμένου η ΑΔΑΕ να αντεπεξέλθει στο εύρος των ελέγχων που είναι επιφορτισμένη να υλοποιεί.

Προτεινόμενη ρύθμιση

- α) Στην περίπτ. α' της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003, μετά τη φράση «τράπεζες δεδομένων», προστίθεται η φράση «στοιχεία επικοινωνίας».
- β) Το δεύτερο εδάφιο της α' περίπτ. της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως ακολούθως:
«Τον έλεγχο διενεργεί μέλος ή μέλη της ΑΔΑΕ ή μέλη του προσωπικού της που έχουν οριστεί ειδικά για τον έλεγχο με απόφαση του Προέδρου, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της ΑΔΑΕ. Σε κάθε περίπτωση στον έλεγχο συμμετέχει υπάλληλος της ΑΔΑΕ, ειδικώς προς τούτο εντεταλμένος από τον Πρόεδρό της για τη γραμματειακή υποστήριξη της διαδικασίας του ελέγχου. Τα μέλη των επιτροπών ελέγχου αμείβονται για το έργο τους με απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής».

3. Αρμοδιότητα επί εσωτερικών δικτύων σε οργανισμούς, υπηρεσίες και επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν δίκτυα επικοινωνιών

Στο άρθρο 6 του ιδρυτικού νόμου (Ν. 3115/2003) της ΑΔΑΕ όπου καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Αρχής γίνεται αναφορά (παράγρ. 1) στους φορείς στους οποίους η ΑΔΑΕ έχει αρμοδιότητα ελέγχου σχετικά με την τήρηση του απορρήτου των επικοινωνιών. Αναφέρεται συγκεκριμένα ότι «Η ΑΔΑΕ ... διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημοσίων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημοσίου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία».

Από την παραπάνω διατύπωση συνάγεται ότι η ΑΔΑΕ υποχρεούται να ελέγχει ως προς την τήρηση του απορρήτου της επικοινωνίας αφενός ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες (ΕΥΠ κ.λπ.) και αφετέρου τους ιδιωτικούς φορείς-παρόχους, οι οποίοι προσφέρουν υπηρεσίες επικοινωνιών στο κοινό, όπως είναι τα ταχυδρομεία, οι εταιρείες ταχυμεταφορών, οι οργανισμοί και οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών κ.ά.

Αλλά εκτός από τους παραπάνω φορείς, όπως είναι γνωστό, υπάρχουν οργανισμοί, υπηρεσίες και επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν δίκτυα επικοινωνιών που προορίζονται κατ' αρχήν να εξυπηρετούν τις δικές τους ανάγκες, αλλά παράλληλα χρησιμοποιούνται από τους εργαζομένους σε αυτές, τους συνεργάτες και τους πελάτες τους και για προσωπικές επικοινωνίες. Αναφέρονται ενδεικτικά οι περιπτώσεις εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΑΕΙ, ΤΕΙ), δήμων, επιμελητηρίων, νοσοκομείων, ξενοδοχείων κ.ά. Επειδή δε ένα σημαντικό μέρος των διεξαγόμενων επικοινωνιών πραγματοποιούνται μέσα από τα προαναφερθέντα ιδιωτικά δίκτυα (ειδικότερα στις τηλεπικοινωνίες και στο διαδίκτυο), τίθεται το ζήτημα του ελέγχου των εν λόγω φορέων αναφορικά με την τήρηση του απορρήτου της επικοινωνίας των υπαλλήλων, των συνεργατών ή των πελατών τους.

Σημειώνεται ότι η σχετική συνταγματική διάταξη (άρθρο 19) ορίζει ότι το απόρρητο των επικοινωνιών είναι απολύτως απαραβίαστο και ότι για τον έλεγχο της τήρησης του απορρήτου από κάθε φορέα που εμπλέκεται στην παροχή υπηρεσιών επικοινωνιών συστάθηκε η ΑΔΑΕ.

Όπως όμως προκύπτει από την προαναφερθείσα διατύπωση του άρθρου 6, παράγρ. 1α του Ν. 3115/2003, η ΑΔΑΕ δεν έχει αρμοδιότητα ελέγχου των φορέων αυτών ως προς την τήρηση του απορρήτου για τις περιπτώσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω. Γι' αυτό προτείνεται η προσθήκη στην παράγραφο αυτή.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Μετά το τέλος της α' περίπτ. της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003, προστίθεται το εξής εδάφιο:

«Επίσης διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους σε υπηρεσίες, οργανισμούς και επιχειρήσεις που δεν υπάγονται σε μία από τις παραπάνω κατηγορίες, αλλά διαθέτουν εσωτερικά δίκτυα (intranet) ή ιδιωτικά τηλεφωνικά κέντρα ή προμηθεύουν εξοπλισμό ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με δραστηριότητες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου».

4. Υποκείμενα ακρόασης από την ΑΔΑΕ

Θα πρέπει να διευρυνθεί ο κύκλος των προσώπων τα οποία μπορεί να καλέσει σε ακρόαση η ΑΔΑΕ, υπό την προϋπόθεση ότι συμβάλλουν στην εκπλήρωση της αποστολής της.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στο τέλος της γ' περίπτ. της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 προστίθεται το εξής: «Ζητάει την αυτοπρόσωπη εμφάνιση και κάθε άλλου φυσικού προσώπου ή νομικού, διά του νόμιμου εκπροσώπου του, το οποίο κρίνει ότι μπορεί να συμβάλει στην εκπλήρωση της αποστολής της».

5. Κατάσχεση των μέσων παραβίασης

Προτείνεται να διευρυνθεί η κατάσχεση των μέσων παραβίασης στα οποία προβαίνει η ΑΔΑΕ και παρέχονται κατά την καταστροφή των μέσων αυτών οι εγγυήσεις της δικαστικής λειτουργίας.

Προτεινόμενη ρύθμιση

- α) Στην περίπτ. δ΄ της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003, μετά τη φράση «Προβαίνει στην κατάσχεση μέσων», προστίθεται η φράση: «και συναφών στοιχείων ή δεδομένων».
- β) Στο τέλος της δ΄ περίπτ. της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 διαγράφεται η τελεία, τίθεται κόμμα και προστίθενται τα εξής: «ύστερα από δικαστική απόφαση».

6. Έλεγχος καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών

Η παράγρ. 1ε του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις καταγγελιών ατόμων όταν θίγονται από τον τρόπο και τη διαδικασία άρσης του απορρήτου. Οι ιδιώτες δεν έχουν το δικαίωμα να καταγγείλουν στην ΑΔΑΕ την παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών τους. Επειδή έτσι δεν προστατεύεται ευθέως ο πολίτης παρά μόνο εμμέσως –μέσω της παραγρ. 1α του άρθρου 6 του νόμου αυτού–, κρίνεται απαραίτητο στην αρχή της παραγρ. 1ε του άρθρου 6 του ίδιου νόμου να προστεθεί ως αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ να ελέγχει καταγγελίες πολιτών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών τους.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στο τέλος της ε΄ περίπτ. της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 διαγράφεται η τελεία και προστίθενται τα εξής:

«καθώς και σε κάθε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων περί απορρήτου των επικοινωνιών».

7. Άσκηση ένδικων μέσων κατά βουλευμάτων για την άρση του απορρήτου

Με τον Ν. 2225/94 προβλέπονται οι όροι και η διαδικασία άρσης του απορρήτου, για την οποία απαιτείται βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών ή του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, ανάλογα με τη βαρύτητα του υπό διερεύνηση αδικήματος, ή εισαγγελική διάταξη που επικυρώνεται με αντίστοιχο βούλευμα. Σε θέματα εθνικής ασφάλειας απαιτείται απλώς διάταξη του Εισαγγελέα Εφετών. Προβλέπεται, επίσης, να ενημερώνεται η ΑΔΑΕ σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως της αρχής που υποβάλλει το σχετικό αίτημα άρσης του απορρήτου. Στο πλαίσιο αυτό, η ΑΔΑΕ, όπως προαναφέρθηκε, ελέγχει τους όρους και τη διαδικασία άρσης του απορρήτου, χωρίς να εξετάζει την κρίση των αρμόδιων δικαστικών αρχών. Η διάταξη όμως αυτή, ελλείψει πρόβλεψης έννομων συνεπειών σε περίπτωση που διαπιστωθεί παραβίαση των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου, παραμένει ατελής. Προτείνεται, σε περίπτωση που διαπιστώνεται κατά την άρση του απορρήτου παραβίαση των όρων και της διαδικασίας άρσης του, η ΑΔΑΕ να ζητάει από τον καθ' ύλην αρμόδιο εισαγγελέα την άσκηση των ένδικων μέσων κατά των βουλευμάτων για την άρση του απορρήτου.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στο τέλος της στί περίπτ. της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 προστίθενται τα εξής:

«Σε περίπτωση που διαπιστώνεται παραβίαση των όρων και της διαδικασίας της άρσης του απορρήτου, η ΑΔΑΕ μπορεί να ζητάει από τον καθ' ύλην αρμόδιο εισαγγελέα την άσκηση ένδικων μέσων κατά βουλευμάτων για την άρση του απορρήτου».

8. Άσκηση ελέγχου επί του εξοπλισμού (άρθρο 24, παράγρ. 19 του Ν. 3431/2006) και αποφασιστική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ κατά την εφαρμογή του ΠΔ 47/2005

- α) Προτείνεται να παραχωρηθεί στην ΑΔΑΕ η αρμοδιότητα να ασκεί ελέγχους επί του εξοπλισμού που αναφέρεται στο άρθρο 24, παράγρ. 19 του Ν. 3431/2006 και να ενημερώνει σχετικά την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).
- β) Θα πρέπει επίσης να προβλεφθεί ρητά ότι η ΑΔΑΕ ελέγχει την ορθή εφαρμογή του ΠΔ 47/2005, επιλύει τις αναφυόμενες κατά τη διαδικασία άρσης του απορρήτου διαφορές μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών επικοινωνίας και των αρμόδιων αρχών και αποφασίζει, στο πλαίσιο εκτέλεσης του προεδρικού αυτού διατάγματος, για κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στην παράγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 προστίθενται περιπτ. ιβ' και ιγ' ως εξής:

- «**ιβ)** Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από καταγγελία, σύμφωνα με τη διαδικασία της περίπτ. α' της παραγρ. 1 του παρόντος άρθρου, ελέγχους σχετικούς με τη διάθεση, την κατοχή και τη χρήση του αναφερόμενου στο άρθρο 24, παράγρ. 19 του Ν. 3431/2006 (ΦΕΚ 13/Α'/3.2.2006) εξοπλισμού και ενημερώνει σχετικά την ΕΕΤΤ, κατ' εφαρμογήν της διάταξης της περίπτ. δ' της παρούσας παραγράφου.
- ιγ)** Ελέγχει την ορθή εφαρμογή του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στο άρθρο 9 του παρόντος νόμου, επιλύει τις αναφυόμενες κατά τη διαδικασία άρσης του απορρήτου διαφορές μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών επικοινωνίας και των αρμόδιων αρχών και αποφασίζει, στο πλαίσιο εκτέλεσης του προεδρικού αυτού διατάγματος, για κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών»¹.

9. Κυρωτική αρμοδιότητα

Προτείνεται να προστεθεί διάταξη για την κυρωτική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ κατά την άσκηση όλων ανεξαιρέτως των προαναφερόμενων διατάξεων του άρθρου 6, παράγρ. 1 του Ν. 3115/2003, με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 3674/2008 (ΦΕΚ 136/Α'/10.7.2008).

¹ Προτείνεται η εκ νέου αρίθμηση των διατάξεων του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003. Η περίπτ. ιβ' της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 γίνεται περίπτ. ιδ'.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η περίπτ. ιβ΄ της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 αριθμείται ως περίπτ. ιδ΄ και η περίπτ. ιγ΄ της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν.3115/2003 αριθμείται ως περίπτ. ιστ΄. Μετά την περίπτ. ιδ΄ της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 προστίθενται ως περίπτ. ιε΄ τα ακόλουθα: «ιε. Επιβάλλει τις προβλεπόμενες από το άρθρο 11 του παρόντος νόμου διοικητικές κυρώσεις κατά την άσκηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων»².

10. Αμοιβές μελών επιτροπών και ομάδων εργασίας

Προτείνεται οι επιτροπές που συστήνει η ΑΔΑΕ να αμείβονται με απόφαση της Ολομέλειάς της.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στο τέλος της παραγρ. 3 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 προστίθεται η εξής φράση: «Τα μέλη των επιτροπών και των ομάδων εργασίας αμείβονται για το έργο τους με απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής».

11. Συνάψεις συμβάσεων

Για τη διευκόλυνση του έργου της, η ΑΔΑΕ θα πρέπει να μπορεί να συνάπτει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών για θέματα που άπτονται των σκοπών και της λειτουργίας της. Η σύναψη και η υλοποίηση των συμβάσεων αυτών θα διέπονται από τους σχετικούς κανονισμούς της ΑΔΑΕ, οι οποίοι θα εκδίδονται κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας –πλην των διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης– και θα εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η παράγρ. 6 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 τροποποιείται ως ακολούθως: «Η ΑΔΑΕ μπορεί να συνάπτει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών για θέματα που άπτονται των σκοπών και της λειτουργίας της. Η σύναψη και η υλοποίηση των συμβάσεων αυτών διέπονται από τους σχετικούς κανονισμούς της ΑΔΑΕ, οι οποίοι εκδίδονται κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, πλην των διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης».

² Προτείνεται η εκ νέου αρίθμηση των διατάξεων του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003. Η περίπτ. ιγ΄ της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 γίνεται περίπτ. ιστ΄.

12. Ενημέρωση της ΑΔΑΕ για αξιόποινες πράξεις παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών

Προτείνεται να προβλεφθεί ρητά η υποχρέωση κάθε αρχής, συμπεριλαμβανομένης της δικαστικής, να ενημερώνει την ΑΔΑΕ για αξιόποινες πράξεις παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών. Επιπλέον, εφόσον κρίνεται σκόπιμο από τη δικαστική αρχή, η ΑΔΑΕ θα λαμβάνει γνώση της σχετικής δικογραφίας και το αργότερο μέσα σε 30 ημέρες από την επίδοση της κλήσης θα υποβάλλει, εφόσον επιθυμεί, έκθεση με τις απόψεις της για όλες τις καταγγελλόμενες πράξεις που διερευνώνται.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Προστίθεται παράγραφος 7 στο άρθρο 6 του Ν. 3115/2003 με το εξής περιεχόμενο: «Κάθε αρχή, συμπεριλαμβανομένης και της δικαστικής αρχής, οφείλει να ενημερώνει την ΑΔΑΕ για αξιόποινες πράξεις παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών. Εφόσον κρίνεται σκόπιμο από τη δικαστική αρχή, η ΑΔΑΕ λαμβάνει γνώση της σχετικής δικογραφίας και το αργότερο μέσα σε 30 ημέρες από την επίδοση της κλήσης υποβάλλει, εφόσον επιθυμεί, έκθεση με τις απόψεις της για όλες τις καταγγελλόμενες πράξεις που διερευνώνται».

13. Συνεδριάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ

Η πρόταση που ακολουθεί σκοπό έχει να ρυθμίσει την αβλεψία της παραγρ. 2 του άρθρου 7 του Ν. 3115/2003, σύμφωνα με την οποία, ενώ τα μέλη της ΑΔΑΕ ορίζονται σε επτά, προβλεπόταν ότι η Αρχή συνεδριάζει εφόσον μετέχουν τρία μέλη, αντί για τέσσερα που είναι το ορθό.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Το εδάφιο β' της παραγρ. 2 του άρθρου 7 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής: «Η ΑΔΑΕ συνεδριάζει νομίμως εφόσον μετέχουν στη συνεδρίαση τουλάχιστον τέσσερα μέλη, αποφασίζει δε με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών».

14. Στελέχωση της ΑΔΑΕ

Προτείνεται να προβλεφθεί η αύξηση των οργανικών θέσεων του προσωπικού της ΑΔΑΕ και η κατανομή τους σε κατηγορίες με βάση τις σημερινές ανάγκες, αλλά και τις νέες απαιτήσεις.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η παράγρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής: «Για τη στελέχωση της ΑΔΑΕ συνιστώνται συνολικά 100 θέσεις, από τις οποίες οι 57 είναι θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, οι 38 είναι τακτικού προσωπικού, οι τέσσερις είναι θέσεις δικηγόρων παρ' εφέταις με έμμισθη εντολή και μία θέση νομικού συμβούλου».

15. Αποσπάσεις προσωπικού της ΑΔΑΕ

Προτείνεται να καταργηθεί το τελευταίο εδάφιο της διάταξης περί αποσπάσεων προσωπικού στην ΑΔΑΕ, προκειμένου να μην ισχύει χρονικός περιορισμός στην εφαρμογή της εν λόγω διάταξης.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Το τελευταίο εδάφιο της παραγρ. 4 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 καταργείται.

16. Κατανομή θέσεων του προσωπικού της ΑΔΑΕ

Προτείνεται να κατανεμηθούν κατά κλάδους οι θέσεις του προσωπικού της ΑΔΑΕ.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Οι περιπτώσεις α΄, β΄ και γ΄ της παραγρ. 5 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 αντικαθίστανται ως εξής:

- «α) Οι θέσεις του τακτικού προσωπικού κατανέμονται κατά κατηγορίες και κλάδους ως εξής:
 Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ): Κλάδος ΠΕ Διοικητικού/Οικονομικού, θέσεις επτά.
 Τεχνολογικής εκπαίδευσης (ΤΕ): Κλάδος ΤΕ Διοικητικού/Λογιστικού, θέσεις έξι, Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, θέσεις επτά.
 Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ, θέσεις 15.
 Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΥΕ): Κλάδος Βοηθητικού Προσωπικού, θέσεις τρεις.
- β) Οι θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού κατανέμονται ως εξής:
 51 θέσεις διπλωματούχων ηλεκτρολόγων μηχανικών και μηχανικών Η/Υ ή ηλεκτρονικών μηχανικών ή τηλεπικοινωνιακών μηχανικών ή μηχανικών πληροφορικής ή πτυχιούχων πληροφορικής ή/και τηλεπικοινωνιών ή φυσικών ή πτυχιούχων ψηφιακών συστημάτων.
 Δύο θέσεις πτυχιούχων ανώτατων ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή αναγνωρισμένων ισότιμων σχολών της αλλοδαπής, διεθνών ή ευρωπαϊκών σπουδών ή πολιτικών ή οικονομικών σπουδών ή οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων και τέσσερις θέσεις πτυχιούχων νομικής, οι οποίες συνεπάγονται την αναστολή άσκησης του δικηγορικού λειτουργήματος.
- γ) Οι θέσεις των δικηγόρων με έμμισθη εντολή είναι τέσσερις».

17. Αποδοχές του προσωπικού της ΑΔΑΕ

Προτείνεται να οριστούν οι αποδοχές του προσωπικού της ΑΔΑΕ κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, προκειμένου να αντεπεξεέλθει αυτό στα ήδη αυξημένα καθήκοντα και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της αποστολής της Αρχής.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η παράγρ. 7 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Οι αποδοχές του προσωπικού της ΑΔΑΕ, το είδος των πρόσθετων απολαβών και το ύψος τους καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων».

18. Υπηρεσιακό συμβούλιο και δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο της Αρχής

Με την υπάρχουσα στελέχωση της ΑΔΑΕ διαπιστώνεται αδυναμία νόμιμης συγκρότησης του υπηρεσιακού συμβουλίου και του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου της, λόγω της μη συγκέντρωσης από κάποιο υπάλληλο των απαιτούμενων από τον νόμο προϋποθέσεων, ώστε να του ανατεθούν καθήκοντα προϊσταμένου των διοικητικών υπηρεσιών. Για τον λόγο αυτόν είναι επιτακτική ανάγκη να προβλεφθεί με νομοθετική ρύθμιση ότι, κατά την πρώτη εφαρμογή συγκρότησης του υπηρεσιακού συμβουλίου και του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου της Αρχής, η Ολομέλειά της μπορεί με απόφασή της να αναθέτει καθήκοντα προϊσταμένου των διοικητικών υπηρεσιών σε υπάλληλο από το προσωπικό της.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η διάταξη της παραγρ. 9 του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003, όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:

«Με απόφαση του Προέδρου της ΑΔΑΕ συγκροτούνται υπηρεσιακό συμβούλιο και δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο. Στη σύνθεση του υπηρεσιακού συμβουλίου μετέχουν δύο μέλη της Αρχής, από τα οποία το ένα ορίζεται πρόεδρος, ο υπηρεσιακός προϊστάμενος των διοικητικών υπηρεσιών της ΑΔΑΕ, και δύο αιρετοί εκπρόσωποι των υπαλλήλων, ανεξαρτήτως βαθμού. Οι παραπάνω ορίζονται με τους αναπληρωτές τους. Αναπληρωτής του υπηρεσιακού προϊσταμένου ορίζεται προϊστάμενος της αμέσως υποκείμενης οργανικής μονάδας.

Το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο για το προσωπικό της ΑΔΑΕ συγκροτείται από τρία μέλη της και δύο αιρετούς εκπροσώπους των υπαλλήλων ανεξαρτήτως βαθμού. Οι παραπάνω ορίζονται με τους αναπληρωτές τους.

Κατά τα λοιπά, για τη συγκρότηση του υπηρεσιακού συμβουλίου της Αρχής εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του ΥΚ, όπως εκάστοτε ισχύει.

Το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο συγκροτείται κατά τις ισχύουσες διατάξεις του ΥΚ για τα υπηρεσιακά συμβούλια ως προς την ανάδειξη των αιρετών εκπροσώπων των υπαλλήλων.

Σε περίπτωση που στο υπηρεσιακό συμβούλιο ή στο δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο κρίνεται θέμα υπαλλήλου με βαθμό ανώτερο από εκείνο των αιρετών υπαλλήλων και του προϊσταμένου των διοικητικών υπηρεσιών της ΑΔΑΕ ή των αναπληρωτών τους, το υπηρεσιακό συμβούλιο ή το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο συγκροτείται χωρίς τη συμμετοχή των προαναφερθέντων υπαλλήλων.

Μέλη του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου μπορεί να είναι υπάλληλοι που έχουν μετάσχει στο υπηρεσιακό συμβούλιο, υπό τον όρο ότι δεν ξεπερνούν τον αριθμό των μελών που απαιτούνται για την απαρτία. Σε αντίθετη περίπτωση, το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο συνεδριάζει νόμιμα χωρίς την παρουσία του μέλους ή των μελών που υπερβαίνουν τον αριθμό των μελών για τον σχηματισμό απαρτίας».

19. Αυστηρότερες διοικητικές κυρώσεις

Καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψη αυστηρότερων ποινών κατά τη διαδικασία επιβολής κυρώσεων από την ΑΔΑΕ, λόγω και της ραγδαίας εξέλιξης των τεχνολογικών δεδομένων στον τομέα αυτόν, με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 3674/2008.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Το άρθρο 11 του Ν. 3115/2003 αναδιατυπώνεται ως ακολούθως:

«Σε περίπτωση παράβασης της κείμενης νομοθεσίας, σε σχέση με το απόρρητο των επικοινωνιών ή τους όρους και τις διαδικασίες άρσης του, η ΑΔΑΕ μπορεί, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της και ύστερα από προηγούμενη κλήση για παροχή εξηγήσεων των ενδιαφερομένων, να επιβάλλει στο υπαίτιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο μία ή περισσότερες από τις παρακάτω κυρώσεις:

- α) σύσταση για συμμόρφωση με συγκεκριμένη διάταξη της νομοθεσίας με προειδοποίηση για επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση υποτροπής,
- β) πρόστιμο από 15.000–15.000.000 ευρώ.

Η παραπάνω διάταξη εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 3674/2008».

20. Διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ για την έκδοση του Κανονισμού Γενικών Αδειών της ΕΕΤΤ

Προτείνεται να προστεθούν³, ως άρθρο 12 στον ιδρυτικό νόμο της ΑΔΑΕ, τα εξής: α) η ΑΔΑΕ να συμμετέχει με γνωμοδοτική αρμοδιότητα για την έκδοση κανονισμών γενικών αδειών από την ΕΕΤΤ σε θέματα προστασίας του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ασφάλειας των δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συμμόρφωσης με τα πρότυπα και τις προδιαγραφές του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, και β) η ΑΔΑΕ να διατυπώνει γνώμη επί θεμάτων που αφορούν τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης άδειας διάθεσης, κατοχής και χρήσης εξοπλισμού ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Μετά το άρθρο 11 του Ν. 3115/2003 προστίθεται το άρθρο 12 ως ακολούθως:

«Άρθρο 12 Διατύπωση γνώμης

1. Η Αρχή διατυπώνει γνώμη προς την ΕΕΤΤ για την έκδοση του προβλεπόμενου στο άρθρο 21, παράγρ. 5 του Ν. 3431/2006 (ΦΕΚ 13/Α΄/3.2.2006) κανονισμού γενικών αδειών ως προς τους όρους που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΧ του Ν. 3431/2006 (ΦΕΚ 13/Α΄/3.2.2006) και ειδικότερα ως προς τους όρους Α7, κατά το μέρος που αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, Α10, Α13, Α14, Α16 και Γ4.

³ Προτείνεται η εκ νέου αριθμηση των υπόλοιπων άρθρων μετά το άρθρο 11.

2. Η προβλεπόμενη από το άρθρο 24, παράγρ. 19 του Ν. 3431/2006 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Προστασίας του Πολίτη και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διατυπώνεται ύστερα από γνώμη της ΑΔΑΕ».

21. Οικονομική ευελιξία – Πόροι της Αρχής

Προτείνεται να προστεθούν δύο ακόμη άρθρα στον ιδρυτικό νόμο της ΑΔΑΕ, ούτως ώστε αυτή να αποκτήσει τη δέουσα οικονομική αυτοτέλεια έναντι του κρατικού προϋπολογισμού και έτσι να μπορεί να επιτελεί αποτελεσματικότερα το έργο της. Τούτο δικαιολογείται από το γεγονός ότι η ΑΔΑΕ αποτελεί συνταγματικά αναγνωρισμένη ανεξάρτητη Αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Συντάγματος και άρα πρέπει να απολαύει της μέγιστης δυνατής οικονομικής αυτοτέλειας, προκειμένου να αντεπεξέλθει στα αυξημένα καθήκοντα και αρμοδιότητές της.

- α) Ως γνωστόν, η ΑΔΑΕ είναι επιφορτισμένη με ελεγκτική και κυρωτική αρμοδιότητα και επομένως πρέπει να ασκεί τις αρμοδιότητές της όσο το δυνατόν ταχύτερα, άμεσα και αποτελεσματικά, χωρίς προσκόμματα και καθυστερήσεις που δημιουργούνται από την έλλειψη της οικονομικής της αυτοτέλειας και την υπαγωγή της στις διαδικασίες του δημόσιου λογιστικού. Με τον τρόπο αυτόν και η επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού θα μειωθεί σταδιακά και η Αρχή θα αποκτήσει τα αναγκαία οικονομικά μέσα για την επιτέλεση της αποστολής της.
- β) Να προστεθεί άρθρο 14 στον ιδρυτικό νόμο της ΑΔΑΕ, με το οποίο θα παρέχονται οι αναγκαίες νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις για την εφαρμογή του ιδρυτικού της νόμου, όπως συμπληρώνεται παρακάτω.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Μετά το άρθρο 11 του Ν. 3115/2003, και αφού προστεθεί το παραπάνω προτεινόμενο άρθρο 12, προστίθενται τα άρθρα 13, 14 ως ακολούθως:

«Άρθρο 13 Πόροι της Αρχής

1. Πόρους της ΑΔΑΕ αποτελούν οι αναγκαίες πιστώσεις για τη λειτουργία της που εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθώς και ίδιοι πόροι, προκειμένου να επιτύχει απρόσκοπτα και έγκαιρα τους σκοπούς της.
2. Με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομίας και Οικονομικών επιβάλλεται προς όλες τις επιχειρήσεις τηλεπικοινωνιακού και ταχυδρομικού χαρακτήρα ετήσιο διαχειριστικό ανταποδοτικό τέλος για την πιστοποίηση και τον έλεγχο των πολιτικών ασφαλείας τους, καθορίζεται το ύψος και η διαδικασία βεβαίωσής του, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά τον τρόπο καταβολής και είσπραξής του.
3. Για την έκδοση της ΚΥΑ της προηγούμενης παραγράφου η ΑΔΑΕ διατυπώνει γνώμη στην οποία περιλαμβάνεται πλήρης, αναλυτική και ειδικώς αιτιολογημένη μελέτη για τον ανταποδοτικό χαρακτήρα του εν λόγω τέλους και αναφέρεται το κόστος που υφίσταται η ΑΔΑΕ, προκειμένου να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις πιστοποίησης και ελέγχου των πολιτικών ασφαλείας των επιχειρήσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά της, λόγω της πληθώρας των εν λόγω επιχειρήσεων, καθώς και ο υπολογισμός του ύψους του τέλους. Στον υπολογισμό θα διασφαλίζονται οι όροι ισότητας μεταξύ των επιχειρήσεων, αναλόγως του μεγέθους, του αριθμού του προσωπικού τους, καθώς και της κερδοφορίας τους (κέρδη προ φόρων), όπως αποτυπώνονται στον τελευταίο δημοσιευμένο ισολογισμό τους.

4. Το ετήσιο διαχειριστικό ανταποδοτικό τέλος θα κατατίθεται από τις επιχειρήσεις που υπάγονται στην αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ σε τραπεζικό λογαριασμό που θα λειτουργεί στο όνομα και για λογαριασμό της ΑΔΑΕ. Η Ολομέλειά της αποφασίζει για τη διατήρηση του λογαριασμού της τράπεζας, η επιλογή της οποίας λαμβάνει χώρα κατά τις κείμενες διατάξεις της Αρχής για την ανάθεση υπηρεσιών. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με τη διαχείριση και τη λειτουργία του εν λόγω τραπεζικού λογαριασμού.
5. Το ετήσιο διαχειριστικό ανταποδοτικό τέλος καταβάλλεται και εισπράττεται υπέρ της ΑΔΑΕ, αποτελεί δημόσιο έσοδο και εισπράττεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).
6. Άλλοι πόροι ή έσοδα της ΑΔΑΕ μπορεί να είναι ιδίως: α) οι πιστώσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, β) πόροι ή έσοδα από ημεδαπά ή διεθνή προγράμματα ή προγράμματα της ΕΕ, καθώς και κονδύλια από το εθνικό στρατηγικό πλαίσιο αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007–2013), και γ) κάθε άλλος πόρος που περιέρχεται στην ΑΔΑΕ βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης της κείμενης νομοθεσίας. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι φορείς ή οι επιχειρήσεις που υποχρεούνται στην καταβολή των αντίστοιχων τελών, η οικονομική διαχείριση των ιδίων πόρων της ΑΔΑΕ, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξής τους ή εν γένει με τη διαχείρισή τους.
7. Οι πόροι και τα έσοδα της Αρχής που προβλέπονται με τις διατάξεις του παρόντος μπορούν να διατίθενται για την κάλυψη δαπανών σχετικά με:
 - α) την αγορά υλικού και λογισμικού για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών,
 - β) την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού των παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε θέματα κανονιστικού πλαισίου και τεχνολογικών εξελίξεων,
 - γ) την εκπαίδευση και την πιστοποίηση του προσωπικού της,
 - δ) τη συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε διεθνή συνέδρια και οργανώσεις σχετικά με το αντικείμενό της,
 - ε) τη διοικητική λειτουργία της ΑΔΑΕ, καιστ) άλλες ανάγκες που προκύπτουν κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της.
8. Ο έλεγχος των οικονομικών στοιχείων του ετήσιου διαχειριστικού ανταποδοτικού τέλους της ΑΔΑΕ, καθώς και των άλλων πόρων ή εσόδων της Αρχής διενεργείται κάθε χρόνο σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από ορκωτούς ελεγκτές, ύστερα από απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής. Τα στοιχεία αυτά και οι οικονομικές καταστάσεις δημοσιεύονται κάθε χρόνο σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες και καταχωρίζονται στην ιστοσελίδα της ΑΔΑΕ.
9. Η οικονομική διαχείριση του ετήσιου ανταποδοτικού τέλους και των ιδίων πόρων και εσόδων της ΑΔΑΕ διενεργείται από την Ολομέλειά της, η οποία εγκρίνει και τις σχετικές δαπάνες. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ασκεί κατασταλακτικό έλεγχο στη διαχείριση του ετήσιου ανταποδοτικού τέλους, καθώς και όλων των ιδίων πόρων και των εσόδων της Αρχής.
10. Κάθε τρία χρόνια μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εφόσον η ΑΔΑΕ έχει αποθεματικό από την κάλυψη των δαπανών της παραγρ. 5 του παρόντος άρθρου, οι πλεονάζουσες πιστώσεις αποτελούν έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού στον οποίο και θα μεταφέρονται. Η μεταφορά θα λαμβάνει χώρα μετά την έκδοση διαπιστωτικής απόφασης των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από σχετική απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής.

Άρθρο 14 Εξουσιοδοτήσεις

Με απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής εκδίδεται κανονισμός ακροάσεων, με τον οποίο ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διεξαγωγή τους σε εφαρμογή των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο»⁴.

22. Διεύρυνση των αδικημάτων που δικαιολογούν την άρση του απορρήτου

Προτείνεται να διευρυνθούν τα αδικήματα που δικαιολογούν την άρση του απορρήτου των κοινωνικών, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη προστασία του πολίτη.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στο τέλος της πρώτης παραγράφου του άρθρου 4 του Ν. 2225/1994, μετά τη φράση «κατά το άρθρο 211 του Ποινικού Κώδικα» προστίθεται το εξής:
«καθώς και για τα αδικήματα των άρθρων 348Α, 370, 370Α, Β, Γ του Ποινικού Κώδικα».

23. Θέσπιση υποχρέωσης για σύνταξη έκθεσης από την υπηρεσία στην οποία ανατέθηκε η εκτέλεση της διάταξης της άρσης του απορρήτου σε περίπτωση αδυναμίας εκτέλεσής της

Προτείνεται να προβλεφθεί η υποχρέωση σύνταξης έκθεσης από την υπηρεσία στην οποία ανατέθηκε η εκτέλεση της διάταξης της άρσης του απορρήτου, σε περίπτωση μη εκτέλεσης, προκειμένου να γίνονται γνωστοί οι λόγοι που εμπόδισαν την εκτέλεσή της.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στην παράγρ. 5 του άρθρου 9 του Ν. 2225/1994, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3115/2003, μετά το τέλος του εδαφίου γ', προστίθεται το εξής εδάφιο:
«Σε περίπτωση αδυναμίας εκτέλεσης της διάταξης συντάσσεται έκθεση από την υπηρεσία στην οποία ανατέθηκε η εκτέλεσή της και στην οποία αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους δεν κατέστη δυνατή η εκτέλεσή της».

Άλλες προτάσεις σχετικές με τη λειτουργία της Αρχής

α. Εξασφάλιση των αναγκών μέσω για την υλοποίηση του θεσμικού ρόλου της ΑΔΑΕ

ι. Προϋπολογισμός

Το έτος 2009, ο προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ ανήλθε στο ποσό των 2.563.000,00€. Στον πίνακα

⁴ Το άρθρο 12 του Ν. 3115/2003 γίνεται άρθρο 15.

που ακολουθεί εμφανίζονται αναλυτικά τα εγκεκριμένα ποσά του προϋπολογισμού της Αρχής ανά έτος, με αφετηρία το 2005, όταν ξεκίνησε ουσιαστικά το ελεγκτικό της έργο.

Πίνακας 1: Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ

Έτος	Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ
2009	2.563.000,00 €
2008	2.147.000,00 €
2007	2.145.000,00 €
2006	2.100.000,00 €
2005	2.000.000,00 €

Για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση του έργου της Αρχής, απαιτείται κατάλληλος τεχνικός εξοπλισμός, στελέχωση με ειδικευμένο προσωπικό και άμεση αύξηση του προϋπολογισμού της.

ii. Τεχνολογικός εξοπλισμός

Η διαρκής εξέλιξη της τεχνολογίας επιβάλλει τον ανάλογο εξοπλισμό της ΑΔΑΕ με σύγχρονα μέσα, ο οποίος αναφέρεται, ενδεικτικά, σε μηχανήματα:

- ανίχνευσης συσκευών παρακολούθησης τηλεφωνικών συνδιαλέξεων,
- ελέγχου του ασύρματου καναλιού στα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 2ης και 3ης γενιάς,
- ανάλυσης και διερεύνησης περιστατικών ασφάλειας των τηλεπικοινωνιακών συστημάτων των παρόχων,
- ελέγχου ασφάλειας δικτύων (vulnerability scanners, penetration testing κ.λπ.).

Η ΑΔΑΕ στερείται τεχνολογικού εξοπλισμού λόγω του μικρού προϋπολογισμού που της εγκρίνεται.

iii. Υποδομές

Για να ανταποκριθεί στον θεσμικό της ρόλο, η ΑΔΑΕ χρειάζεται χώρο που να καλύπτει τις ανάγκες στέγασης των υπηρεσιών της και υλικοτεχνική υποδομή (π.χ. εξοπλισμό ανίχνευσης παραβίασης του απορρήτου, πληροφορικά συστήματα, οχήματα για τη μετάβαση στις περιοχές ελέγχου κ.λπ.).

β. Ελεγκτικός ρόλος της ΑΔΑΕ ως προς την Οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2006 για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία, σε συνάρτηση με την παροχή στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών

Η Οδηγία 2006/24/ΕΚ, η οποία θα ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη, προβλέπει τη διατήρηση δεδομένων επικοινωνίας για χρονική περίοδο που κυμαίνεται από 6 μήνες έως και 2 έτη. Το γεγονός αυτό καθιστά αναγκαία την πρόβλεψη ελέγχου από την ΑΔΑΕ και τη θέσπιση

μέτρων για την προστασία των διατηρούμενων δεδομένων τόσο από τους παρόχους όσο και από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές που ζητούν τα στοιχεία αυτά κατά τη διαδικασία άρσης του απορρήτου.

γ. Αναθεώρηση του ΠΔ 47/2005 σχετικά με τις τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ, με βάση τις τεχνολογικές εξελίξεις και τη μέχρι σήμερα εμπειρία της από την εφαρμογή των διατάξεων για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, διατύπωσε την ανάγκη τροποποιήσεων στο υφιστάμενο ΠΔ 47/2005, το οποίο εκδίδεται με απόφαση των αρμόδιων υπουργών και γνώμη της ΑΔΑΕ, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 3115/2003. Η Ολομέλεια της Αρχής έχει επεξεργαστεί τις αναγκαίες συμπληρώσεις και τροποποιήσεις και είναι σε θέση να τις υποβάλει στα αρμόδια υπουργεία, εφόσον της ζητηθεί.

δ. Εθνική στρατηγική ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών

Η ΑΔΑΕ, ήδη από το 2004, προτείνει την εκπόνηση ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής ασφάλειας δικτύων και υπολογιστικών συστημάτων της χώρας. Σημειώνεται ότι από το άρθρο 4, παράγρ. 2, περίπτ. ιστ' του Ν. 3431/2006 «Περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών και άλλες διατάξεις» προβλέπεται η αρμοδιότητα του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για τη «χάραξη πολιτικής επί της ασφάλειας των δημόσιων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών από κοινού με τους κατά περίπτωση συναρμόδιους υπουργούς, σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας».

Η ΑΔΑΕ μελέτησε και υπέβαλε στους αρμόδιους υπουργούς αρχές στρατηγικής για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών, θεωρώντας το θέμα αυτό μείζονος σημασίας για τη χώρα, ιδιαίτερα μάλιστα όταν πρόκειται για την ασφάλεια δικτύων οργανισμών και υπηρεσιών που διαθέτουν κρίσιμες υποδομές. Οι αρχές της προτεινόμενης από την ΑΔΑΕ στρατηγικής παρουσιάζονται παρακάτω ως ιδιαίτερο κεφάλαιο της παρούσας έκθεσης.

<http://www>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2010

Για το 2010, η ΑΔΑΕ έχει προγραμματίσει να ασχοληθεί με τα ακόλουθα θέματα:

- Αναθεώρηση των κανονισμών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών (αποφάσεις 632α/14.1.2005, 633α /14.1.2005, 634α /14.1.2005).
- Ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου και έγκρισης πολιτικών ασφάλειας των παρόχων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σύμφωνα με τους κανονισμούς της Αρχής.
- Επιβολή κυρώσεων σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δεν έχουν συμμορφωθεί με τους κανονισμούς της Αρχής, καθώς και σε άτομα ή φορείς που δεν τηρούν τη νομοθεσία περί απορρήτου των επικοινωνιών.
- Διενέργεια όσο το δυνατόν περισσότερων τακτικών και έκτακτων ελέγχων σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών προκειμένου να διαπιστωθεί αν τηρούνται οι όροι που διασφαλίζουν το απόρρητο των επικοινωνιών.
- Ενημέρωση φορέων-παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για θέματα σχετικά με τη λήψη μέτρων διασφάλισης του απορρήτου.
- Εξέταση καταγγελιών που αναφέρονται σε ζητήματα διασφάλισης ή άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών.
- Παρακολούθηση και έλεγχο της τήρησης της ορθής διαδικασίας άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους Ν. 2225/1994, Ν. 3115/2003 και το ΠΔ 47/2005.
- Παρακολούθηση και συνεχή ενημέρωση τόσο των αρμόδιων αρχών όσο και των παρόχων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διαδικασία εγκατάστασης και λειτουργίας των συστημάτων άρσης του απορρήτου.
- Έλεγχο και έγκριση των πολιτικών διασφάλισης του απορρήτου κατά τη χρήση των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών των υπόχρεων φορέων, σύμφωνα με τον αντίστοιχο κανονισμό της Αρχής.
- Έλεγχο και έγκριση των πολιτικών διασφάλισης του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών που υποβάλλουν οι ταχυδρομικές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τον αντίστοιχο κανονισμό της Αρχής.
- Συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές και τις κρατικές υπηρεσίες καθώς και με αντίστοιχους οργανισμούς άλλων κρατών-μελών της ΕΕ για την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν το απόρρητο και την ασφάλεια των επικοινωνιών.
- Συμμετοχή σε ημερίδες, συνέδρια, τεχνικές επιτροπές με αντικείμενο τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

- Υποβολή προτάσεων για νομοθετικές ρυθμίσεις που κρίνονται αναγκαίες για τη λειτουργία της Αρχής και την εκπλήρωση του θεσμικού της ρόλου.
- Εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα σχετικά με τις διαδικασίες και τους τρόπους διενέργειας ελέγχων, καθώς και με τη λειτουργία τηλεπικοινωνιακών συστημάτων.
- Ολοκλήρωση της διαδικασίας πρόσληψης προσωπικού της Αρχής, για την κάλυψη των υφιστάμενων κενών οργανικών θέσεων.
- Ενημέρωση του κοινού σε θέματα που σχετίζονται με την τήρηση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- Ελέγχους σε παρόχους, σχετικά με την εφαρμογή της πράξης για την επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης, για την παροχή πληροφοριών στους αρμόδιους για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης φορείς, καθώς και επισκέψεις στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας με σκοπό τη συνεργασία σε τυχόν προβλήματα εφαρμογής.
- Ελέγχους στους παρόχους σχετικά με την εφαρμογή της πράξης για τις κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις.
- Σύνταξη και υποβολή σχεδίου προϋπολογισμού της Αρχής για το έτος 2011.
- Αντιμετώπιση θεμάτων προσωπικού της Αρχής (προαγωγές κ.λπ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (ΕΣΑΔΠ)

Η ΑΔΑΕ έχει επανειλημμένα επισημάνει αρμοδίως ότι, παρ' όλο που στον Ν. 3431/ 2006 (άρθρο 4) αλλά και στους προγενέστερους από αυτόν νόμους προβλέπεται ο σχεδιασμός πολιτικής από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και τα συναρμόδια υπουργεία για το θέμα της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών, δεν έχει μέχρι σήμερα καταρτιστεί τέτοια πολιτική.

Η Αρχή, επειδή θεωρεί ότι η ασφάλεια των δικτύων και των πληροφοριών είναι μεγάλης σημασίας, δεδομένου ότι, ως γνωστόν, η πληροφορική πλέον υπεισέρχεται σε πλείστες όσες δραστηριότητες μιας σύγχρονης κοινωνίας, έχει προτείνει, ήδη από το 2004, να καταρτίσει η πολιτεία μια ολοκληρωμένη εθνική στρατηγική ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών και έχει διαβιβάσει στα αρμόδια υπουργεία αρχές μιας τέτοιας στρατηγικής.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στον Ν. 3674/2008 «Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 136/Α'/10.07.2008) έχουν υιοθετηθεί κάποια σημεία από την πρόταση της ΑΔΑΕ και έχει συμπεριληφθεί η εφαρμογή ενός εθνικού σχεδίου ασφάλειας επικοινωνιών (ΕΣΑΕ). Η ΑΔΑΕ επισήμανε τις επιφυλάξεις της σχετικά με τα προβλεπόμενα στο σχέδιο νόμου για την κατάρτιση του ΕΣΑΕ, τόσο στον τότε Πρόεδρο της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής όσο και στον τότε Υπουργό Δικαιοσύνης. Συγκεκριμένα, κατά την άποψη της ΑΔΑΕ, η σύνθεση της επιτροπής, κυρίως από υπαλλήλους των γενικών γραμματειών των αρμόδιων υπουργείων, καθώς και από εκπροσώπους της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ), της ΑΔΑΕ και της ΕΕΤΤ, δεν μπορεί να εξασφαλίσει ένα ΕΣΑΕ που θα αποτελεί «αποτελεσματική θωράκιση των υποδομών και των μέσων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών», όπως αναφέρεται ότι είναι ο σκοπός κατάρτισής του. Και τούτο διότι το εν λόγω σχέδιο δεν θα μπορεί να ανταποκριθεί διαχρονικά σε όλες τις παραμέτρους που προβλέπεται να περιλαμβάνει, όπως, στα πρότυπα, τα όργανα και τα μέσα, τους κινδύνους, τα μέτρα οργανωτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα για την αντιμετώπιση των κινδύνων, την ενημέρωση των χρηστών κ.ά.

Οι επιφυλάξεις της ΑΔΑΕ έγκεινται στο ότι οι εξελίξεις στον τομέα της ασφάλειας των ηλεκτρονικών επικοινωνιών είναι συνεχείς και ανατρέπονται διαρκώς και, βεβαίως, ανάλογα μεταβάλλονται και όλες οι παραπάνω παράμετροι που θα πρέπει να εξασφαλίσει το ΕΣΑΕ. Για παράδειγμα, οι κίνδυνοι στους οποίους αναφέρεται το προτεινόμενο σχέδιο μεταβάλλονται συνεχώς, πολλαπλασιάζονται, μπορούν να εξαπλώνονται ταχύτατα μέσω των δικτύων και καθίστανται πολυπλοκότεροι, καθώς η επιτηδειότητα των επιτιθέμενων βελτιώνεται συνεχώς. Ως εκ τούτου, η κατάρτιση ενός εθνικού σχεδίου ασφάλειας επικοινωνιών θα πρέπει να είναι μια δυναμική διαδικασία, που απαιτεί μια πολυπαραγοντική και πολυεπίπεδη προσέγγιση, καθώς και μια συνεχή μελέτη και ενημέρωση για τις εξελίξεις. Από τα παραπάνω καθίσταται φανερό ότι δεν επαρκεί μια ad hoc προσέγγιση από μια εννεαμελή επιτροπή, τα μέλη της οποίας –στελέχη διάφορων υπουργείων και φορέων– δεν θα είναι –τουλάχιστον όλα– γνώστες των συγκεκριμένων θεμάτων στον απαιτούμενο βαθμό.

Δυστυχώς, οι επιφυλάξεις της ΑΔΑΕ δεν ελήφθησαν υπόψη και ψηφίστηκε το άρθρο 13 του Ν. 3674/2008 (ΦΕΚ 136/Α'/10.7.2008) «Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και άλλες διατάξεις», που προβλέπει την κατάρτιση του παραπάνω αναφερόμενου σχεδίου, αλλά μέχρι στιγμής, δεν έχει γίνει καμία ενέργεια προς την κατεύθυνση υλοποίησης του άρθρου αυτού.

Η άποψη της ΑΔΑΕ ήταν και παραμένει ότι, προκειμένου να υπάρξει μια σωστή πολιτική, η οποία θα φέρει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, διαχρονικά, απαιτείται τα στελέχη που θα ασχοληθούν με την κατάρτιση της πολιτικής και τη συνεχή αναπροσαρμογή της να έχουν την απαραίτητη εξειδίκευση και να παρακολουθούν διαρκώς, σε διεθνές επίπεδο, όλους τους παράγοντες που επιδρούν στην ασφάλεια. Γι' αυτό η Αρχή θεωρεί απαραίτητη τη δημιουργία ενός

εξειδικευμένου φορέα για το θεσμικό πλαίσιο της ασφάλειας των δικτύων και των πληροφοριακών συστημάτων, ο οποίος, εκτός από την κατάρτιση της πολιτικής, μεταξύ άλλων, θα:

- συμβουλεύει την πολιτεία σε εξειδικευμένα θέματα ασφάλειας δικτύων και πληροφοριακών συστημάτων,
- μελετάει την εξέλιξη των κινδύνων διεθνώς,
- συμβάλλει με παρεμβάσεις κανονιστικού χαρακτήρα ή με συστάσεις στον τομέα της ασφάλειας και θα απευθύνεται προς όλους τους φορείς και χρήστες της χώρας, από τους πιο σημαντικούς (π.χ. φορείς που περιλαμβάνουν δίκτυα κρίσιμων υποδομών ή υπουργεία) μέχρι τους φορείς με απλά δίκτυα και ακόμη παραπέρα μέχρι τους απλούς χρήστες,
- μελετάει συνεχώς, σε συνεργασία με αντίστοιχους φορείς στο εξωτερικό, τις βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση των κινδύνων στον τομέα της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών, και
- ενημερώνει διαρκώς τους φορείς και τους χρήστες για τους κινδύνους της ασφάλειας των δικτύων και των υπολογιστικών συστημάτων, καθώς και τους τρόπους αντιμετώπισής τους.

Βεβαίως, η πολιτική αυτή και η εκάστοτε αναθεώρησή της θα εγκρίνεται από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και από όλα τα συναρμόδια υπουργεία.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΑΔΑΕ πιστεύει ότι είναι απαραίτητο, αντί του προβλεπόμενου στο άρθρο 13 του Ν. 3674/2008 σχεδίου, να εγκριθεί μια εθνική στρατηγική για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών, οι αρχές και οι στόχοι της οποίας καταγράφονται παρακάτω.

1. Αρχές της εθνικής στρατηγικής για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών

Η εθνική στρατηγική ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών πρέπει να περικλείει τις παρακάτω κατευθυντήριες αρχές που έχουν δεχθεί τα κράτη-μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).

1.1 Ενημέρωση

Οι χρήστες πρέπει να είναι ενήμεροι για την ανάγκη ασφάλειας των πληροφοριακών συστημάτων και των δικτύων και για το τι πρέπει να κάνουν για την επαύξηση της ασφάλειας.

Η ενημέρωση επί των κινδύνων και των διαθέσιμων μέτρων προστασίας είναι η πρώτη γραμμή άμυνας για την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων και των δικτύων, τα οποία μπορεί να επηρεαστούν από εσωτερικούς και εξωτερικούς κινδύνους. Οι χρήστες πρέπει να κατανοήσουν ότι λάθη και παραλείψεις τους στην ασφάλεια μπορεί να βλάψουν σοβαρά τα συστήματα και τα δίκτυα που χρησιμοποιούν. Πρέπει επίσης να είναι ενήμεροι ως προς τη δυνητική βλάβη που μπορεί να προξενήσουν σε άλλους χρήστες, η οποία ξεκινάει από τη δική τους διασύνδεση λόγω της αλληλεξάρτησης μεταξύ των δικτύων.

Τέλος, οι χρήστες πρέπει να είναι ενήμεροι για τις κατάλληλες πρακτικές που μπορούν να εφαρμόσουν στο σύστημά τους για την ενίσχυση της ασφάλειας.

1.2 Υπευθυνότητα

Όλοι οι χρήστες πρέπει να κατανοήσουν ότι είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων και των δικτύων τα οποία χρησιμοποιούν.

Οι χρήστες βασίζονται σε αλληλοσυνδεδεμένα τοπικά και διεθνή πληροφοριακά συστήματα και δίκτυα και θα πρέπει να είναι υπόλογοι κατά τρόπο που προσιδιάζει στον ατομικό τους ρόλο σε αυτά. Επιβάλλεται να αναθεωρούν περιοδικά τις πρακτικές τους, τις διαδικασίες και τα μέτρα ασφάλειας που εφαρμόζουν και να αξιολογούν εάν αυτά είναι τα καλύτερα στο περιβάλλον τους.

1.3 Αντιμετώπιση ζητημάτων ασφάλειας

Οι χρήστες πρέπει να ενεργούν με κατάλληλο τρόπο για την αποφυγή κινδύνων, την ανίχνευσή τους και την ανταπόκριση σε ζητήματα ασφάλειας.

Με δεδομένη τη διασυνδεσιμότητα και την αλληλεπίδραση των πληροφοριακών συστημάτων και των δικτύων και την πιθανότητα να εξαπλωθεί ραγδαία και σε ευρεία κλίμακα μια ζημία, οι χρήστες πρέπει να δρουν έγκαιρα και να συνεργάζονται με τους αρμόδιους φορείς για να αντιμετωπίσουν ζητήματα ασφάλειας.

Πρέπει ακόμα να ανταλλάσσουν μεταξύ τους πληροφορίες για πιθανούς κινδύνους και να εφαρμόζουν διαδικασίες για γρήγορη και αποτελεσματική συνεργασία προκειμένου να προλαμβάνουν, να ανιχνεύουν περιστατικά ασφάλειας και να ανταποκρίνονται σε αυτά.

1.4 Δεοντολογία

Οι χρήστες πρέπει να σέβονται τα νόμιμα συμφέροντα των άλλων.

Λαμβανομένων υπόψη της μεγάλης διάδοσης και της αλληλεπίδρασης των πληροφοριακών συστημάτων και των δικτύων στις σύγχρονες κοινωνίες, οι χρήστες πρέπει να κατανοούν ότι οι ενέργειές τους ή οι παραλείψεις τους μπορεί να βλάπτουν άλλους. Η συμπεριφορά των χρηστών σύμφωνα με έναν κώδικα δεοντολογίας είναι θέμα κρισιμότητας.

1.5 Δημοκρατία

Η ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων και των δικτύων πρέπει να συμβιβάζεται με τις βασικές αρχές μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

Η ασφάλεια πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο που να μην αφίσταται των αξιών που έχουν καθιερωθεί σε μια δημοκρατική κοινωνία, όπως είναι η ελευθερία ανταλλαγής σκέψεων και ιδεών, η ελευθερία ροής πληροφοριών, το απόρρητο της επικοινωνίας, η προστασία των προσωπικών δεδομένων και η διαφάνεια.

1.6 Εκτίμηση κινδύνων

Οι χρήστες πρέπει να αξιολογούν τους κινδύνους.

Η αξιολόγηση του κινδύνου αποβλέπει στην αναγνώρισή του και των ευάλωτων σε επιθέσεις σημείων εκ μέρους των χρηστών και πρέπει να είναι αρκετά ευρεία ώστε να περιλαμβάνει εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες/κλειδιά, όπως την τεχνολογία, τον ανθρώπινο παράγοντα, τις εφαρμοζόμενες πολιτικές και τις υπηρεσίες από τρίτους που ενέχουν θέματα ασφάλειας.

Η εκτίμηση του κινδύνου θα επιτρέπει να καθοριστεί ένα αποδεκτό επίπεδο του και θα βοηθάει στην επιλογή του κατάλληλου τρόπου για τη διαχείριση του κινδύνου από δυνητική βλάβη των πληροφοριακών συστημάτων και των δικτύων με κριτήριο τη φύση και τη σπουδαιότητα της πληροφορίας που πρέπει να προστατευτεί.

1.7 Σχεδιασμός της ασφάλειας και του τρόπου εφαρμογής της

Ενσωμάτωση της ασφάλειας ως σημαντικού στοιχείου των πληροφοριακών συστημάτων και των δικτύων.

Συστήματα, δίκτυα και πολιτικές πρέπει να σχεδιάζονται, να εφαρμόζονται και να συντονίζονται κατάλληλα ώστε να μεγιστοποιείται η ασφάλεια.

Ένας σημαντικός αλλά όχι και αποκλειστικός στόχος αυτής της προσπάθειας είναι ο σχεδιασμός και η υιοθέτηση κατάλληλων λύσεων προς αποφυγή ή περιορισμό εξακριβωμένων κινδύνων.

Επίσης απαιτούνται τεχνικές και άλλες λύσεις οι οποίες πρέπει να είναι ανάλογες με τη σημασία των πληροφοριών που διακινούνται στα πληροφοριακά συστήματα και τα δίκτυα.

Η ασφάλεια πρέπει να αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο όλων των προϊόντων, των υπηρεσιών, των συστημάτων και των δικτύων και έναν σημαντικό παράγοντα της αρχιτεκτονικής του κάθε συστήματος.

Για τους χρήστες, καθοριστικό κριτήριο στην επιλογή προϊόντων και την εφαρμογή διαδικασιών για το σύστημά τους πρέπει να αποτελεί ο σχεδιασμός τους που έχει γίνει με γνώμονα την ασφάλεια.

1.8 Διαχείριση ασφάλειας

Οι χρήστες πρέπει να υιοθετήσουν μια περιεκτική προσέγγιση στη διαχείριση της ασφάλειας.

Η διαχείριση της ασφάλειας πρέπει να βασίζεται στην εκτίμηση των κινδύνων και να είναι μια δυναμική που καλύπτει όλα τα επίπεδα των δραστηριοτήτων των χρηστών και όλες τις λειτουργίες των συστημάτων που χρησιμοποιούν αυτοί.

Πληροφοριακά συστήματα, πολιτικές, πρακτικές, μέτρα και διαδικασίες πρέπει να συντονίζονται για να δημιουργούν ένα συνεκτικό σύστημα ασφάλειας.

Οι απαιτήσεις διαχείρισης για την ασφάλεια εξαρτώνται και από τον ρόλο των χρηστών, τον βαθμό εμπλοκής τους στο σύστημα, τον πιθανό κίνδυνο και τις απαιτήσεις του συστήματος.

1.9 Επαναξιολόγηση

Οι χρήστες πρέπει να διενεργούν αξιολογήσεις των κινδύνων.

Οι χρήστες πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα, αλλά και όταν προκύπτει μια έκτακτη ανάγκη, να επαναξιολογούν την ασφάλεια των πληροφοριακών τους συστημάτων και των δικτύων, να προβαίνουν στις κατάλληλες τροποποιήσεις της πολιτικής ασφάλειας, των πρακτικών και των διαδικασιών που εφαρμόζουν και να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα.

Η επαναξιολόγηση είναι απαραίτητη, δεδομένου ότι ανακύπτουν συνεχώς νέοι κίνδυνοι και ευάλωτα σημεία των συστημάτων πληροφορικής και των δικτύων.

2. Στόχοι της εθνικής στρατηγικής για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών και μέτρα για την επίτευξή τους¹

1ος στόχος: Προώθηση της συνεργασίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών (ΑΔΠ)

Η παραγωγή και η χρήση πληροφοριών μέσα από τις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς, αποτελεί την κινητήρια δύναμη της παγκοσμιοποίησης. Οι παράμετροι ασφάλειας των νέων αυτών ευκαιριών συνιστούν σε διεθνές επίπεδο μεγάλη πρόκληση για δημόσιες αρχές, επιχειρήσεις και πολίτες. Ένας από τους στόχους της ΕΣΑΔΠ είναι να συμβάλει στη δημιουργία, σε εθνικό επίπεδο, προτύπων, θέσεων πολιτικής και συνεργασίας φορέων για την προώθηση της ΑΔΠ και να διασφαλίζει τη σαφή κατανομή ευθυνών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στον τομέα αυτόν.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού προτείνονται τα ακόλουθα μέτρα:

- α) Ενεργός συμμετοχή των εμπλεκόμενων κρατικών φορέων στην προετοιμασία νομοθεσίας, προτύπων και άλλων μέτρων συνεργασίας για την ΑΔΠ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς και fora που αφορούν το εμπόριο και τη βιομηχανία (Υπουργεία Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Οικονομικών, Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προστασίας του Πολίτη).
- β) Υλοποίηση ερευνητικού προγράμματος για τη σπουδαιότητα της ΑΔΠ και το αίσθημα εμπιστοσύνης που απορρέει από αυτή στον τομέα της οικονομίας. Χρησιμοποίηση π.χ. του ελληνικού τραπεζικού τομέα ως πεδίου μελέτης του θέματος των επενδύσεων στην ΑΔΠ και των πλεονεκτημάτων από τις επενδύσεις αυτές.
- γ) Περαιτέρω ανάπτυξη του δυναμικού των κρατικών φορέων για την προώθηση της ΑΔΠ και υποβολή προτάσεων στον εξειδικευμένο φορέα που έχει προταθεί (βλ. 3ο στόχο) για τη βελτίωση του δυναμικού αυτού και την επέκταση της συνεργασίας. Για την επίτευξη αυτού του στόχου σημαντική θα είναι η συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων για την ΑΔΠ.

2ος στόχος: Προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της διαμόρφωσης κατάλληλου λειτουργικού περιβάλλοντος για τις ελληνικές επιχειρήσεις πληροφορικής και επικοινωνιών

Η πληροφορική γίνεται μια διαρκώς αυξανόμενη πολύτιμη μορφή κεφαλαίου λόγω της παγκόσμιας αγοράς που συνδέεται με αυτή. Στόχος της ΕΣΑΔΠ είναι να διασφαλίσει τη διαθεσιμότητα και την ασφαλή χρήση των πληροφοριών και έτσι να συμβάλει θετικά στις νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες και στη δημιουργία σταθερού επιχειρηματικού περιβάλλοντος για εταιρείες που παράγουν, διακινούν, χρησιμοποιούν και προστατεύουν τις πληροφορίες. Με αυτή την πρακτική θα βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της εθνικής οικονομίας και θα δημιουργηθούν πόροι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για περαιτέρω ανάπτυξη.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού προτείνονται μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα μέτρα:

- α) Αξιοποίηση της πολιτικής της ΑΔΠ και της πολιτικής ανάπτυξης της τεχνολογίας από το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας προκειμένου να υποστηριχθούν

¹ Με βάση το ψήφισμα του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών της Φινλανδίας.

καινοτόμες μορφές ανάπτυξης που σχετίζονται με την ΑΔΠ και να διαμορφωθούν δίκτυα εξειδίκευσης μεταξύ εταιρειών και οργανισμών και προγράμματα συνεργασίας μεταξύ φορέων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

- β) Ενθάρρυνση από το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας εταιρειών και ερευνητικών ιδρυμάτων ώστε να εισαγάγουν στην αγορά νέα προϊόντα ασφάλειας πληροφοριών, να αναπτύξουν μεθόδους διάγνωσης και προστασίας από κινδύνους συμβατές με άλλα προϊόντα και εύκολες στη χρήση και να προωθήσουν πρόσφορες πρακτικές προς χρήση.
- γ) Καθοδήγηση από τον εξειδικευμένο φορέα (βλ. 3ο στόχο) όλων των φορέων του δημόσιου τομέα ώστε να βελτιωθεί η συμβατότητα των διαδικασιών της ΑΔΠ τόσο στον δημόσιο τομέα όσο και μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.
- δ) Πραγματοποίηση, μέσω του forum των εμπλεκόμενων φορέων, σε κανονικά χρονικά διαστήματα αξιολογήσεων για το πώς επιδρά η εθνική νομοθεσία και οι διεθνείς συμβάσεις, που αναφέρονται στην ασφάλεια των πληροφοριών και στην κοινωνία της πληροφορίας, στις υπηρεσίες επικοινωνιών, στις τραπεζικές υπηρεσίες on-line, στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, ηλεκτρονικού εμπορίου και ηλεκτρονικών συναλλαγών και υποβολή προτάσεων για τις απαιτούμενες δράσεις.

3ος στόχος: Βελτίωση της διαχείρισης των κινδύνων που αφορούν την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών και της αποτελεσματικότητας των μέτρων αντιμετώπισής τους

Η ασφαλής χρήση των πληροφοριών αποτελεί μια διαρκώς αυξανόμενη πρόκληση για όλους τους παράγοντες, διότι οι γνωστοί κίνδυνοι μεταβάλλονται και νέες απειλές ανακύπτουν συνεχώς. Στόχος της ΕΣΑΔΠ είναι να προωθήσει την πρόληψη σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό και τη διαχείριση των κινδύνων στο επίπεδο του ατόμου, της επιχείρησης, του κράτους και της κοινωνίας γενικά. Η πρόληψη μπορεί να συμβάλει στη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια και ελαχιστοποιεί το κόστος που απαιτεί η επίτευξή της.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού προτείνονται μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα μέτρα:

- α) Ανάθεση σε φορέα της διαχείρισης ενός αποτελεσματικού συστήματος παρακολούθησης σε εθνική κλίμακα της κατάστασης αναφορικά με τους κινδύνους της ΑΔΠ (η ΑΔΑΕ, ως αρμόδια Αρχή για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών –σημαντικού παράγοντα της ασφάλειας των δικτύων–, εύλογο είναι ότι θα μπορούσε να αποτελέσει τον φορέα αυτόν). Ο αρμόδιος αυτός φορέας θα ενημερώνεται διαρκώς ώστε να παρέχει πληροφορίες ανά πάσα στιγμή για την κατάσταση στα υπουργεία και σε όλους τους μείζονες φορείς που σχετίζονται με την ΑΔΠ.
- β) Διενέργεια από τον εν λόγω φορέα περιοδικών αξιολογήσεων των νέων κινδύνων που απειλούν την ΑΔΠ και παροχή πληροφοριών προς όλους τους φορείς για τους κινδύνους αυτούς καθώς και για τα απαιτούμενα αντίμετρα (Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων).
- γ) Ανάπτυξη από τον εν λόγω φορέα μεθόδων ανάλυσης των ευάλωτων σημείων της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών και διάδοση των βέλτιστων πρακτικών που επιβάλλονται γι' αυτά ώστε να χρησιμοποιούνται από όλους τους φορείς και ενημέρωση προς τα υπουργεία και τους μείζονες φορείς για την ΑΔΠ.

4ος στόχος: Περιφρούρηση θεμελιωδών δικαιωμάτων και προστασία του εθνικού κεφαλαίου γνώσης

Η οικοδόμηση της κοινωνίας της πληροφορίας με ΑΔΠ δεν μπορεί να γίνει εις βάρος των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των ατόμων. Σε μια ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας όλοι πρέπει να έχουν εμπιστοσύνη ότι οι πληροφορίες και τα μηνύματά τους μεταφέρονται, επεξεργάζονται και αποθηκεύονται με εχεμύθεια και ότι δεν θα είναι προσιτά σε άλλους παρά μόνον στους παραλήπτες που αυτοί επιλέγουν. Επιπλέον, όλοι θα πρέπει να έχουν ευχερή πρόσβαση στις πληροφορίες για τις οποίες έχουν εξουσιοδότηση. Για τις επιχειρήσεις, το πληροφοριακό κεφάλαιο, που θα πρέπει να προστατεύεται, περιλαμβάνει τα πιο σημαντικά επιχειρηματικά μυστικά, τα στοιχεία των πελατών και τα δεδομένα ανάπτυξης των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού προτείνονται μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα μέτρα:

- α) Να διασφαλίζεται με μέριμνα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ότι η ελευθερία του λόγου, το απόρρητο των επικοινωνιών, η προστασία της ιδιωτικής ζωής και άλλα θεμελιώδη δικαιώματα θα λαμβάνονται υπόψη στη νομοθεσία, στις επίσημες οδηγίες και τα πρότυπα που σχετίζονται με τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την ΑΔΠ, καθώς και στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών συναλλαγών.
- β) Να εκτιμάται από το αρμόδιο Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας κατά πόσον η νομοθεσία, που αφορά την προστασία των επιχειρηματικών μυστικών, των δεδομένων των πελατών, των δεδομένων ανάπτυξης προϊόντων, των μη υλικών δικαιωμάτων και άλλων πληροφοριών που είναι ουσιώδεις για τη δραστηριότητα της επιχείρησης, θα πρέπει να αναθεωρηθεί. Επίσης το ίδιο υπουργείο να αναλαμβάνει τις απαραίτητες πρωτοβουλίες για τα παραπάνω θέματα.

5ος στόχος: Βελτίωση της ενημέρωσης και των επαγγελματικών δεξιοτήτων των φορέων της ΑΔΠ

Η εξειδίκευση στον τομέα της ΑΔΠ αποτελεί μια νέα και σημαντικά αναπτυσσόμενη επαγγελματική κατεύθυνση. Για μια ασφαλή κοινωνία της πληροφορίας, όλοι οι εμπλεκόμενοι πρέπει να είναι ενήμεροι για τους κινδύνους που απειλούν την ΑΔΠ, όπως και για τον ρόλο τους στην αποτροπή αυτών των κινδύνων. Η ΕΣΔΑΠ έχει στόχο να αυξήσει το επίπεδο των γνώσεων και των δεξιοτήτων των επαγγελματιών της ΑΔΠ επενδύοντας στην εξειδίκευσή του αφενός καθώς και στη γενική ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων στην ασφάλεια αφετέρου.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού προτείνονται μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα μέτρα:

- α) Καταγραφή από το Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της παρούσας κατάστασης στον τομέα της ενημέρωσης και της επαγγελματικής επάρκειας σε θέματα της ΑΔΠ όσο το δυνατόν ευρύτερα, καθορισμός του στόχου της επαγγελματικής επάρκειας και έναρξη εφαρμογής των αναγκαίων προγραμμάτων βελτίωσης της γενικής επάρκειας στην ΑΔΠ και της εκπαίδευσης για επαγγελματίες της ΑΔΠ.
- β) Ενσωμάτωση από το Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της εκπαίδευσης σε θέματα ΑΔΠ σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης. Αποστολή πρακτικών οδηγιών για αναβάθμιση των υπάρχοντων προγραμμάτων και τη δημιουργία νέων, εξειδικευμένων προγραμμάτων, που να καλύπτουν τις σύγχρονες ανάγκες σε δεξιότητες και γνώσεις.

- γ) Συνεχής ενημέρωση, με μέριμνα του προαναφερόμενου αρμόδιου φορέα (βλ. 3ο στόχο), των χρηστών αναφορικά με θέματα της ΑΔΠ με την αποστολή γραπτών πληροφοριών, την παραγωγή ενημερωτικών μηνυμάτων, διαφημιστικού υλικού κ.λπ.
- δ) Αποτελεσματική προώθηση, από τα αρμόδια υπουργεία, της ενημέρωσης σχετικά με θέματα της ΑΔΠ σε εταιρείες, στους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης και σε άλλους οργανισμούς.
- ε) Συμβολή στην ανάπτυξη και τη χρήση πιστοποιητικών ποιότητας σχετικών με την ΑΔΠ και συνεχής ενημέρωση των χρηστών για τη σπουδαιότητα των πιστοποιητικών στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών, με τη φροντίδα του προαναφερόμενου φορέα (βλ. 3ο στόχο).

3. Διαδικασία υλοποίησης των μέτρων για την επίτευξη των στόχων της εθνικής στρατηγικής

Σε μια κοινωνία της πληροφορίας, οι νέες πληροφορίες, η εξειδίκευση, η τεχνολογία και οι πρακτικές εκτείνονται σε όλους τους τομείς της ζωής. Η ΑΔΠ ως ουσιαστικό συστατικό της κοινωνίας αυτής πρέπει ανάλογα να καλύπτει όλες τις πλευρές της ζωής. Αυτό σημαίνει πως χρειάζεται στενότερη συνεργασία ανάμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η ΕΣΑΔΠ θέτει τη βάση για τέτοιου είδους συνεργασία ώστε η ΑΔΠ να κατευθύνεται προς συγκεκριμένους στόχους και να προωθούνται συνδυασμένα ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων καθώς και η ανταλλαγή πληροφοριών.

Για την υλοποίηση των μέτρων της εθνικής στρατηγικής πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Να δημιουργηθεί, σε κάθε υπουργείο, υπηρεσία αρμόδια για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών.
- Ο προαναφερόμενος φορέας (παράγρ. α, 3ου στόχου) να υποβάλλει στην κυβέρνηση σχέδιο της ΕΣΑΔΠ που θα περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα υλοποίησής της. Επίσης θα υποβάλλει, όταν απαιτείται, προτάσεις για επικαιροποίηση της ΕΣΑΔΠ προς τα Υπουργεία Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Οικονομικών, Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προστασίας του Πολίτη. Τα υπουργεία αυτά, με επισπεύδον το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, θα εγκρίνουν την ΕΣΑΔΠ όπως και την τυχόν επικαιροποίησή της.
- Να προωθηθούν από τον προαναφερόμενο φορέα (παράγρ. α, 3ου στόχου) οι διαθέσιμες κατάλληλες πληροφορίες αναφορικά με την ΑΔΠ στα υπουργεία και σε εταιρείες και οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Κάθε υπουργείο να εξετάζει τις εντός των υπηρεσιών του εφαρμοζόμενες πρακτικές καθώς και αυτές των οργανισμών και των εταιρειών που εποπτεύει και να υιοθετεί όποια μέτρα κρίνονται αναγκαία στο πλαίσιο της ΕΣΑΔΠ, ώστε να αναπτυχθεί η πλέον κατάλληλη ΑΔΠ για το υπουργείο και τους οργανισμούς και τις εταιρείες που εποπτεύει.
- Να αναπτυχθεί η ΑΔΠ στο πλαίσιο της ΕΣΑΔΠ για τα δίκτυα που συνδέουν όλη τη δημόσια διοίκηση με ευθύνη του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

- Να εκδοθούν από το Υπουργείο Οικονομικών και το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, στο πλαίσιο της ΕΣΑΔΠ, ακριβείς οδηγίες για την ανάπτυξη της ΑΔΠ στις επίσημες ηλεκτρονικές συναλλαγές.
- Το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης να έχει στην αρμοδιότητά του την ανάπτυξη της ΑΔΠ στο πλαίσιο της ΕΣΑΔΠ κατά τη διαχείριση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και πληροφοριών μεταξύ της κυβέρνησης και των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Τον γενικό έλεγχο ως προς την εφαρμογή της ΕΣΑΔΠ από τους διάφορους φορείς θα έχει σε εθνικό επίπεδο ο προαναφερόμενος φορέας (παράγρ. α, 3ου στόχου).

Όλοι οι σχετιζόμενοι με την ΑΔΠ φορείς έχουν υποχρέωση να παρακολουθούν την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (έλεγχος από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα).

Ακόμη, ζωτικό θέμα για την υλοποίηση της ΑΔΠ είναι και τα διάφορα μέτρα για την ΑΔΠ που υλοποιούνται από εταιρείες, των οποίων την εφαρμογή θα προωθεί και θα ενθαρρύνει ο προαναφερόμενος φορέας (παράγρ. α, 3ου στόχου).

Ο ίδιος φορέας θα οργανώσει ένα μόνιμο forum με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και την ανάπτυξη κοινών, συντονισμένων προγραμμάτων διαχείρισης πληροφοριών της κυβέρνησης, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των μεγάλων επιχειρήσεων και οργανισμών, των μικρών εταιρειών και των απλών χρηστών.

Τα προγράμματα αυτά θα λαμβάνονται υπόψη από τον εν λόγω φορέα κατά τη διαμόρφωση πολιτικών επί της ΕΣΑΔΠ τις οποίες θα εισηγείται στην κυβέρνηση (Υπουργεία Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Οικονομικών, Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προστασίας του Πολίτη).

Στο πλαίσιο του forum θα λειτουργούν ομάδες εργασίας για την εκπόνηση των παραπάνω εξειδικευμένων συντονιστικών προγραμμάτων.

4. Προοπτικές από την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής

Η εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής δημιουργεί προστιθέμενη αξία. Αναπτύσσει τη συνεργασία αναφορικά με την ΑΔΠ μεταξύ διαφόρων φορέων και αποτρέπει την επικάλυψη των μέτρων που υιοθετούνται, καθιστώντας έτσι τη χρήση των δημόσιων πόρων περισσότερο αποτελεσματική.

Η ΕΣΑΔΠ θα συμβάλει, επίσης, στη διαμόρφωση καλύτερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη νέων εύχρηστων προϊόντων και υπηρεσιών, αναβαθμίζοντας με τον τρόπο αυτόν την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών εταιρειών. Ακόμη, η ΕΣΑΔΠ θα συνεισφέρει στην ενημέρωση όλων των χρηστών για την ΑΔΠ, θα βελτιώσει την εξειδίκευση των επαγγελματιών του τομέα αυτού και θα προσφέρει έτσι την ευκαιρία σε όλους τους φορείς για πλήρη χρήση του δυναμικού της κοινωνίας της πληροφορίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

5 JKL

6

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΑΠΟΦΑΣΗ 52 /2009

Θέμα: «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο»

Την Τετάρτη 14 Ιανουαρίου 2009 και ώρα 10.30 π.μ. συνεδρίασε η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ, παραστημένων του Προέδρου κυρίου Α. Λαμπρινόπουλου, του Αντιπροέδρου κυρίου Μ. Καρατζά και των τακτικών μελών κυρίων Ι. Βενιέρη, Σ. Κάτσικα, Χ. Καψάλη, Κ. Μαραβέλα και Σ. Σκοπετιά.

Έχοντας υπόψη το άρθρο 19 του Συντάγματος, τον Ν. 3115/2003 («Αρχή διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών», ΦΕΚ 47/Β'/27.02.2003) και ιδίως το άρθρο 1, παράγρ. 1 και το άρθρο 6, παράγρ. 1, περίπτ. ι' του νόμου αυτού, το ΠΔ 47/2005 («Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του», ΦΕΚ 64/Α'/10.3.2005) και το πρακτικό της συνεδρίασης της Ολομέλειας της Αρχής της 1.10.2008, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ ενέκρινε την ακόλουθη «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο».

1. Σκοπός – Πεδίο εφαρμογής

Σκοπός της παρούσας είναι η καταγραφή των μέτρων που συνιστάται να εφαρμόζουν οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών σε πραγματικό χρόνο.

2. Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας, ισχύουν οι ορισμοί του ΠΔ 47/2005 «Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του» (ΦΕΚ 64/Α'/10.3.2005).

Επίσης, νοούνται ως:

σύστημα άρσης του απορρήτου: το σύνολο του εξοπλισμού του παρόχου (εξαιρουμένων των ενεργών στοιχείων δικτύου), αποτελούμενο από υλικό (hardware) και λογισμικό (software), το οποίο παρέχει τη δυνατότητα συλλογής, χειρισμού, διαχείρισης, ελέγχου και διαβίβασης δεδομένων προς την αρμόδια αρχή για τη διεκπεραίωση αιτημάτων άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο. Στο σύστημα άρσης του απορρήτου περιλαμβάνεται ο τερματικός εξοπλισμός, ο εξυπηρετητής ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής, ο εξυπηρετητής αντιγράφων ασφάλειας κ.λπ.

ενεργό στοιχείο δικτύου ή ενεργός εξοπλισμός δικτύου: εξοπλισμός αποτελούμενος από υλικό (hardware) και λογισμικό (software), ο οποίος εκτελεί λειτουργίες υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Το σύστημα άρσης του απορρήτου διαθέτει κατάλληλες διεπαφές προς/από τον

ενεργό εξοπλισμό ώστε να συλλέγει στοιχεία σχετικά με τις άρσεις του απορρήτου [ενδεικτικά αναφέρονται ψηφιακά κέντρα μεταγωγής (MSC, GMSC), δρομολογητές (routers), εξυπηρετητές (AAA server, proxies) κ.λπ.

εγκαταστάσεις συστήματος άρσης του απορρήτου: χώροι ελεγχόμενοι από τον πάροχο, στους οποίους είναι εγκατεστημένο το σύστημα άρσης του απορρήτου ή μέρος του.

τερματικός εξοπλισμός συστήματος άρσης του απορρήτου: εξοπλισμός ο οποίος είναι εγκατεστημένος αποκλειστικά εντός των εγκαταστάσεων του συστήματος άρσης του απορρήτου και χρησιμοποιείται για την εκτέλεση λειτουργίας του συστήματος άρσης του απορρήτου.

περιστατικό ασφάλειας: κάθε απειλή, επίθεση, αδυναμία ή δυσλειτουργία που δυνάμει έχει επιπτώσεις στην ασφάλεια του συστήματος άρσης του απορρήτου.

αντίγραφα ασφάλειας: αντίγραφα ηλεκτρονικών αρχείων, τα οποία αποθηκεύονται για την ανάκτηση των πρωτότυπων αρχείων σε περίπτωση καταστροφής ή αλλοίωσής τους.

ομάδα άρσης του απορρήτου: το προσωπικό του παρόχου στο οποίο έχει ανατεθεί η λειτουργία, ο έλεγχος, η χρήση, η ασφάλεια και η διαχείριση του συστήματος άρσης του απορρήτου.

3. Μέτρα ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου

3.1 Μέτρα ως προς το προσωπικό

1. Ο αριθμός των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου είναι ο ελάχιστος απαιτούμενος, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ορθή και απρόσκοπτη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου.
2. Τα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου έχουν συγκεκριμένους, διακριτούς και σαφώς προσδιορισμένους ρόλους. Συνιστάται να ορίζονται οι παρακάτω διακριτοί ρόλοι:
 - α) «Επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται συνολικά η ορθή λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου, συμπεριλαμβανομένου και του ελέγχου λειτουργίας του (audit), και η απονομή των υπόλοιπων ρόλων στα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου. Ο «επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου» και το προβλεπόμενο στο άρθρο 8 του ΠΔ 47/2005 «εξουσιοδοτημένο πρόσωπο» συνιστάται να είναι το ίδιο πρόσωπο.
 - β) «Χειριστής του συστήματος άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η τεχνική διεκπεραίωση των αιτημάτων και των υπόλοιπων βασικών λειτουργιών του συστήματος άρσης του απορρήτου, όπως η έναρξη (initiation), η τροποποίηση (modification) και ο τερματισμός (termination) εκτέλεσης μιας διάταξης άρσης του απορρήτου.
 - γ) «Διαχειριστής του συστήματος άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η διαμόρφωση (configuration), η συντήρηση (maintenance) και η υποστήριξη (support) του συστήματος άρσης του απορρήτου και των μέτρων ασφάλειάς του.
 - δ) «Διαχειριστής του εξυπηρετητή ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η διαμόρφωση (configuration), η συντήρηση (maintenance) και η υποστήριξη (support) του εξυπηρετητή ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής και των μέτρων ασφάλειάς του.
3. Ο καθορισμός των δικαιωμάτων πρόσβασης των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου στο σύστημα άρσης του απορρήτου βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- α) στην αναγκαιότητα γνώσης ('need-to-know principle'): κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου έχει δικαίωμα πρόσβασης μόνο σε πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση ενεργειών που προβλέπονται από τον ρόλο του,
 - β) στα ελάχιστα δικαιώματα ('least privilege principle'): κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου έχει δικαίωμα πρόσβασης μόνο στα συστήματα στα οποία είναι απαραίτητο να έχει πρόσβαση για την εκτέλεση ενεργειών που προβλέπονται για τον ρόλο του, και
 - γ) στον διαχωρισμό ρόλων και επιπέδων εξουσιοδότησης ('segregation of duties and authorization level'): κανένα μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου δεν κατέχει περισσότερους από έναν ρόλους ή επίπεδα εξουσιοδότησης.
4. Η εξουσιοδότηση και τα δικαιώματα πρόσβασης στο σύστημα άρσης του απορρήτου δίνονται στα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου ανάλογα με τον ρόλο που έχει ανατεθεί σε καθένα από αυτά. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου και ο διαχειριστής του συστήματος άρσης του απορρήτου ορίζουν από κοινού τα επίπεδα εξουσιοδότησης και τα δικαιώματα πρόσβασης που αντιστοιχούν σε κάθε ρόλο και περιοδικά τα ελέγχουν και τα αναθεωρούν.
5. Κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου:
- α) ασκεί τα καθήκοντά του βάσει ρητής και ειδικής εξουσιοδότησης,
 - β) τηρεί ως εμπιστευτική κάθε πληροφορία που σχετίζεται με τον ρόλο του, τη συνολική λειτουργία της άρσης του απορρήτου στον πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία ή στοιχείο υποπίπτει στην αντίληψή του ή στην κατοχή του ως αποτέλεσμα της φύσης της εργασίας του,
 - γ) είναι κατάλληλα και επαρκώς εκπαιδευμένο για τη διεκπεραίωση του ρόλου του, γνωρίζει τις διαδικασίες που εφαρμόζονται στον πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και σχετίζονται με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου και τα σχετικά μέτρα ασφάλειας,
 - δ) είναι ενημερωμένο ως προς τις νομικές, τεχνικές και άλλες υποχρεώσεις και ευθύνες που απορρέουν από τον ρόλο του.
6. Τα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου, πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, υπογράφουν συμφωνητικό αρμοδιοτήτων και εμπιστευτικότητας, στο οποίο περιέχονται κατ' ελάχιστον τα προβλεπόμενα στην προηγούμενη παράγραφο.
7. Η ταυτότητα των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου, εκτός από τον επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου, καθώς και ο ρόλος τους, αποτελεί εμπιστευτική πληροφορία.

3.2 Φυσική ασφάλεια

Οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή μη εξουσιοδοτημένης φυσικής πρόσβασης στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου. Ειδικότερα:

1. Οι εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου είναι καταγεγραμμένες και περιορίζονται στον ελάχιστο δυνατό αριθμό χώρων.
2. Η κατασκευή των χώρων αποκλείει τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση. Επιπλέον, οι χώροι προστατεύονται με συστήματα άμεσης ανίχνευσης μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης (όπως συστήματα συναγερμού) καθώς και με σύστημα κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, τηρουμένης της κείμενης νομοθεσίας.
3. Ο πάροχος θέτει σε λειτουργία μηχανισμό ελέγχου της πρόσβασης, προκειμένου αυτή να επιτρέπεται μόνο στα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου. Η πρόσβαση είναι δυνατή μόνο μετά την επιτυχή επιβεβαίωση της ταυτότητας του εξουσιοδοτημένου μέλους της ομάδας άρσης του απορρήτου.

4. Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου σε άτομο που δεν ανήκει στην ομάδα άρσης του απορρήτου του παρόχου επιτρέπεται μόνον ύστερα από σχετική άδεια του επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου. Στην άδεια πρόσβασης καταγράφονται:
 - α) ο λόγος για τον οποίο παρέχεται άδεια πρόσβασης (π.χ. εργασίες συντήρησης εξοπλισμού, αναβάθμιση του λογισμικού κ.λπ.),
 - β) το ονοματεπώνυμο του ατόμου στο οποίο δίνεται η άδεια πρόσβασης,
 - γ) η ιδιότητα του ατόμου στο οποίο δίνεται η άδεια πρόσβασης, και
 - δ) το χρονικό διάστημα ισχύος της άδειας πρόσβασης. Η παραμονή ατόμου που δεν ανήκει στην ομάδα άρσης του απορρήτου του παρόχου σε εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου γίνεται υπό την επίβλεψη μέλους της ομάδας άρσης του απορρήτου.
5. Ο πάροχος διατηρεί, για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής:
 - α) των προσβάσεων των εξουσιοδοτημένων μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου,
 - β) των προσβάσεων των ατόμων που έχουν λάβει σχετική άδεια σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, και
 - γ) των ανεπιτυχών προσπαθειών πρόσβασης.
 Για κάθε επιτυχημένη πρόσβαση, το αρχείο περιέχει, κατ' ελάχιστον, την ημερομηνία, την ώρα εισόδου και εξόδου καθώς και το ονοματεπώνυμο του ατόμου που εισήλθε στον χώρο. Για τις ανεπιτυχείς προσβάσεις, το αρχείο περιέχει την ημερομηνία, την ώρα και το ονοματεπώνυμο του ατόμου που προσπάθησε να εισέλθει στον χώρο.
6. Ο πάροχος διατηρεί, για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, σε ηλεκτρονικό αρχείο τα στοιχεία των ατόμων που έχουν δικαίωμα φυσικής πρόσβασης στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου, την έκταση του δικαιώματος πρόσβασης καθενός από αυτούς και ιστορικό των δικαιωμάτων πρόσβασης που έχουν δοθεί από την έναρξη λειτουργίας του συστήματος.
7. Η συλλογή, η αποθήκευση, ο έλεγχος, η διαχείριση και η διατήρηση όλων των δεδομένων που περιέχονται στα ηλεκτρονικά αρχεία πραγματοποιούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αυθεντικότητα, η εμπιστευτικότητα, η ακεραιότητα και η διαθεσιμότητά τους, για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με τη διαδικασία που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτόν.

3.3 Ασφάλεια λογικής πρόσβασης

1. Το σύστημα άρσης του απορρήτου έχει προκαθορισμένα και καταγεγραμμένα σημεία λογικής πρόσβασης για κάθε τύπο λειτουργίας (χρήση, διαχείριση, έλεγχο).
2. Η πρόσβαση των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου στο σύστημα άρσης του απορρήτου πραγματοποιείται με χρήση αντίστοιχου «λογαριασμού» (δηλαδή, ζεύγους ονόματος χρήστη και κωδικού πρόσβασης), ο οποίος δημιουργείται αποκλειστικά για κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου, και χρήση συσκευής ασφαλούς αυθεντικοποίησης (π.χ. USB token). Τα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου διαφυλάττουν και φροντίζουν για την ορθή χρήση των μέσων πρόσβασης που τους έχουν δοθεί. Το μέσον λογικής πρόσβασης κάθε μέλους της ομάδας άρσης του απορρήτου προορίζεται για αποκλειστική χρήση από αυτό και δεν επιτρέπεται η χρήση του από άλλο μέλος της ίδιας ομάδας, ακόμη και αν έχουν τον ίδιο ρόλο και τα ίδια δικαιώματα.
3. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου διατηρεί ενημερωμένο ιστορικό (κατά προτίμηση σε ηλεκτρονικό αρχείο), το οποίο περιέχει τις πληροφορίες αναφορικά με τους λογαριασμούς πρόσβασης (ονόματα χρήστη, ταυτότητα χρήστη, σχετικές ημερομηνίες δη-

μιουργίας και κατάργησης λογαριασμών κ.ά.) για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου. Σχετικά με το αρχείο αυτό ισχύει η απαίτηση της παραγράφου 1 του κεφαλαίου 3.4 της σύστασης αυτής.

4. Συνιστάται να ορίζεται ο μέγιστος αριθμός ανεπιτυχών προσπαθειών λογικής πρόσβασης στο σύστημα άρσης του απορρήτου, πέραν του οποίου αρχίζει η διαδικασία χειρισμού περιστατικών ασφάλειας, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.6 της σύστασης αυτής.
5. Κάθε επιτυχής ή ανεπιτυχής προσπάθεια λογικής πρόσβασης στο σύστημα άρσης του απορρήτου καταγράφεται (logged) σε ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής πρόσβασης. Το αρχείο αυτό περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:
 - α) όνομα χρήστη,
 - β) ημερομηνία και ώρα προσπάθειας πρόσβασης,
 - γ) σημείο λογικής πρόσβασης, και
 - δ) ένδειξη επιτυχούς ή ανεπιτυχούς πρόσβασης. Για το εν λόγω αρχείο ισχύουν τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.4 της σύστασης αυτής. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου ελέγχει περιοδικά το περιεχόμενο του εν λόγω αρχείου, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.7 της σύστασης αυτής.
6. Ύστερα από κάθε επιτυχή πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, ενεργοποιείται αυτόματα η καταγραφή των ενεργειών στο σύστημα άρσης του απορρήτου σε ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής εντολών. Οι εντολές και οι ενέργειες που καταγράφονται σχετίζονται με τις διάφορες εφαρμογές χρήσης, διαχείρισης και ελέγχου του συστήματος άρσης του απορρήτου, αλλά και του λειτουργικού συστήματος. Για το εν λόγω αρχείο ισχύουν τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.4 της σύστασης αυτής. Ο επικεφαλής ομάδας άρσης του απορρήτου ελέγχει περιοδικά το περιεχόμενο του εν λόγω αρχείου, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.7 της σύστασης αυτής.
7. Πριν από την πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, στην οθόνη του χρησιμοποιούμενου τερματικού εξοπλισμού του συστήματος άρσης του απορρήτου εμφανίζεται προειδοποιητικό μήνυμα που ενημερώνει τον χρήστη ότι η πρόσβαση επιτρέπεται μόνο στα εξουσιοδοτημένα προς τούτο μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμφωνητικού αρμοδιοτήτων και εμπιστευτικότητας και ότι οι ενέργειες όλων των χρηστών του συστήματος άρσης του απορρήτου καταγράφονται και ελέγχονται. Η πρόσβαση επιτρέπεται μόνον εφόσον ο χρήστης αποδεχθεί το μήνυμα.
8. Ο τερματικός εξοπλισμός του συστήματος άρσης του απορρήτου, ο οποίος επιτρέπει την πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, διασυνδέεται μόνο με το σύστημα άρσης του απορρήτου και όχι με άλλα συστήματα ή δίκτυα (π.χ. το διαδίκτυο), κάθε δε περίπτωση διασύνδεσης επιτυγχάνεται μέσα από δικτυακή υποδομή του παρόχου, αποκλειστικής χρήσης.
9. Το μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου που έχει πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, τερματίζει τη χρησιμοποιούμενη εφαρμογή πριν από την απομάκρυνσή του από τον τερματικό εξοπλισμό του συστήματος άρσης του απορρήτου. Ο τερματικός εξοπλισμός του συστήματος άρσης του απορρήτου θα πρέπει να τερματίζει αυτόματα τη χρησιμοποιούμενη εφαρμογή στην περίπτωση που μείνει ανενεργός για περισσότερο από ένα προκαθορισμένο χρονικό όριο.

3.4. Ασφάλεια ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής εντολών και λογικών προσβάσεων (logfiles)

1. Η συλλογή, η αποθήκευση, ο έλεγχος, η διαχείριση και η διατήρηση όλων των δεδομένων που περιέχονται στα ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αυθεντικότητα, η εμπιστευτικότητα, η

ακεραιότητα και η διαθεσιμότητά τους, για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με τη διαδικασία που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτόν.

2. Τα ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων αποθηκεύονται σε έναν εξυπηρετητή ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής (log server), που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τον σκοπό αυτόν.
3. Η καταγραφή εντολών και προσβάσεων στα ηλεκτρονικά αρχεία είναι:
 - α) πλήρης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύσταση αυτή,
 - β) συνεχής,
 - γ) πραγματοποιείται σε πραγματικό χρόνο με μικρές αποκλίσεις, και
 - δ) πραγματοποιείται ούτως ώστε να μην υπάρχουν διακοπές στη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου.
4. Η δυνατότητα του συστήματος άρσης του απορρήτου (συμπεριλαμβανόμενου του λειτουργικού συστήματος) για την απενεργοποίηση του ηλεκτρονικού αρχείου καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου χρησιμοποιείται μόνο σε περιπτώσεις που είναι απολύτως απαραίτητο και υπό την προϋπόθεση ότι:
 - α) η αιτία απενεργοποίησης καταγράφεται,
 - β) έχει εξασφαλιστεί η έγγραφη εξουσιοδότηση του επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου, και
 - γ) καταγράφεται το όνομα χρήστη, η ημερομηνία και η ώρα της απενεργοποίησης.
5. Τα ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου κρυπτογραφούνται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητά τους. Ο αλγόριθμος κρυπτογράφησης που θα επιλεγεί πρέπει να είναι ευρέως αποδεκτός και προτυποποιημένος. Το μήκος των κλειδιών κρυπτογράφησης πρέπει να παρέχει επαρκή ασφάλεια από όλες τις γνωστές απειλές. Η διαχείριση των κλειδιών κρυπτογράφησης κατά τη δημιουργία, τη χρήση, την αποθήκευση και την καταστροφή τους πρέπει να πραγματοποιείται με ασφάλεια, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
6. Για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των δεδομένων που περιέχουν τα ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου, αφού κρυπτογραφηθούν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, υπογράφονται με τη χρήση κοινά αποδεκτών μεθόδων ηλεκτρονικών υπογραφών και τα αποτελέσματα της επιβεβαίωσης καταγράφονται σε ένα μέσο WORM (Write Once, Read Many).
7. Για λόγους διαθεσιμότητας των ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου, ο πάροχος διατηρεί αντίγραφα ασφάλειας σε έναν εξυπηρετητή αντιγράφων ασφάλειας (backup server).
8. Η αποθήκευση μαγνητικών ή άλλων μέσων που περιέχουν ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου ή αρχεία αποτελεσμάτων επιβεβαίωσης ηλεκτρονικής υπογραφής πραγματοποιείται σε χώρο που εξασφαλίζει το ίδιο ή υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας σε σχέση με τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου.
9. Σε περίπτωση δυσλειτουργίας του εξυπηρετητή ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής ή του εξυπηρετητή αντιγράφων ασφάλειας, ο πάροχος εφαρμόζει τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.6 της σύστασης αυτής.

3.5 Ασφάλεια κατά την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Οι εργασίες ανάπτυξης, συντήρησης και υποστήριξης του συστήματος άρσης του απορρήτου πραγματοποιούνται στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου από μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου ή από ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, που ανήκουν στο προσωπικό του προμηθευτή/κατασκευαστή του συστήματος άρσης του απορρήτου, υπό την επίβλεψη μέλους της ομάδας άρσης του απορρήτου. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου παρέχει ειδική έγγραφη εξουσιοδότηση για όλες τις σχετικές εργασίες.
2. Ο διαχειριστής συστήματος άρσης του απορρήτου διατηρεί κατάλογο, σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου, στον οποίο καταγράφεται ο εξοπλισμός του συστήματος άρσης του απορρήτου (υλικό, λογισμικό και τρέχουσα έκδοση αυτών). Επιπρόσθετα, στο αρχείο αυτό καταγράφονται όλες οι μεταβολές που λαμβάνουν χώρα στο υλικό και λογισμικό του συστήματος άρσης του απορρήτου και των ενεργών στοιχείων δικτύου αναφορικά με λειτουργίες άρσης του απορρήτου, οι λόγοι μεταβολής και το εμπλεκόμενο προσωπικό. Σχετικά με το αρχείο αυτό ισχύουν τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 του κεφαλαίου 3.4 της παρούσας. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου ελέγχει περιοδικά το περιεχόμενο του εν λόγω αρχείου, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.7 της παρούσας.
3. Το λογισμικό του συστήματος άρσης του απορρήτου, συμπεριλαμβανόμενων των προγραμμάτων αναβάθμισης (updates, patches κ.λπ.), συνοδεύεται από τα κατάλληλα μέσα και μηχανισμούς για τη διασφάλιση της αυθεντικότητας και της ακεραιότητάς του από τον προμηθευτή/κατασκευαστή. Ενδεικτικά αναφέρεται η ηλεκτρονική υπογραφή. Ο διαχειριστής του συστήματος άρσης του απορρήτου χρησιμοποιεί τα μέσα και τους μηχανισμούς αυτούς ώστε να ελέγχει την αυθεντικότητα και την ακεραιότητα του λογισμικού.
4. Κατά τη διαδικασία απεγκατάστασης ή απενεργοποίησης εξοπλισμού ή λογισμικού που σχετίζεται με το σύστημα άρσης του απορρήτου, ο πάροχος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτραπεί η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στην πληροφορία που έχει εγγραφεί στον εν λόγω εξοπλισμό ή λογισμικό (π.χ. σε μνήμες, δίσκους, βάσεις δεδομένων κ.λπ.).
5. Τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο αυτό ισχύουν και σχετικά με την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη των ενεργών στοιχείων δικτύου του παρόχου, αναφορικά με λειτουργίες άρσης του απορρήτου.

3.6 Χειρισμός περιστατικών ασφάλειας

1. Για τον χειρισμό των περιστατικών ασφάλειας ακολουθείται η σχετική διαδικασία που διαμορφώνει ο κάθε πάροχος.
2. Ως ομάδα άμεσου χειρισμού των περιστατικών που σχετίζονται με το σύστημα άρσης του απορρήτου ορίζεται η ομάδα άρσης του απορρήτου. Τα περιστατικά ασφάλειας που αφορούν το σύστημα άρσης του απορρήτου αξιολογούνται ως κρίσιμα, καταγράφονται σε ειδική έκθεση και αναφέρονται στον επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου.

3.7 Εσωτερικός έλεγχος διασφάλισης του απορρήτου κατά τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου πραγματοποιεί εσωτερικούς περιοδικούς ελέγχους σχετικούς με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου. Οι εσωτερικοί έλεγχοι και η σχετική διαδικασία (μεθοδολογία,

περιοδικότητα, αναφορά αποτελεσμάτων) των ελέγχων καθορίζονται από κοινού με τους διαχειριστές συστημάτων άρσης του απορρήτου.

2. Ο εσωτερικός έλεγχος πραγματοποιείται κατ' ελάχιστον κάθε τετράμηνο και τα αποτελέσματα του ελέγχου καταγράφονται σε ειδική αναφορά (αναφορά εσωτερικού ελέγχου).
3. Ειδικά, αναφορικά με την ορθή χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου, ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου ελέγχει τις ενέργειες τεχνικής διεκπεραίωσης των αιτημάτων άρσης του απορρήτου που έχουν πραγματοποιηθεί από τους χειριστές του συστήματος άρσης του απορρήτου ευθύς αμέσως μετά την υλοποίησή τους. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί κάποια ασυνέπεια (ενδεικτικά: λανθασμένη εισαγωγή αριθμού ή/και ημερομηνιών, εισαγωγή αριθμών που δεν περιέχονται σε διάταξη άρσης του απορρήτου) αρχίζει αμέσως η διαδικασία χειρισμού περιστατικών ασφάλειας, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.6 της παρούσας.

3.8 Γενικές απαιτήσεις διασύνδεσης του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Ο πάροχος λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε κάθε πληροφορία σχετική με τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου, η οποία αποθηκεύεται στα ενεργά στοιχεία του δικτύου ή διαβιβάζεται μέσω αυτών στο σύστημα άρσης του απορρήτου, να είναι ορατή και προσβάσιμη μόνον από τα εξουσιοδοτημένα προς τούτο πρόσωπα. Εάν αυτό δεν είναι τεχνικά εφικτό, η αιτία καταγράφεται και ο πάροχος περιορίζει την πρόσβαση στον ελάχιστο δυνατό αριθμό ατόμων, των οποίων η πρόσβαση καταγράφεται, και τα αρχεία καταγραφής των αντίστοιχων ενεργειών αποθηκεύονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.4 της παρούσας. Τα αρχεία αυτά υπόκεινται στους περιοδικούς εσωτερικούς ελέγχους που περιγράφονται στο κεφάλαιο 3.7 της παρούσας.
2. Η διαβίβαση των στοιχείων και του περιεχομένου της επικοινωνίας στις αρμόδιες αρχές πραγματοποιείται μόνο μέσω ασφαλών καναλιών, τα οποία ικανοποιούν τις βασικές απαιτήσεις ασφάλειας: εμπιστευτικότητα (confidentiality), ακεραιότητα (integrity) και αυθεντικοποίηση (authentication). Ειδικότερα, για την εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας χρησιμοποιούνται τεχνικές κρυπτογράφησης με ευρέως αποδεκτούς και προτυποποιημένους αλγορίθμους. Η διαχείριση των κλειδιών κρυπτογράφησης κατά τη δημιουργία, τη χρήση, την αποθήκευση και την καταστροφή τους γίνεται με ασφάλεια και το μήκος των κλειδιών παρέχει επαρκή ασφάλεια από τις γνωστές απειλές. Για την εξασφάλιση της ακεραιότητας χρησιμοποιούνται κοινά αποδεκτοί αλγόριθμοι δημιουργίας ψηφιακών υπογραφών. Για την εξασφάλιση της αμοιβαίας αυθεντικοποίησης (authentication) της ταυτότητας αποστολέα (παρόχου) και παραλήπτη (αρμόδιας αρχής) χρησιμοποιούνται τεχνικές ασύμμετρης κρυπτογράφησης με ευρέως αποδεκτούς και προτυποποιημένους αλγορίθμους.

Μαρούσι, 23 Φεβρουαρίου 2009

Ο Πρόεδρος
Ανδρέας Λαμπρινόπουλος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΑΠΟΦΑΣΗ 53 /2009

Θέμα: «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τις αρμόδιες αρχές κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο»

Την Τετάρτη 14 Ιανουαρίου 2009 και ώρα 10.30 π.μ. συνεδρίασε η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ, παρασταμένων του Προέδρου κυρίου Α. Λαμπρινόπουλου, του Αντιπροέδρου κυρίου Μ. Καρατζά και των τακτικών μελών κυρίων Ι. Βενιέρη, Σ. Κάτσικα, Χ. Καψάλη, Κ. Μαραβέλα και Σ. Σκοπετέα.

Έχοντας υπόψη το άρθρο 19 του Συντάγματος, τον Ν. 3115/2003 («Αρχή διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών», ΦΕΚ 47/Β'/27.02.2003) και ιδίως το άρθρο 1, παράγρ. 1 και το άρθρο 6, παράγρ. 1, περίπτ. Ι' του νόμου αυτού, το ΠΔ 47/2005 («Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του», ΦΕΚ 64/Α'/10.3.2005) και το πρακτικό της συνεδρίασης της Ολομέλειας της Αρχής της 1.10.2008, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ ενέκρινε την ακόλουθη «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου στις αρμόδιες αρχές».

1. Σκοπός – Πεδίο εφαρμογής

Σκοπός της παρούσας είναι η καταγραφή των μέτρων που συνιστάται να εφαρμόζουν οι αρμόδιες αρχές για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών σε πραγματικό χρόνο.

2. Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας, ισχύουν οι ορισμοί του ΠΔ 47/2005 «Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του» (ΦΕΚ 64/Α'/10.3.2005).

Επίσης, νοούνται ως:

σύστημα άρσης του απορρήτου: το σύνολο του εξοπλισμού της αρμόδιας αρχής, συμπεριλαμβανομένου του τερματικού εξοπλισμού, που αποτελείται από υλικό (hardware) και λογισμικό (software) και παρέχει τη δυνατότητα συλλογής, αποθήκευσης, διαχείρισης και ελέγχου των δεδομένων που σχετίζονται με τα αιτήματα άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο.

εγκαταστάσεις συστήματος άρσης του απορρήτου: χώροι ελεγχόμενοι από την αρμόδια αρχή, στους οποίους είναι εγκατεστημένο το σύστημα άρσης του απορρήτου ή μέρος του.

τερματικός εξοπλισμός συστήματος άρσης του απορρήτου: εξοπλισμός ο οποίος είναι εγκατεστημένος αποκλειστικά εντός των εγκαταστάσεων του συστήματος άρσης του απορρήτου και χρησιμοποιείται για την εκτέλεση λειτουργίας του συστήματος άρσης του απορρήτου.

περιστατικό ασφάλειας: κάθε απειλή, επίθεση, αδυναμία ή δυσλειτουργία που δυνάμει έχει επιπτώσεις στην ασφάλεια του συστήματος άρσης του απορρήτου.

αντίγραφα ασφάλειας: αντίγραφα ηλεκτρονικών αρχείων, τα οποία αποθηκεύονται για την ανάκτηση των πρωτότυπων αρχείων σε περίπτωση καταστροφής ή αλλοίωσής τους.

ομάδα άρσης του απορρήτου: το προσωπικό της αρμόδιας αρχής, στο οποίο έχει ανατεθεί η λειτουργία, ο έλεγχος, η χρήση, η ασφάλεια και η διαχείριση του συστήματος άρσης του απορρήτου.

3. Πολιτική διασφάλισης του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου

3.1 Ορισμός – Γενικές απαιτήσεις

1. Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου (στο εξής πολιτική διασφάλισης του απορρήτου) είναι το σύνολο των κανόνων και κριτηρίων που διέπουν τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου των αρμόδιων αρχών, με σκοπό τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου. Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου καθορίζει με σαφήνεια τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου και εφαρμόζεται μέσω συγκεκριμένων διαδικασιών και κανόνων. Στην πολιτική διασφάλισης του απορρήτου προβλέπεται η χρήση των απαραίτητων μηχανισμών ασφάλειας, καθώς και η τήρηση, όπου είναι απαραίτητο, των κατάλληλων αρχείων για την παρακολούθηση όλων των ενεργειών που σχετίζονται με το σύστημα άρσης του απορρήτου.
2. Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου εκπονείται από τις αρμόδιες αρχές με γνώμονα την παρούσα σύσταση και αποτελείται, κατ' ελάχιστον, από τις επιμέρους πολιτικές που ορίζονται στα κεφάλαια της ενότητας αυτής.

3.2 Πολιτική ασφάλειας του προσωπικού και πολιτική αποδεκτής χρήσης

1. Τα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου έχουν συγκεκριμένους, διακριτούς και σαφώς προσδιορισμένους ρόλους. Συνιστάται να ορίζονται οι παρακάτω διακριτοί ρόλοι:
 - α) «Επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται συνολικά η ορθή λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου λειτουργίας του (audit), η εφαρμογή της πολιτικής διασφάλισης του απορρήτου και η απονομή ρόλων στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου. Στο ίδιο πρόσωπο είναι δυνατόν να ανατεθεί και ο ρόλος του ελεγκτή (auditor) της ορθής λειτουργίας του συστήματος άρσης του απορρήτου και της εφαρμογής της πολιτικής διασφάλισης του απορρήτου.
 - β) «Χειριστής συστήματος άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η τεχνική διεκπεραίωση των αιτημάτων και των υπόλοιπων βασικών λειτουργιών του συστήματος άρσης του απορρήτου και συνεπώς μπορεί να αποκτά λογική πρόσβαση σε στοιχεία και στο περιεχόμενο επικοινωνίας στα οποία αναφέρονται οι διατάξεις άρσης του απορρήτου.
 - γ) «Διαχειριστής συστήματος άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η διαμόρφωση (configuration), η συντήρηση (maintenance) και η υποστήριξη (support) του συστήματος άρσης του απορρήτου και των μέτρων ασφαλείας του. Ο διαχειριστής του

συστήματος άρσης του απορρήτου δεν έχει πρόσβαση σε στοιχεία και στο περιεχόμενο επικοινωνίας στα οποία αναφέρονται οι διατάξεις άρσης του απορρήτου.

2. Ο καθορισμός των δικαιωμάτων πρόσβασης των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου στο σύστημα άρσης του απορρήτου βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:
 - α) στην αναγκαιότητα γνώσης ('need-to-know principle'): κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου έχει δικαίωμα πρόσβασης μόνο σε πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση ενεργειών που προβλέπονται από τον ρόλο του,
 - β) στα ελάχιστα δικαιώματα ('least privilege principle'): κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου έχει δικαίωμα πρόσβασης μόνο στα συστήματα στα οποία είναι απαραίτητο να έχει πρόσβαση για την εκτέλεση ενεργειών που προβλέπονται για τον ρόλο του, και
 - γ) στον διαχωρισμό ρόλων και επιπέδων εξουσιοδότησης ('segregation of duties and authorization level'): κανένα μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου δεν κατέχει περισσότερους από έναν ρόλους ή επίπεδα εξουσιοδότησης.
3. Κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου:
 - α) τηρείως εμπιστευτική κάθε πληροφορία που σχετίζεται με τον ρόλο του, τη συνολική λειτουργία της άρσης του απορρήτου, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία ή στοιχείο υποπίπτει στην αντίληψή του ή την κατοχή του, ως αποτέλεσμα της φύσης της εργασίας του,
 - β) είναι κατάλληλα και επαρκώς εκπαιδευμένο για τη διεκπεραίωση του ρόλου του, γνωρίζει τις διαδικασίες που εφαρμόζονται και σχετίζονται με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου και τα σχετικά μέτρα ασφάλειας,
 - γ) είναι ενημερωμένο ως προς τις νομικές, τεχνικές και άλλες υποχρεώσεις και ευθύνες που απορρέουν από τον ρόλο του.

3.3 Πολιτική φυσικής ασφάλειας

1. Η αρμόδια αρχή διαθέτει και εφαρμόζει την πολιτική φυσικής ασφάλειας στους χώρους εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος άρσης του απορρήτου.
2. Η πολιτική φυσικής ασφάλειας καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή μη εξουσιοδοτημένης φυσικής πρόσβασης στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου, καθώς και τους μηχανισμούς ελεγχόμενης εισόδου, ώστε να διασφαλίζεται ότι η είσοδος επιτρέπεται μόνο στα εξουσιοδοτημένα άτομα.
3. Οι εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου βρίσκονται σε διακριτούς χώρους, που προορίζονται αποκλειστικά για τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου.

3.4 Πολιτική λογικής πρόσβασης

1. Το σύστημα άρσης του απορρήτου έχει προκαθορισμένα σημεία λογικής πρόσβασης για κάθε τύπο λειτουργίας (χρήση, διαχείριση, έλεγχος), τα οποία είναι καταγεγραμμένα στην πολιτική λογικής πρόσβασης.
2. Η λογική πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου γίνεται με τρόπο ώστε να αναγνωρίζεται η ταυτότητα των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου που αποκτούν πρόσβαση στο σύστημα με σκοπό τη χρήση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του συστήματος άρσης του απορρήτου. Η χρήση του ίδιου μέσου πρόσβασης (π.χ. όνομα χρήστη και κωδικός πρόσβασης) από περισσότερους χρήστες δεν επιτρέπεται.
3. Η πολιτική λογικής πρόσβασης καθορίζει κατ' ελάχιστον, και με τρόπο λεπτομερή και σαφή, τις ακόλουθες διαδικασίες:

- α) Διαδικασία διαχείρισης (προσθήκης/διαγραφής/τροποποίησης) χρηστών στο σύστημα άρσης του απορρήτου. Η διαδικασία περιλαμβάνει την εξουσιοδότηση των χρηστών ανάλογα με τον ρόλο που τους έχει ανατεθεί. Η διαδικασία προβλέπει τη διατήρηση των στοιχείων των χρηστών που έχουν ή είχαν πρόσβαση στο σύστημα για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος.
- β) Διαδικασία ελέγχου της διαδικασίας διαχείρισης χρηστών. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου σε συνεργασία με τον διαχειριστή του συστήματος άρσης του απορρήτου πραγματοποιούν περιοδικά έλεγχο με σκοπό την επαλήθευση της ορθής εφαρμογής της διαδικασίας διαχείρισης χρηστών.
4. Κάθε επιτυχής ή ανεπιτυχής προσπάθεια πρόσβασης στο σύστημα άρσης του απορρήτου καταγράφεται (logged) σε ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής πρόσβασης, το οποίο διατηρείται για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου και περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον τα ακόλουθα:
- α) όνομα χρήστη,
 - β) ημερομηνία και ώρα πρόσβασης,
 - γ) σημείο λογικής πρόσβασης, και
 - δ) ένδειξη επιτυχούς ή ανεπιτυχούς πρόσβασης.
- Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου περιγράφει τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας του ηλεκτρονικού αρχείου καταγραφής πρόσβασης.
5. Ύστερα από κάθε επιτυχή πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, ενεργοποιείται αυτόματα η καταγραφή των ενεργειών των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου σε ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής εντολών, το οποίο διατηρείται για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου. Οι εντολές και οι ενέργειες που καταγράφονται σχετίζονται με τις διάφορες εφαρμογές χρήσης, διαχείρισης και ελέγχου του συστήματος άρσης του απορρήτου, αλλά και του λειτουργικού συστήματος. Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου περιγράφει τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας του ηλεκτρονικού αρχείου καταγραφής εντολών.

3.5 Πολιτική ασφάλειας ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής (logfiles)

1. Η συλλογή, η αποθήκευση, ο έλεγχος, η διαχείριση και η διατήρηση όλων των απαραίτητων δεδομένων των ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής εντολών και προσβάσεων πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αυθεντικότητα, η εμπιστευτικότητα, η ακεραιότητα και η διαθεσιμότητά τους για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, ακολουθώντας τη διαδικασία που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτό.
2. Η δυνατότητα του συστήματος άρσης του απορρήτου (συμπεριλαμβανομένου του λειτουργικού συστήματος) για την απενεργοποίηση του ηλεκτρονικού αρχείου καταγραφής χρησιμοποιείται μόνο σε περιπτώσεις που κρίνεται απολύτως απαραίτητο και υπό την προϋπόθεση ότι:
 - α) η αιτία απενεργοποίησης καταγράφεται,
 - β) έχει εξασφαλιστεί η έγγραφη εξουσιοδότηση του επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου, και
 - γ) καταγράφεται το όνομα του χρήστη, η ημερομηνία και η ώρα της απενεργοποίησης.
3. Σε περίπτωση που η συλλογή, η αποθήκευση, ο έλεγχος, η διαχείριση και η διατήρηση των δεδομένων των ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής εντολών και προσβάσεων εμφανίζει λειτουργικά προβλήματα, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.7 της σύστασης αυτής.

3.6 Πολιτική ασφάλειας κατά την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Η πολιτική ασφάλειας κατά την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη του συστήματος άρσης του απορρήτου εξασφαλίζει ότι οι εργασίες ανάπτυξης, συντήρησης και υποστήριξης στον υπάρχοντα εξοπλισμό καθώς και η εισαγωγή καινούργιου εξοπλισμού γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται το απόρρητο των επικοινωνιών και να μην παραβιάζεται η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου.
2. Η πολιτική ασφάλειας κατά την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη του συστήματος άρσης του απορρήτου περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστον, διαδικασίες οι οποίες αφορούν:
 - α) τη δοκιμή και την εγκατάσταση νέου εξοπλισμού,
 - β) την καταγραφή των αλλαγών που πραγματοποιούνται σε υπάρχοντα εξοπλισμό,
 - γ) τη διαχείριση και τη διαμόρφωση του εξοπλισμού, και
 - δ) την εξουσιοδότηση και τον έλεγχο τρίτων (π.χ. εξωτερικών συνεργατών, προμηθευτών) που ενδεχομένως εμπλέκονται στις εργασίες ανάπτυξης, συντήρησης και υποστήριξης του συστήματος άρσης του απορρήτου.
3. Κατά τη διαδικασία απεγκατάστασης ή απενεργοποίησης εξοπλισμού ή λογισμικού που σχετίζεται με το σύστημα άρσης του απορρήτου, η αρμόδια αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτραπεί η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στην πληροφορία που έχει εγγραφεί στον εν λόγω εξοπλισμό ή λογισμικό (π.χ. σε μνήμες, δίσκους, βάσεις δεδομένων, κ.λπ.).

3.7 Διαδικασία χειρισμού περιστατικών ασφάλειας

1. Για τον χειρισμό των περιστατικών ασφάλειας ακολουθείται η σχετική διαδικασία που διαμορφώνει η κάθε αρμόδια αρχή.
2. Ως ομάδα άμεσου χειρισμού των περιστατικών που σχετίζονται με το σύστημα άρσης του απορρήτου ορίζεται η ομάδα άρσης του απορρήτου. Τα περιστατικά ασφάλειας που αφορούν το σύστημα άρσης του απορρήτου αξιολογούνται ως κρίσιμα, καταγράφονται σε ειδική έκθεση και αναφέρονται στον επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου.

3.8 Πολιτική εσωτερικού ελέγχου διασφάλισης του απορρήτου κατά τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου πραγματοποιεί εσωτερικούς περιοδικούς ελέγχους σχετικούς με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου. Οι εσωτερικοί έλεγχοι αναφέρονται ρητά στην πολιτική διασφάλισης του απορρήτου και η σχετική διαδικασία (μεθοδολογία, περιοδικότητα, αναφορά αποτελεσμάτων) των ελέγχων καθορίζεται από κοινού με τον διαχειριστή των συστημάτων άρσης του απορρήτου.
2. Οι εσωτερικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται κατ' ελάχιστον σε ετήσια βάση και τα αποτελέσματα των ελέγχων καταγράφονται σε ειδική αναφορά (αναφορά εσωτερικού ελέγχου).

3.9 Πολιτική ασφάλειας του εσωτερικού δικτύου του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Η πολιτική ασφάλειας του εσωτερικού δικτύου του συστήματος άρσης του απορρήτου περιγράφει αναλυτικά τα μέτρα ασφάλειας που εφαρμόζει η αρμόδια αρχή για την προστασία του εσωτερικού δικτύου του συστήματος άρσης του απορρήτου και την αποτροπή μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης σε αυτό.

2. Το εσωτερικό δίκτυο του συστήματος άρσης του απορρήτου αποτελεί διακριτό υποδίκτυο (διακριτή ζώνη) του εσωτερικού δικτύου της αρμόδιας αρχής και δεν επικοινωνεί με οποιονδήποτε τρόπο με άλλα υποδίκτυα (ζώνες) ή με το διαδίκτυο. Επιτρέπεται μόνον η διασύνδεσή του με το δίκτυο των παρόχων για τη διαβίβαση των στοιχείων και του περιεχομένου επικοινωνίας, στο πλαίσιο εκτέλεσης των διατάξεων άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
3. Σε φυσικό επίπεδο, το εσωτερικό δίκτυο του συστήματος άρσης του απορρήτου είναι δυνατόν να εκτείνεται σε περισσότερα του ενός απομακρυσμένα σημεία. Στην περίπτωση αυτή, η διασύνδεση επιτυγχάνεται μέσα από δικτυακή υποδομή, με τη χρήση ισχυρών μεθόδων κρυπτογράφησης.

3.10 Πολιτική ασφάλειας των αποθηκευμένων στοιχείων και του περιεχομένου επικοινωνίας

1. Το περιεχόμενο και τα στοιχεία επικοινωνίας που διαβιβάζονται από τους παρόχους στις αρμόδιες αρχές αποθηκεύονται με ασφάλεια στα συστήματα των αρχών. Προς τούτο, χρησιμοποιούνται τεχνικές κρυπτογράφησης με ευρέως αποδεκτούς και προτυποποιημένους αλγορίθμους. Η διαχείριση των κλειδιών κρυπτογράφησης κατά τη δημιουργία, τη χρήση, την αποθήκευση και την καταστροφή αυτών γίνεται με ασφάλεια και το μήκος των κλειδιών πρέπει να παρέχει επαρκή ασφάλεια από τις γνωστές απειλές.

Μαρούσι, 23 Φεβρουαρίου 2009

Ο Πρόεδρος
Ανδρέας Λαμπρινόπουλος

Πίνακας συντομογραφιών

ΑΔΑΕ	Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών
ΑΕΒΕ	Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία
ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΕΤ	Ανώνυμη Ελληνική Εταιρεία Τηλεπικοινωνιών
ΑΔΠ	Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών
ΑΕΙ	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΠΔΠΧ	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
ΑΤΜ	Αυτόματη Ταμειολογιστική Μηχανή
ΓΓΣ	Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
ΕΔΕΤ	Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΤΤ	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ΕΚΔΔΑ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΜΠ	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
ΕΣΑΔΠ	Εθνική Στρατηγική Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών
ΕΣΑΕ	Εθνικό Σχέδιο Ασφάλειας Επικοινωνιών
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΥΠ	Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών
ΙΝΕΠ	Ινστιτούτο Επιμόρφωσης
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
Ν.	Νόμος
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΤΕΙ	Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΥΟΔ	Τεύχος Υπαλλήλων Ειδικών Θέσεων και Οργάνων Διοίκησης Δημόσιων Φορέων
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
CMS	Content Management Software
EAST	European ATM Security Team
ENISA	European Network Information Security Agency
ESRIF	European Security Research and Innovation Forum
ETSI	European Telecommunications Standards Institute
IRG	Independent Regulators Group
ITU	International Telecommunication Union
ITU-T	International Telecommunication Union- Telecommunication Standardisation Sector
LAN	Local Area Network
LI	Lawful Interception
PKI	Public Key Infrastructure
PKI	Public Key Infrastructure
SSL	Secure Sockets Layer
TC LI	Technical Committee Lawful Interception
VPN	Virtual Private Network
W3C	World Wide Web Consortium

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

5 JKL

6

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΑΠΟΦΑΣΗ 52 /2009

Θέμα: «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο»

Την Τετάρτη 14 Ιανουαρίου 2009 και ώρα 10.30 π.μ. συνεδρίασε η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ, παραστημένων του Προέδρου κυρίου Α. Λαμπρινόπουλου, του Αντιπροέδρου κυρίου Μ. Καρατζά και των τακτικών μελών κυρίων Ι. Βενιέρη, Σ. Κάτσικα, Χ. Καψάλη, Κ. Μαραβέλα και Σ. Σκοπετιά.

Έχοντας υπόψη το άρθρο 19 του Συντάγματος, τον Ν. 3115/2003 («Αρχή διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών», ΦΕΚ 47/Β'/27.02.2003) και ιδίως το άρθρο 1, παράγρ. 1 και το άρθρο 6, παράγρ. 1, περίπτ. ι' του νόμου αυτού, το ΠΔ 47/2005 («Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του», ΦΕΚ 64/Α'/10.3.2005) και το πρακτικό της συνεδρίασης της Ολομέλειας της Αρχής της 1.10.2008, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ ενέκρινε την ακόλουθη «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο».

1. Σκοπός – Πεδίο εφαρμογής

Σκοπός της παρούσας είναι η καταγραφή των μέτρων που συνιστάται να εφαρμόζουν οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών σε πραγματικό χρόνο.

2. Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας, ισχύουν οι ορισμοί του ΠΔ 47/2005 «Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του» (ΦΕΚ 64/Α'/10.3.2005).

Επίσης, νοούνται ως:

σύστημα άρσης του απορρήτου: το σύνολο του εξοπλισμού του παρόχου (εξαιρουμένων των ενεργών στοιχείων δικτύου), αποτελούμενο από υλικό (hardware) και λογισμικό (software), το οποίο παρέχει τη δυνατότητα συλλογής, χειρισμού, διαχείρισης, ελέγχου και διαβίβασης δεδομένων προς την αρμόδια αρχή για τη διεκπεραίωση αιτημάτων άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο. Στο σύστημα άρσης του απορρήτου περιλαμβάνεται ο τερματικός εξοπλισμός, ο εξυπηρετητής ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής, ο εξυπηρετητής αντιγράφων ασφάλειας κ.λπ.

ενεργό στοιχείο δικτύου ή ενεργός εξοπλισμός δικτύου: εξοπλισμός αποτελούμενος από υλικό (hardware) και λογισμικό (software), ο οποίος εκτελεί λειτουργίες υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Το σύστημα άρσης του απορρήτου διαθέτει κατάλληλες διεπαφές προς/από τον

ενεργό εξοπλισμό ώστε να συλλέγει στοιχεία σχετικά με τις άρσεις του απορρήτου [ενδεικτικά αναφέρονται ψηφιακά κέντρα μεταγωγής (MSC, GMSC), δρομολογητές (routers), εξυπηρετητές (AAA server, proxies) κ.λπ.

εγκαταστάσεις συστήματος άρσης του απορρήτου: χώροι ελεγχόμενοι από τον πάροχο, στους οποίους είναι εγκατεστημένο το σύστημα άρσης του απορρήτου ή μέρος του.

τερματικός εξοπλισμός συστήματος άρσης του απορρήτου: εξοπλισμός ο οποίος είναι εγκατεστημένος αποκλειστικά εντός των εγκαταστάσεων του συστήματος άρσης του απορρήτου και χρησιμοποιείται για την εκτέλεση λειτουργίας του συστήματος άρσης του απορρήτου.

περιστατικό ασφάλειας: κάθε απειλή, επίθεση, αδυναμία ή δυσλειτουργία που δυνάμει έχει επιπτώσεις στην ασφάλεια του συστήματος άρσης του απορρήτου.

αντίγραφα ασφάλειας: αντίγραφα ηλεκτρονικών αρχείων, τα οποία αποθηκεύονται για την ανάκτηση των πρωτότυπων αρχείων σε περίπτωση καταστροφής ή αλλοίωσής τους.

ομάδα άρσης του απορρήτου: το προσωπικό του παρόχου στο οποίο έχει ανατεθεί η λειτουργία, ο έλεγχος, η χρήση, η ασφάλεια και η διαχείριση του συστήματος άρσης του απορρήτου.

3. Μέτρα ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου

3.1 Μέτρα ως προς το προσωπικό

1. Ο αριθμός των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου είναι ο ελάχιστος απαιτούμενος, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ορθή και απρόσκοπτη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου.
2. Τα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου έχουν συγκεκριμένους, διακριτούς και σαφώς προσδιορισμένους ρόλους. Συνιστάται να ορίζονται οι παρακάτω διακριτοί ρόλοι:
 - α) «Επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται συνολικά η ορθή λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου, συμπεριλαμβανομένου και του ελέγχου λειτουργίας του (audit), και η απονομή των υπόλοιπων ρόλων στα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου. Ο «επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου» και το προβλεπόμενο στο άρθρο 8 του ΠΔ 47/2005 «εξουσιοδοτημένο πρόσωπο» συνιστάται να είναι το ίδιο πρόσωπο.
 - β) «Χειριστής του συστήματος άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η τεχνική διεκπεραίωση των αιτημάτων και των υπόλοιπων βασικών λειτουργιών του συστήματος άρσης του απορρήτου, όπως η έναρξη (initiation), η τροποποίηση (modification) και ο τερματισμός (termination) εκτέλεσης μιας διάταξης άρσης του απορρήτου.
 - γ) «Διαχειριστής του συστήματος άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η διαμόρφωση (configuration), η συντήρηση (maintenance) και η υποστήριξη (support) του συστήματος άρσης του απορρήτου και των μέτρων ασφάλειάς του.
 - δ) «Διαχειριστής του εξυπηρετητή ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η διαμόρφωση (configuration), η συντήρηση (maintenance) και η υποστήριξη (support) του εξυπηρετητή ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής και των μέτρων ασφάλειάς του.
3. Ο καθορισμός των δικαιωμάτων πρόσβασης των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου στο σύστημα άρσης του απορρήτου βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- α) στην αναγκαιότητα γνώσης ('need-to-know principle'): κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου έχει δικαίωμα πρόσβασης μόνο σε πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση ενεργειών που προβλέπονται από τον ρόλο του,
 - β) στα ελάχιστα δικαιώματα ('least privilege principle'): κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου έχει δικαίωμα πρόσβασης μόνο στα συστήματα στα οποία είναι απαραίτητο να έχει πρόσβαση για την εκτέλεση ενεργειών που προβλέπονται για τον ρόλο του, και
 - γ) στον διαχωρισμό ρόλων και επιπέδων εξουσιοδότησης ('segregation of duties and authorization level'): κανένα μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου δεν κατέχει περισσότερους από έναν ρόλους ή επίπεδα εξουσιοδότησης.
4. Η εξουσιοδότηση και τα δικαιώματα πρόσβασης στο σύστημα άρσης του απορρήτου δίνονται στα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου ανάλογα με τον ρόλο που έχει ανατεθεί σε καθένα από αυτά. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου και ο διαχειριστής του συστήματος άρσης του απορρήτου ορίζουν από κοινού τα επίπεδα εξουσιοδότησης και τα δικαιώματα πρόσβασης που αντιστοιχούν σε κάθε ρόλο και περιοδικά τα ελέγχουν και τα αναθεωρούν.
5. Κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου:
- α) ασκεί τα καθήκοντά του βάσει ρητής και ειδικής εξουσιοδότησης,
 - β) τηρεί ως εμπιστευτική κάθε πληροφορία που σχετίζεται με τον ρόλο του, τη συνολική λειτουργία της άρσης του απορρήτου στον πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία ή στοιχείο υποπίπτει στην αντίληψή του ή στην κατοχή του ως αποτέλεσμα της φύσης της εργασίας του,
 - γ) είναι κατάλληλα και επαρκώς εκπαιδευμένο για τη διεκπεραίωση του ρόλου του, γνωρίζει τις διαδικασίες που εφαρμόζονται στον πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και σχετίζονται με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου και τα σχετικά μέτρα ασφάλειας,
 - δ) είναι ενημερωμένο ως προς τις νομικές, τεχνικές και άλλες υποχρεώσεις και ευθύνες που απορρέουν από τον ρόλο του.
6. Τα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου, πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, υπογράφουν συμφωνητικό αρμοδιοτήτων και εμπιστευτικότητας, στο οποίο περιέχονται κατ' ελάχιστον τα προβλεπόμενα στην προηγούμενη παράγραφο.
7. Η ταυτότητα των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου, εκτός από τον επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου, καθώς και ο ρόλος τους, αποτελεί εμπιστευτική πληροφορία.

3.2 Φυσική ασφάλεια

Οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή μη εξουσιοδοτημένης φυσικής πρόσβασης στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου. Ειδικότερα:

1. Οι εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου είναι καταγεγραμμένες και περιορίζονται στον ελάχιστο δυνατό αριθμό χώρων.
2. Η κατασκευή των χώρων αποκλείει τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση. Επιπλέον, οι χώροι προστατεύονται με συστήματα άμεσης ανίχνευσης μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης (όπως συστήματα συναγερμού) καθώς και με σύστημα κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, τηρουμένης της κείμενης νομοθεσίας.
3. Ο πάροχος θέτει σε λειτουργία μηχανισμό ελέγχου της πρόσβασης, προκειμένου αυτή να επιτρέπεται μόνο στα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου. Η πρόσβαση είναι δυνατή μόνο μετά την επιτυχή επιβεβαίωση της ταυτότητας του εξουσιοδοτημένου μέλους της ομάδας άρσης του απορρήτου.

4. Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου σε άτομο που δεν ανήκει στην ομάδα άρσης του απορρήτου του παρόχου επιτρέπεται μόνον ύστερα από σχετική άδεια του επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου. Στην άδεια πρόσβασης καταγράφονται:
 - α) ο λόγος για τον οποίο παρέχεται άδεια πρόσβασης (π.χ. εργασίες συντήρησης εξοπλισμού, αναβάθμιση του λογισμικού κ.λπ.),
 - β) το ονοματεπώνυμο του ατόμου στο οποίο δίνεται η άδεια πρόσβασης,
 - γ) η ιδιότητα του ατόμου στο οποίο δίνεται η άδεια πρόσβασης, και
 - δ) το χρονικό διάστημα ισχύος της άδειας πρόσβασης. Η παραμονή ατόμου που δεν ανήκει στην ομάδα άρσης του απορρήτου του παρόχου σε εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου γίνεται υπό την επίβλεψη μέλους της ομάδας άρσης του απορρήτου.
5. Ο πάροχος διατηρεί, για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής:
 - α) των προσβάσεων των εξουσιοδοτημένων μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου,
 - β) των προσβάσεων των ατόμων που έχουν λάβει σχετική άδεια σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, και
 - γ) των ανεπιτυχών προσπαθειών πρόσβασης.
 Για κάθε επιτυχημένη πρόσβαση, το αρχείο περιέχει, κατ' ελάχιστον, την ημερομηνία, την ώρα εισόδου και εξόδου καθώς και το ονοματεπώνυμο του ατόμου που εισήλθε στον χώρο. Για τις ανεπιτυχείς προσβάσεις, το αρχείο περιέχει την ημερομηνία, την ώρα και το ονοματεπώνυμο του ατόμου που προσπάθησε να εισέλθει στον χώρο.
6. Ο πάροχος διατηρεί, για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, σε ηλεκτρονικό αρχείο τα στοιχεία των ατόμων που έχουν δικαίωμα φυσικής πρόσβασης στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου, την έκταση του δικαιώματος πρόσβασης καθενός από αυτούς και ιστορικό των δικαιωμάτων πρόσβασης που έχουν δοθεί από την έναρξη λειτουργίας του συστήματος.
7. Η συλλογή, η αποθήκευση, ο έλεγχος, η διαχείριση και η διατήρηση όλων των δεδομένων που περιέχονται στα ηλεκτρονικά αρχεία πραγματοποιούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αυθεντικότητα, η εμπιστευτικότητα, η ακεραιότητα και η διαθεσιμότητά τους, για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με τη διαδικασία που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτόν.

3.3 Ασφάλεια λογικής πρόσβασης

1. Το σύστημα άρσης του απορρήτου έχει προκαθορισμένα και καταγεγραμμένα σημεία λογικής πρόσβασης για κάθε τύπο λειτουργίας (χρήση, διαχείριση, έλεγχο).
2. Η πρόσβαση των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου στο σύστημα άρσης του απορρήτου πραγματοποιείται με χρήση αντίστοιχου «λογαριασμού» (δηλαδή, ζεύγους ονόματος χρήστη και κωδικού πρόσβασης), ο οποίος δημιουργείται αποκλειστικά για κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου, και χρήση συσκευής ασφαλούς αυθεντικοποίησης (π.χ. USB token). Τα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου διαφυλάττουν και φροντίζουν για την ορθή χρήση των μέσων πρόσβασης που τους έχουν δοθεί. Το μέσον λογικής πρόσβασης κάθε μέλους της ομάδας άρσης του απορρήτου προορίζεται για αποκλειστική χρήση από αυτό και δεν επιτρέπεται η χρήση του από άλλο μέλος της ίδιας ομάδας, ακόμη και αν έχουν τον ίδιο ρόλο και τα ίδια δικαιώματα.
3. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου διατηρεί ενημερωμένο ιστορικό (κατά προτίμηση σε ηλεκτρονικό αρχείο), το οποίο περιέχει τις πληροφορίες αναφορικά με τους λογαριασμούς πρόσβασης (ονόματα χρήστη, ταυτότητα χρήστη, σχετικές ημερομηνίες δη-

μιουργίας και κατάργησης λογαριασμών κ.ά.) για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου. Σχετικά με το αρχείο αυτό ισχύει η απαίτηση της παραγράφου 1 του κεφαλαίου 3.4 της σύστασης αυτής.

4. Συνιστάται να ορίζεται ο μέγιστος αριθμός ανεπιτυχών προσπαθειών λογικής πρόσβασης στο σύστημα άρσης του απορρήτου, πέραν του οποίου αρχίζει η διαδικασία χειρισμού περιστατικών ασφάλειας, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.6 της σύστασης αυτής.
5. Κάθε επιτυχής ή ανεπιτυχής προσπάθεια λογικής πρόσβασης στο σύστημα άρσης του απορρήτου καταγράφεται (logged) σε ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής πρόσβασης. Το αρχείο αυτό περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:
 - α) όνομα χρήστη,
 - β) ημερομηνία και ώρα προσπάθειας πρόσβασης,
 - γ) σημείο λογικής πρόσβασης, και
 - δ) ένδειξη επιτυχούς ή ανεπιτυχούς πρόσβασης. Για το εν λόγω αρχείο ισχύουν τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.4 της σύστασης αυτής. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου ελέγχει περιοδικά το περιεχόμενο του εν λόγω αρχείου, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.7 της σύστασης αυτής.
6. Ύστερα από κάθε επιτυχή πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, ενεργοποιείται αυτόματα η καταγραφή των ενεργειών στο σύστημα άρσης του απορρήτου σε ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής εντολών. Οι εντολές και οι ενέργειες που καταγράφονται σχετίζονται με τις διάφορες εφαρμογές χρήσης, διαχείρισης και ελέγχου του συστήματος άρσης του απορρήτου, αλλά και του λειτουργικού συστήματος. Για το εν λόγω αρχείο ισχύουν τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.4 της σύστασης αυτής. Ο επικεφαλής ομάδας άρσης του απορρήτου ελέγχει περιοδικά το περιεχόμενο του εν λόγω αρχείου, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.7 της σύστασης αυτής.
7. Πριν από την πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, στην οθόνη του χρησιμοποιούμενου τερματικού εξοπλισμού του συστήματος άρσης του απορρήτου εμφανίζεται προειδοποιητικό μήνυμα που ενημερώνει τον χρήστη ότι η πρόσβαση επιτρέπεται μόνο στα εξουσιοδοτημένα προς τούτο μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμφωνητικού αρμοδιοτήτων και εμπιστευτικότητας και ότι οι ενέργειες όλων των χρηστών του συστήματος άρσης του απορρήτου καταγράφονται και ελέγχονται. Η πρόσβαση επιτρέπεται μόνον εφόσον ο χρήστης αποδεχθεί το μήνυμα.
8. Ο τερματικός εξοπλισμός του συστήματος άρσης του απορρήτου, ο οποίος επιτρέπει την πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, διασυνδέεται μόνο με το σύστημα άρσης του απορρήτου και όχι με άλλα συστήματα ή δίκτυα (π.χ. το διαδίκτυο), κάθε δε περίπτωση διασύνδεσης επιτυγχάνεται μέσα από δικτυακή υποδομή του παρόχου, αποκλειστικής χρήσης.
9. Το μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου που έχει πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, τερματίζει τη χρησιμοποιούμενη εφαρμογή πριν από την απομάκρυνσή του από τον τερματικό εξοπλισμό του συστήματος άρσης του απορρήτου. Ο τερματικός εξοπλισμός του συστήματος άρσης του απορρήτου θα πρέπει να τερματίζει αυτόματα τη χρησιμοποιούμενη εφαρμογή στην περίπτωση που μείνει ανενεργός για περισσότερο από ένα προκαθορισμένο χρονικό όριο.

3.4. Ασφάλεια ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής εντολών και λογικών προσβάσεων (logfiles)

1. Η συλλογή, η αποθήκευση, ο έλεγχος, η διαχείριση και η διατήρηση όλων των δεδομένων που περιέχονται στα ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αυθεντικότητα, η εμπιστευτικότητα, η

ακεραιότητα και η διαθεσιμότητά τους, για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με τη διαδικασία που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτόν.

2. Τα ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων αποθηκεύονται σε έναν εξυπηρετητή ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής (log server), που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τον σκοπό αυτόν.
3. Η καταγραφή εντολών και προσβάσεων στα ηλεκτρονικά αρχεία είναι:
 - α) πλήρης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύσταση αυτή,
 - β) συνεχής,
 - γ) πραγματοποιείται σε πραγματικό χρόνο με μικρές αποκλίσεις, και
 - δ) πραγματοποιείται ούτως ώστε να μην υπάρχουν διακοπές στη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου.
4. Η δυνατότητα του συστήματος άρσης του απορρήτου (συμπεριλαμβανόμενου του λειτουργικού συστήματος) για την απενεργοποίηση του ηλεκτρονικού αρχείου καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου χρησιμοποιείται μόνο σε περιπτώσεις που είναι απολύτως απαραίτητο και υπό την προϋπόθεση ότι:
 - α) η αιτία απενεργοποίησης καταγράφεται,
 - β) έχει εξασφαλιστεί η έγγραφη εξουσιοδότηση του επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου, και
 - γ) καταγράφεται το όνομα χρήστη, η ημερομηνία και η ώρα της απενεργοποίησης.
5. Τα ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου κρυπτογραφούνται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητά τους. Ο αλγόριθμος κρυπτογράφησης που θα επιλεγεί πρέπει να είναι ευρέως αποδεκτός και προτυποποιημένος. Το μήκος των κλειδιών κρυπτογράφησης πρέπει να παρέχει επαρκή ασφάλεια από όλες τις γνωστές απειλές. Η διαχείριση των κλειδιών κρυπτογράφησης κατά τη δημιουργία, τη χρήση, την αποθήκευση και την καταστροφή τους πρέπει να πραγματοποιείται με ασφάλεια, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
6. Για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των δεδομένων που περιέχουν τα ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου, αφού κρυπτογραφηθούν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, υπογράφονται με τη χρήση κοινά αποδεκτών μεθόδων ηλεκτρονικών υπογραφών και τα αποτελέσματα της επιβεβαίωσης καταγράφονται σε ένα μέσο WORM (Write Once, Read Many).
7. Για λόγους διαθεσιμότητας των ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου, ο πάροχος διατηρεί αντίγραφα ασφάλειας σε έναν εξυπηρετητή αντιγράφων ασφάλειας (backup server).
8. Η αποθήκευση μαγνητικών ή άλλων μέσων που περιέχουν ηλεκτρονικά αρχεία καταγραφής εντολών και προσβάσεων στο σύστημα άρσης του απορρήτου ή αρχεία αποτελεσμάτων επιβεβαίωσης ηλεκτρονικής υπογραφής πραγματοποιείται σε χώρο που εξασφαλίζει το ίδιο ή υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας σε σχέση με τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου.
9. Σε περίπτωση δυσλειτουργίας του εξυπηρετητή ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής ή του εξυπηρετητή αντιγράφων ασφάλειας, ο πάροχος εφαρμόζει τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.6 της σύστασης αυτής.

3.5 Ασφάλεια κατά την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Οι εργασίες ανάπτυξης, συντήρησης και υποστήριξης του συστήματος άρσης του απορρήτου πραγματοποιούνται στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου από μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου ή από ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, που ανήκουν στο προσωπικό του προμηθευτή/κατασκευαστή του συστήματος άρσης του απορρήτου, υπό την επίβλεψη μέλους της ομάδας άρσης του απορρήτου. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου παρέχει ειδική έγγραφη εξουσιοδότηση για όλες τις σχετικές εργασίες.
2. Ο διαχειριστής συστήματος άρσης του απορρήτου διατηρεί κατάλογο, σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου, στον οποίο καταγράφεται ο εξοπλισμός του συστήματος άρσης του απορρήτου (υλικό, λογισμικό και τρέχουσα έκδοση αυτών). Επιπρόσθετα, στο αρχείο αυτό καταγράφονται όλες οι μεταβολές που λαμβάνουν χώρα στο υλικό και λογισμικό του συστήματος άρσης του απορρήτου και των ενεργών στοιχείων δικτύου αναφορικά με λειτουργίες άρσης του απορρήτου, οι λόγοι μεταβολής και το εμπλεκόμενο προσωπικό. Σχετικά με το αρχείο αυτό ισχύουν τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 του κεφαλαίου 3.4 της παρούσας. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου ελέγχει περιοδικά το περιεχόμενο του εν λόγω αρχείου, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.7 της παρούσας.
3. Το λογισμικό του συστήματος άρσης του απορρήτου, συμπεριλαμβανόμενων των προγραμμάτων αναβάθμισης (updates, patches κ.λπ.), συνοδεύεται από τα κατάλληλα μέσα και μηχανισμούς για τη διασφάλιση της αυθεντικότητας και της ακεραιότητάς του από τον προμηθευτή/κατασκευαστή. Ενδεικτικά αναφέρεται η ηλεκτρονική υπογραφή. Ο διαχειριστής του συστήματος άρσης του απορρήτου χρησιμοποιεί τα μέσα και τους μηχανισμούς αυτούς ώστε να ελέγχει την αυθεντικότητα και την ακεραιότητα του λογισμικού.
4. Κατά τη διαδικασία απεγκατάστασης ή απενεργοποίησης εξοπλισμού ή λογισμικού που σχετίζεται με το σύστημα άρσης του απορρήτου, ο πάροχος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτραπεί η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στην πληροφορία που έχει εγγραφεί στον εν λόγω εξοπλισμό ή λογισμικό (π.χ. σε μνήμες, δίσκους, βάσεις δεδομένων κ.λπ.).
5. Τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο αυτό ισχύουν και σχετικά με την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη των ενεργών στοιχείων δικτύου του παρόχου, αναφορικά με λειτουργίες άρσης του απορρήτου.

3.6 Χειρισμός περιστατικών ασφάλειας

1. Για τον χειρισμό των περιστατικών ασφάλειας ακολουθείται η σχετική διαδικασία που διαμορφώνει ο κάθε πάροχος.
2. Ως ομάδα άμεσου χειρισμού των περιστατικών που σχετίζονται με το σύστημα άρσης του απορρήτου ορίζεται η ομάδα άρσης του απορρήτου. Τα περιστατικά ασφάλειας που αφορούν το σύστημα άρσης του απορρήτου αξιολογούνται ως κρίσιμα, καταγράφονται σε ειδική έκθεση και αναφέρονται στον επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου.

3.7 Εσωτερικός έλεγχος διασφάλισης του απορρήτου κατά τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου πραγματοποιεί εσωτερικούς περιοδικούς ελέγχους σχετικούς με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου. Οι εσωτερικοί έλεγχοι και η σχετική διαδικασία (μεθοδολογία,

περιοδικότητα, αναφορά αποτελεσμάτων) των ελέγχων καθορίζονται από κοινού με τους διαχειριστές συστημάτων άρσης του απορρήτου.

2. Ο εσωτερικός έλεγχος πραγματοποιείται κατ' ελάχιστον κάθε τετράμηνο και τα αποτελέσματα του ελέγχου καταγράφονται σε ειδική αναφορά (αναφορά εσωτερικού ελέγχου).
3. Ειδικά, αναφορικά με την ορθή χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου, ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου ελέγχει τις ενέργειες τεχνικής διεκπεραίωσης των αιτημάτων άρσης του απορρήτου που έχουν πραγματοποιηθεί από τους χειριστές του συστήματος άρσης του απορρήτου ευθύς αμέσως μετά την υλοποίησή τους. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί κάποια ασυνέπεια (ενδεικτικά: λανθασμένη εισαγωγή αριθμού ή/και ημερομηνιών, εισαγωγή αριθμών που δεν περιέχονται σε διάταξη άρσης του απορρήτου) αρχίζει αμέσως η διαδικασία χειρισμού περιστατικών ασφάλειας, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3.6 της παρούσας.

3.8 Γενικές απαιτήσεις διασύνδεσης του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Ο πάροχος λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε κάθε πληροφορία σχετική με τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου, η οποία αποθηκεύεται στα ενεργά στοιχεία του δικτύου ή διαβιβάζεται μέσω αυτών στο σύστημα άρσης του απορρήτου, να είναι ορατή και προσβάσιμη μόνον από τα εξουσιοδοτημένα προς τούτο πρόσωπα. Εάν αυτό δεν είναι τεχνικά εφικτό, η αιτία καταγράφεται και ο πάροχος περιορίζει την πρόσβαση στον ελάχιστο δυνατό αριθμό ατόμων, των οποίων η πρόσβαση καταγράφεται, και τα αρχεία καταγραφής των αντίστοιχων ενεργειών αποθηκεύονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.4 της παρούσας. Τα αρχεία αυτά υπόκεινται στους περιοδικούς εσωτερικούς ελέγχους που περιγράφονται στο κεφάλαιο 3.7 της παρούσας.
2. Η διαβίβαση των στοιχείων και του περιεχομένου της επικοινωνίας στις αρμόδιες αρχές πραγματοποιείται μόνο μέσω ασφαλών καναλιών, τα οποία ικανοποιούν τις βασικές απαιτήσεις ασφάλειας: εμπιστευτικότητα (confidentiality), ακεραιότητα (integrity) και αυθεντικοποίηση (authentication). Ειδικότερα, για την εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας χρησιμοποιούνται τεχνικές κρυπτογράφησης με ευρέως αποδεκτούς και προτυποποιημένους αλγορίθμους. Η διαχείριση των κλειδιών κρυπτογράφησης κατά τη δημιουργία, τη χρήση, την αποθήκευση και την καταστροφή τους γίνεται με ασφάλεια και το μήκος των κλειδιών παρέχει επαρκή ασφάλεια από τις γνωστές απειλές. Για την εξασφάλιση της ακεραιότητας χρησιμοποιούνται κοινά αποδεκτοί αλγόριθμοι δημιουργίας ψηφιακών υπογραφών. Για την εξασφάλιση της αμοιβαίας αυθεντικοποίησης (authentication) της ταυτότητας αποστολέα (παρόχου) και παραλήπτη (αρμόδιας αρχής) χρησιμοποιούνται τεχνικές ασύμμετρης κρυπτογράφησης με ευρέως αποδεκτούς και προτυποποιημένους αλγορίθμους.

Μαρούσι, 23 Φεβρουαρίου 2009

Ο Πρόεδρος
Ανδρέας Λαμπρινόπουλος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΑΠΟΦΑΣΗ 53 /2009

Θέμα: «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από τις αρμόδιες αρχές κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο»

Την Τετάρτη 14 Ιανουαρίου 2009 και ώρα 10.30 π.μ. συνεδρίασε η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ, παρασταμένων του Προέδρου κυρίου Α. Λαμπρινόπουλου, του Αντιπροέδρου κυρίου Μ. Καρατζά και των τακτικών μελών κυρίων Ι. Βενιέρη, Σ. Κάτσικα, Χ. Καψάλη, Κ. Μαραβέλα και Σ. Σκοπετέα.

Έχοντας υπόψη το άρθρο 19 του Συντάγματος, τον Ν. 3115/2003 («Αρχή διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών», ΦΕΚ 47/Β'/27.02.2003) και ιδίως το άρθρο 1, παράγρ. 1 και το άρθρο 6, παράγρ. 1, περίπτ. Ι' του νόμου αυτού, το ΠΔ 47/2005 («Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του», ΦΕΚ 64/Α'/10.3.2005) και το πρακτικό της συνεδρίασης της Ολομέλειας της Αρχής της 1.10.2008, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ ενέκρινε την ακόλουθη «Σύσταση για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου στις αρμόδιες αρχές».

1. Σκοπός – Πεδίο εφαρμογής

Σκοπός της παρούσας είναι η καταγραφή των μέτρων που συνιστάται να εφαρμόζουν οι αρμόδιες αρχές για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών σε πραγματικό χρόνο.

2. Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας, ισχύουν οι ορισμοί του ΠΔ 47/2005 «Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του» (ΦΕΚ 64/Α'/10.3.2005).

Επίσης, νοούνται ως:

σύστημα άρσης του απορρήτου: το σύνολο του εξοπλισμού της αρμόδιας αρχής, συμπεριλαμβανομένου του τερματικού εξοπλισμού, που αποτελείται από υλικό (hardware) και λογισμικό (software) και παρέχει τη δυνατότητα συλλογής, αποθήκευσης, διαχείρισης και ελέγχου των δεδομένων που σχετίζονται με τα αιτήματα άρσης του απορρήτου σε πραγματικό χρόνο.

εγκαταστάσεις συστήματος άρσης του απορρήτου: χώροι ελεγχόμενοι από την αρμόδια αρχή, στους οποίους είναι εγκατεστημένο το σύστημα άρσης του απορρήτου ή μέρος του.

τερματικός εξοπλισμός συστήματος άρσης του απορρήτου: εξοπλισμός ο οποίος είναι εγκατεστημένος αποκλειστικά εντός των εγκαταστάσεων του συστήματος άρσης του απορρήτου και χρησιμοποιείται για την εκτέλεση λειτουργίας του συστήματος άρσης του απορρήτου.

περιστατικό ασφάλειας: κάθε απειλή, επίθεση, αδυναμία ή δυσλειτουργία που δυνάμει έχει επιπτώσεις στην ασφάλεια του συστήματος άρσης του απορρήτου.

αντίγραφα ασφάλειας: αντίγραφα ηλεκτρονικών αρχείων, τα οποία αποθηκεύονται για την ανάκτηση των πρωτότυπων αρχείων σε περίπτωση καταστροφής ή αλλοίωσής τους.

ομάδα άρσης του απορρήτου: το προσωπικό της αρμόδιας αρχής, στο οποίο έχει ανατεθεί η λειτουργία, ο έλεγχος, η χρήση, η ασφάλεια και η διαχείριση του συστήματος άρσης του απορρήτου.

3. Πολιτική διασφάλισης του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου

3.1 Ορισμός – Γενικές απαιτήσεις

1. Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου (στο εξής πολιτική διασφάλισης του απορρήτου) είναι το σύνολο των κανόνων και κριτηρίων που διέπουν τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου των αρμόδιων αρχών, με σκοπό τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου. Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου καθορίζει με σαφήνεια τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου και εφαρμόζεται μέσω συγκεκριμένων διαδικασιών και κανόνων. Στην πολιτική διασφάλισης του απορρήτου προβλέπεται η χρήση των απαραίτητων μηχανισμών ασφάλειας, καθώς και η τήρηση, όπου είναι απαραίτητο, των κατάλληλων αρχείων για την παρακολούθηση όλων των ενεργειών που σχετίζονται με το σύστημα άρσης του απορρήτου.
2. Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου εκπονείται από τις αρμόδιες αρχές με γνώμονα την παρούσα σύσταση και αποτελείται, κατ' ελάχιστον, από τις επιμέρους πολιτικές που ορίζονται στα κεφάλαια της ενότητας αυτής.

3.2 Πολιτική ασφάλειας του προσωπικού και πολιτική αποδεκτής χρήσης

1. Τα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου έχουν συγκεκριμένους, διακριτούς και σαφώς προσδιορισμένους ρόλους. Συνιστάται να ορίζονται οι παρακάτω διακριτοί ρόλοι:
 - α) «Επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται συνολικά η ορθή λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου λειτουργίας του (audit), η εφαρμογή της πολιτικής διασφάλισης του απορρήτου και η απονομή ρόλων στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας άρσης του απορρήτου. Στο ίδιο πρόσωπο είναι δυνατόν να ανατεθεί και ο ρόλος του ελεγκτή (auditor) της ορθής λειτουργίας του συστήματος άρσης του απορρήτου και της εφαρμογής της πολιτικής διασφάλισης του απορρήτου.
 - β) «Χειριστής συστήματος άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η τεχνική διεκπεραίωση των αιτημάτων και των υπόλοιπων βασικών λειτουργιών του συστήματος άρσης του απορρήτου και συνεπώς μπορεί να αποκτά λογική πρόσβαση σε στοιχεία και στο περιεχόμενο επικοινωνίας στα οποία αναφέρονται οι διατάξεις άρσης του απορρήτου.
 - γ) «Διαχειριστής συστήματος άρσης του απορρήτου»: πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η διαμόρφωση (configuration), η συντήρηση (maintenance) και η υποστήριξη (support) του συστήματος άρσης του απορρήτου και των μέτρων ασφαλείας του. Ο διαχειριστής του

συστήματος άρσης του απορρήτου δεν έχει πρόσβαση σε στοιχεία και στο περιεχόμενο επικοινωνίας στα οποία αναφέρονται οι διατάξεις άρσης του απορρήτου.

2. Ο καθορισμός των δικαιωμάτων πρόσβασης των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου στο σύστημα άρσης του απορρήτου βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:
 - α) στην αναγκαιότητα γνώσης ('need-to-know principle'): κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου έχει δικαίωμα πρόσβασης μόνο σε πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση ενεργειών που προβλέπονται από τον ρόλο του,
 - β) στα ελάχιστα δικαιώματα ('least privilege principle'): κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου έχει δικαίωμα πρόσβασης μόνο στα συστήματα στα οποία είναι απαραίτητο να έχει πρόσβαση για την εκτέλεση ενεργειών που προβλέπονται για τον ρόλο του, και
 - γ) στον διαχωρισμό ρόλων και επιπέδων εξουσιοδότησης ('segregation of duties and authorization level'): κανένα μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου δεν κατέχει περισσότερους από έναν ρόλους ή επίπεδα εξουσιοδότησης.
3. Κάθε μέλος της ομάδας άρσης του απορρήτου:
 - α) τηρείως εμπιστευτική κάθε πληροφορία που σχετίζεται με τον ρόλο του, τη συνολική λειτουργία της άρσης του απορρήτου, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία ή στοιχείο υποπίπτει στην αντίληψή του ή την κατοχή του, ως αποτέλεσμα της φύσης της εργασίας του,
 - β) είναι κατάλληλα και επαρκώς εκπαιδευμένο για τη διεκπεραίωση του ρόλου του, γνωρίζει τις διαδικασίες που εφαρμόζονται και σχετίζονται με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου και τα σχετικά μέτρα ασφάλειας,
 - γ) είναι ενημερωμένο ως προς τις νομικές, τεχνικές και άλλες υποχρεώσεις και ευθύνες που απορρέουν από τον ρόλο του.

3.3 Πολιτική φυσικής ασφάλειας

1. Η αρμόδια αρχή διαθέτει και εφαρμόζει την πολιτική φυσικής ασφάλειας στους χώρους εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος άρσης του απορρήτου.
2. Η πολιτική φυσικής ασφάλειας καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή μη εξουσιοδοτημένης φυσικής πρόσβασης στις εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου, καθώς και τους μηχανισμούς ελεγχόμενης εισόδου, ώστε να διασφαλίζεται ότι η είσοδος επιτρέπεται μόνο στα εξουσιοδοτημένα άτομα.
3. Οι εγκαταστάσεις του συστήματος άρσης του απορρήτου βρίσκονται σε διακριτούς χώρους, που προορίζονται αποκλειστικά για τη λειτουργία, τη διαχείριση και τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου.

3.4 Πολιτική λογικής πρόσβασης

1. Το σύστημα άρσης του απορρήτου έχει προκαθορισμένα σημεία λογικής πρόσβασης για κάθε τύπο λειτουργίας (χρήση, διαχείριση, έλεγχος), τα οποία είναι καταγεγραμμένα στην πολιτική λογικής πρόσβασης.
2. Η λογική πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου γίνεται με τρόπο ώστε να αναγνωρίζεται η ταυτότητα των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου που αποκτούν πρόσβαση στο σύστημα με σκοπό τη χρήση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του συστήματος άρσης του απορρήτου. Η χρήση του ίδιου μέσου πρόσβασης (π.χ. όνομα χρήστη και κωδικός πρόσβασης) από περισσότερους χρήστες δεν επιτρέπεται.
3. Η πολιτική λογικής πρόσβασης καθορίζει κατ' ελάχιστον, και με τρόπο λεπτομερή και σαφή, τις ακόλουθες διαδικασίες:

- α) Διαδικασία διαχείρισης (προσθήκης/διαγραφής/τροποποίησης) χρηστών στο σύστημα άρσης του απορρήτου. Η διαδικασία περιλαμβάνει την εξουσιοδότηση των χρηστών ανάλογα με τον ρόλο που τους έχει ανατεθεί. Η διαδικασία προβλέπει τη διατήρηση των στοιχείων των χρηστών που έχουν ή είχαν πρόσβαση στο σύστημα για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος.
- β) Διαδικασία ελέγχου της διαδικασίας διαχείρισης χρηστών. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου σε συνεργασία με τον διαχειριστή του συστήματος άρσης του απορρήτου πραγματοποιούν περιοδικά έλεγχο με σκοπό την επαλήθευση της ορθής εφαρμογής της διαδικασίας διαχείρισης χρηστών.
- 4.** Κάθε επιτυχής ή ανεπιτυχής προσπάθεια πρόσβασης στο σύστημα άρσης του απορρήτου καταγράφεται (logged) σε ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής πρόσβασης, το οποίο διατηρείται για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου και περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον τα ακόλουθα:
- α) όνομα χρήστη,
 - β) ημερομηνία και ώρα πρόσβασης,
 - γ) σημείο λογικής πρόσβασης, και
 - δ) ένδειξη επιτυχούς ή ανεπιτυχούς πρόσβασης.
- Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου περιγράφει τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας του ηλεκτρονικού αρχείου καταγραφής πρόσβασης.
- 5.** Ύστερα από κάθε επιτυχή πρόσβαση στο σύστημα άρσης του απορρήτου, ενεργοποιείται αυτόματα η καταγραφή των ενεργειών των μελών της ομάδας άρσης του απορρήτου σε ηλεκτρονικό αρχείο καταγραφής εντολών, το οποίο διατηρείται για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου. Οι εντολές και οι ενέργειες που καταγράφονται σχετίζονται με τις διάφορες εφαρμογές χρήσης, διαχείρισης και ελέγχου του συστήματος άρσης του απορρήτου, αλλά και του λειτουργικού συστήματος. Η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου περιγράφει τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας του ηλεκτρονικού αρχείου καταγραφής εντολών.

3.5 Πολιτική ασφάλειας ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής (logfiles)

- 1.** Η συλλογή, η αποθήκευση, ο έλεγχος, η διαχείριση και η διατήρηση όλων των απαραίτητων δεδομένων των ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής εντολών και προσβάσεων πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αυθεντικότητα, η εμπιστευτικότητα, η ακεραιότητα και η διαθεσιμότητά τους για όλη τη διάρκεια ζωής του συστήματος άρσης του απορρήτου, ακολουθώντας τη διαδικασία που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτό.
- 2.** Η δυνατότητα του συστήματος άρσης του απορρήτου (συμπεριλαμβανομένου του λειτουργικού συστήματος) για την απενεργοποίηση του ηλεκτρονικού αρχείου καταγραφής χρησιμοποιείται μόνο σε περιπτώσεις που κρίνεται απολύτως απαραίτητο και υπό την προϋπόθεση ότι:
 - α) η αιτία απενεργοποίησης καταγράφεται,
 - β) έχει εξασφαλιστεί η έγγραφη εξουσιοδότηση του επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου, και
 - γ) καταγράφεται το όνομα του χρήστη, η ημερομηνία και η ώρα της απενεργοποίησης.
- 3.** Σε περίπτωση που η συλλογή, η αποθήκευση, ο έλεγχος, η διαχείριση και η διατήρηση των δεδομένων των ηλεκτρονικών αρχείων καταγραφής εντολών και προσβάσεων εμφανίζει λειτουργικά προβλήματα, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 3.7 της σύστασης αυτής.

3.6 Πολιτική ασφάλειας κατά την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Η πολιτική ασφάλειας κατά την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη του συστήματος άρσης του απορρήτου εξασφαλίζει ότι οι εργασίες ανάπτυξης, συντήρησης και υποστήριξης στον υπάρχοντα εξοπλισμό καθώς και η εισαγωγή καινούργιου εξοπλισμού γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται το απόρρητο των επικοινωνιών και να μην παραβιάζεται η πολιτική διασφάλισης του απορρήτου.
2. Η πολιτική ασφάλειας κατά την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την υποστήριξη του συστήματος άρσης του απορρήτου περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστον, διαδικασίες οι οποίες αφορούν:
 - α) τη δοκιμή και την εγκατάσταση νέου εξοπλισμού,
 - β) την καταγραφή των αλλαγών που πραγματοποιούνται σε υπάρχοντα εξοπλισμό,
 - γ) τη διαχείριση και τη διαμόρφωση του εξοπλισμού, και
 - δ) την εξουσιοδότηση και τον έλεγχο τρίτων (π.χ. εξωτερικών συνεργατών, προμηθευτών) που ενδεχομένως εμπλέκονται στις εργασίες ανάπτυξης, συντήρησης και υποστήριξης του συστήματος άρσης του απορρήτου.
3. Κατά τη διαδικασία απεγκατάστασης ή απενεργοποίησης εξοπλισμού ή λογισμικού που σχετίζεται με το σύστημα άρσης του απορρήτου, η αρμόδια αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτραπεί η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στην πληροφορία που έχει εγγραφεί στον εν λόγω εξοπλισμό ή λογισμικό (π.χ. σε μνήμες, δίσκους, βάσεις δεδομένων, κ.λπ.).

3.7 Διαδικασία χειρισμού περιστατικών ασφάλειας

1. Για τον χειρισμό των περιστατικών ασφάλειας ακολουθείται η σχετική διαδικασία που διαμορφώνει η κάθε αρμόδια αρχή.
2. Ως ομάδα άμεσου χειρισμού των περιστατικών που σχετίζονται με το σύστημα άρσης του απορρήτου ορίζεται η ομάδα άρσης του απορρήτου. Τα περιστατικά ασφάλειας που αφορούν το σύστημα άρσης του απορρήτου αξιολογούνται ως κρίσιμα, καταγράφονται σε ειδική έκθεση και αναφέρονται στον επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου.

3.8 Πολιτική εσωτερικού ελέγχου διασφάλισης του απορρήτου κατά τη χρήση του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Ο επικεφαλής της ομάδας άρσης του απορρήτου πραγματοποιεί εσωτερικούς περιοδικούς ελέγχους σχετικούς με τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης του απορρήτου. Οι εσωτερικοί έλεγχοι αναφέρονται ρητά στην πολιτική διασφάλισης του απορρήτου και η σχετική διαδικασία (μεθοδολογία, περιοδικότητα, αναφορά αποτελεσμάτων) των ελέγχων καθορίζεται από κοινού με τον διαχειριστή των συστημάτων άρσης του απορρήτου.
2. Οι εσωτερικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται κατ' ελάχιστον σε ετήσια βάση και τα αποτελέσματα των ελέγχων καταγράφονται σε ειδική αναφορά (αναφορά εσωτερικού ελέγχου).

3.9 Πολιτική ασφάλειας του εσωτερικού δικτύου του συστήματος άρσης του απορρήτου

1. Η πολιτική ασφάλειας του εσωτερικού δικτύου του συστήματος άρσης του απορρήτου περιγράφει αναλυτικά τα μέτρα ασφάλειας που εφαρμόζει η αρμόδια αρχή για την προστασία του εσωτερικού δικτύου του συστήματος άρσης του απορρήτου και την αποτροπή μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης σε αυτό.

2. Το εσωτερικό δίκτυο του συστήματος άρσης του απορρήτου αποτελεί διακριτό υποδίκτυο (διακριτή ζώνη) του εσωτερικού δικτύου της αρμόδιας αρχής και δεν επικοινωνεί με οποιονδήποτε τρόπο με άλλα υποδίκτυα (ζώνες) ή με το διαδίκτυο. Επιτρέπεται μόνον η διασύνδεσή του με το δίκτυο των παρόχων για τη διαβίβαση των στοιχείων και του περιεχομένου επικοινωνίας, στο πλαίσιο εκτέλεσης των διατάξεων άρσης του απορρήτου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
3. Σε φυσικό επίπεδο, το εσωτερικό δίκτυο του συστήματος άρσης του απορρήτου είναι δυνατόν να εκτείνεται σε περισσότερα του ενός απομακρυσμένα σημεία. Στην περίπτωση αυτή, η διασύνδεση επιτυγχάνεται μέσα από δικτυακή υποδομή, με τη χρήση ισχυρών μεθόδων κρυπτογράφησης.

3.10 Πολιτική ασφάλειας των αποθηκευμένων στοιχείων και του περιεχομένου επικοινωνίας

1. Το περιεχόμενο και τα στοιχεία επικοινωνίας που διαβιβάζονται από τους παρόχους στις αρμόδιες αρχές αποθηκεύονται με ασφάλεια στα συστήματα των αρχών. Προς τούτο, χρησιμοποιούνται τεχνικές κρυπτογράφησης με ευρέως αποδεκτούς και προτυποποιημένους αλγορίθμους. Η διαχείριση των κλειδιών κρυπτογράφησης κατά τη δημιουργία, τη χρήση, την αποθήκευση και την καταστροφή αυτών γίνεται με ασφάλεια και το μήκος των κλειδιών πρέπει να παρέχει επαρκή ασφάλεια από τις γνωστές απειλές.

Μαρούσι, 23 Φεβρουαρίου 2009

Ο Πρόεδρος
Ανδρέας Λαμπρινόπουλος

Πίνακας συντομογραφιών

ΑΔΑΕ	Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών
ΑΕΒΕ	Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία
ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΕΤ	Ανώνυμη Ελληνική Εταιρεία Τηλεπικοινωνιών
ΑΔΠ	Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών
ΑΕΙ	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΠΔΠΧ	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
ΑΤΜ	Αυτόματη Ταμειολογιστική Μηχανή
ΓΓΣ	Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
ΕΔΕΤ	Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΤΤ	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ΕΚΔΔΑ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΜΠ	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
ΕΣΑΔΠ	Εθνική Στρατηγική Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών
ΕΣΑΕ	Εθνικό Σχέδιο Ασφάλειας Επικοινωνιών
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΥΠ	Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών
ΙΝΕΠ	Ινστιτούτο Επιμόρφωσης
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
Ν.	Νόμος
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΤΕΙ	Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΥΟΔ	Τεύχος Υπαλλήλων Ειδικών Θέσεων και Οργάνων Διοίκησης Δημόσιων Φορέων
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
CMS	Content Management Software
EAST	European ATM Security Team
ENISA	European Network Information Security Agency
ESRIF	European Security Research and Innovation Forum
ETSI	European Telecommunications Standards Institute
IRG	Independent Regulators Group
ITU	International Telecommunication Union
ITU-T	International Telecommunication Union- Telecommunication Standardisation Sector
LAN	Local Area Network
LI	Lawful Interception
PKI	Public Key Infrastructure
PKI	Public Key Infrastructure
SSL	Secure Sockets Layer
TC LI	Technical Committee Lawful Interception
VPN	Virtual Private Network
W3C	World Wide Web Consortium

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ 2009
Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών
Ιερού Λόχου 3
15124 Μαρούσι Αττικής

Τυπώθηκε στο Εθνικό Τυπογραφείο

ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΙΕΡΟΥ ΛΟΧΟΥ 3, 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
Τηλ: 210 63 87 600, Fax: 210 63 87 666

www.adae.gr

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ